

ژماره‌ی نایاب

یه‌که‌هین گوڤاری کارگێری و گه‌شه‌پێدانی مێوێی له کوردستاندا

12

سانی یه‌که‌م - نایاری 2009

هه‌نگانه‌یه‌کی تایه‌ته به کارگێری و گه‌شه‌پێدانی مێوێی

منتدی اقرأ الثقافي

www.igra-ahlanontuda.com

پیرۆزییەت سالیادی بریار

سەرەتایەك له زانستی رێكخستن. پەله هەكە!

چۆن گۆرانکاری له ژياندا دهمکەیت؟

خودایه دلیکی ئارام!

چاوپێکه‌وتن له‌گه‌ڵ خاوه‌ن ئیه‌تیاز و سهرنووسه‌ردا.

The first Magazin Especialized in Management and Human Development in Kurdistan

بۇ ژيانىكى ئاسودە
بۇ جىھانىكى
پىر لە مېھرو
خوشەويستى
لەم رەڭگارە دژوارەدا
برىار ھەلبىژرە!!

بۇ ئايندەيەكى رەون
با بىر بار ھەمىشە ھاورىتان بىت

بۇ ئەومى دەستت ھەبىت لە گۆرانى كۆمەلگادا

بۇ ئەومى ئاراستەى تاكەكانى كۆمەلگا بکەيت

بەرەم و گۆران و پېشكەوتن و سەرکەوتن

مانگانە بە گۆقارى بىر بار خوشەويستان و نازىرانت

بەسەر بکەرەوم!!

نرخى بەشدارى سالىك 12 ژمارە 30000 دىنار

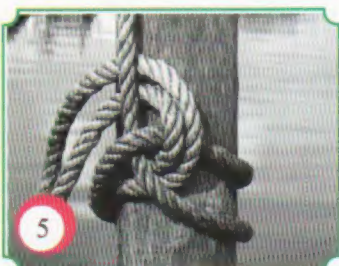
نرخى بەشدارى دوو سال 24 ژمارە 55000 دىنار

بهریار

مانگانه‌یه‌کی تایبه‌ته به کارگیرێ و کهشه‌پێدانی مروی - سالی یه‌که‌م - ژماره 12 - ئایاری 2009

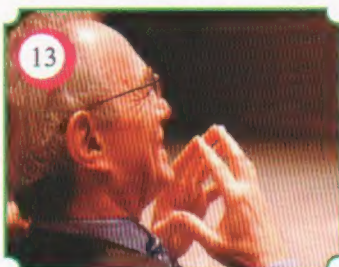
6

5

18

13

30

24

46

44

خاوهنی ئیمتياز

هندازيار مه‌سعود تاهير رۆژبه‌يانی

سهرنوسهر

عادل محمد شیعانی

sarnosar@yahoo.com

07705033131

په‌یوه‌ندییه‌کان

محمد هاشم

به‌رزان نه‌بوه‌کر

دیزاین

جهمال ده‌رویش

ناوێشانی گوشار

سلیمانی - شه‌قامی سالم ته‌لاری سلیمانی مۆل نه‌ومی/2

به‌رامبه‌ر به‌ریوه‌به‌رایه‌تی گشتی په‌روه‌رده

3193946

E-mail: bryarmagazin@gmail.com

هه‌ولێر - شه‌قامی گۆلان به‌رامبه‌ر ده‌زگای ناراس

07504463230 07507658535

0662559165

تیراژ: ۳۰۰۰ دانه

چاپخانه‌ی سه‌رده‌م

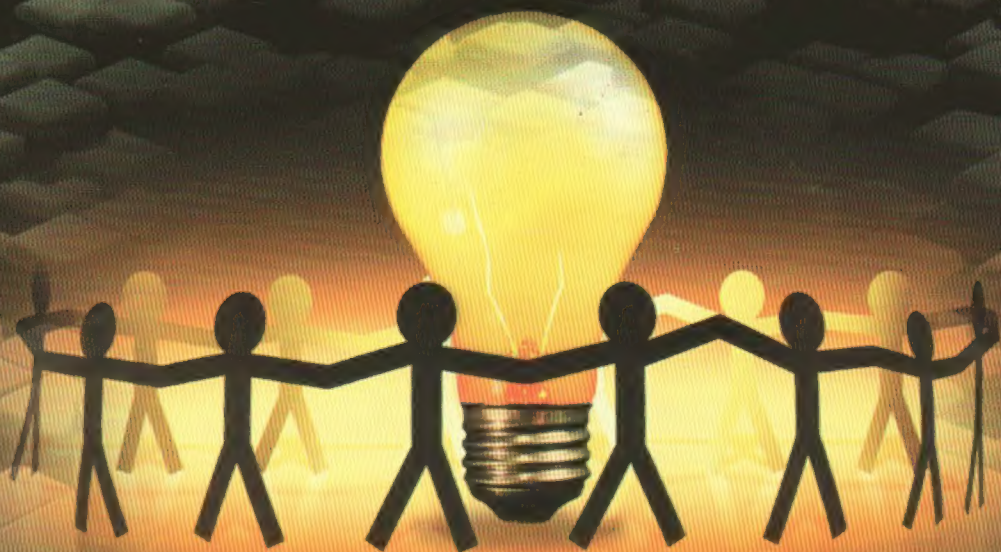
بۆ په‌یوه‌ندیکردن به‌ به‌ریاره‌وه

که‌رکوک: ۰۷۷۰۸۵۲۳۷۴ - هه‌له‌به‌جه: ۰۷۷۰۱۹۳۹۶۷ - ۰۷۵۰۱۱۲۹۴۲۷

ده‌ریه‌ندیخان: ۰۷۷۰۱۵۸۱۰۱۸ - کفری: ۰۷۷۰۱۵۶۶۸۷۶ - که‌لار: ۰۷۷۰۳۱۰۱۲۸۸

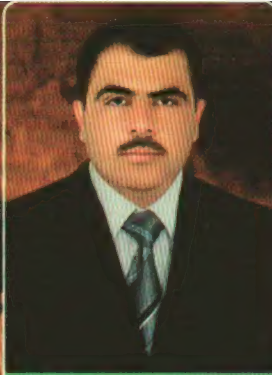
جه‌مه‌مال: ۰۷۷۰۸۵۵۰۵۸۶ - کۆیه: ۰۷۷۰۱۵۴۹۷۱۴ - سو‌ران: ۰۷۵۰۴۵۰۱۹۳۳

چۆمان: ۰۷۵۰۴۵۶۷۹۹۲ - قه‌لادزی: ۰۷۷۰۱۵۸۵۲۰۱ - رانیه: ۰۷۷۰۲۲۹۳۶۲۸

شهو دريڙه دريڙي له بن نايه
کي شه به قی ده خاته ئه م ده رگايه
که ي روښنايي ده گاته ئا ئه م لايه
شهو دريڙه دريڙي هه رچوار لايه

ديلان

سəرخاتون سəھر

يەكەم

دلوپ

پىرۈز يىت سالىيادى بىريار!

سالىك لەمەوبەر يەكەمىن گۇفارى كارگىرى و گەشەپىدانى مرۋىى مرۋىى لە كوردستاندا (بىريار) لە دايك بوو، بەو بىريارش بووين بە خاوەنى گۇفارىكى كارگىرى لە مېژووى رۇژنامەگەرى كوردیدا!! ئەمەش لە خۇيدا رووداويكى گەورەپەو شايەنى ئەومىيە ھەموو كوردىكى دلسۆز شانازى پيۈە بگات. گرنىگىدان بە كارگىرى و دووبارە دارشتن و پتەوكردىنى سىستەمى كارگىرى و گرنىگىدان بە داھاتە مرۋىيەكان و گەشەپىدان بە تواناكان، ئەمرۆ لە جىھانى پىشكەوتوودا كارى لەسەر دەكرىت و لە ئەولەوياتى كارو خالى سەرەكى پىشكەوتن و پەرەپىدان و وەرچەرخان دادەنرىت. لە كاتىگدا بىريار بە خۇشحالپەموە لەگەل دۆست و خۇشەويستانىدا مۇمى يەكەمىن سالى تەمەنى دادەگىرسىنىت، دلخۇشىن بەوى توانىيىتمان لە ماوى ئەم سالىو لە ميانەى دوانزە ژمارەى رەنگىنى بىرياردا، شتىكى نويىمان خستىتە سەر زانست و ماريقەمت و رۇشنىرى لە كوردستانداو خزمەتپىكان پىشكەش بە گەل و نەتەموگەمان كرىدىت. ھىوادارىن بىريار ھاكتەرىكى گرنىگ بوويىت بۆ دووبارە بىياتان و نوپكرەنەوى تاكى كوردو رىكخستن و پەرەپىدانى كارى دامەزراوېي و عەقلىەتى كارگىرى.

جاريكى تر جەلەوى بىرياردانى دابىتەو دەست تاكى كورد، كە ماقى رەواى خۇيەتى بەو مەرچەى بىتوانىت سەرەتا لە خودى خۇيدا پىادەى بگات، دوانزە مانگە بىريار وەك ژوانىكى ھەمىشە بەھار، پۇل پۇل دۇستان و ھەوادارانى گۇران و رۇجى ھەمىشە زىندوى ئەم گەلەى لە دەور كۆبىيەتەموو بە كىردارو گوشتار پەيمانى گۇران و پىشكەوتن و ھەولدان بۆ سەرگەوتن بەرمو لوتكە بە يەكترى دەدەن.

زۇرن ئەو مژدە خۇشانەى لەو ماوەپەدا ئىمەو ھەموو خۇشەويستىكى بىريارى پى شاگەشكە دەين و ھەناسەپەكى شادمانىش بۆ ئىمەو ئارەقى ماندووبوونمان دەسرىت، چەند دلخۇشىن كاتىك لە خويەنەرىكى بىريار دەپرسىن؛ لەبىريارەو جى ھىرېوويىت؟ دەلىت؛ بىريار ھىرى كىردم بىمە خاوەن بىريارى خۇم!! دلخۇشىن كاتىك بىريار بەسەرپەخۇيى خۇي، وابگات ھەموو خويەنەرىك بىريار بە گۇفارى خۇي بزانىت؟

لە سالىيادى بىرياردا دلخۇشىن بە گۇفاركەمان، دلخۇشىن بە خۇشەويستى و دلسۆزى خويەنەران و ئازىزانمان، وىپراى ئارەجمەتى و بەرىستى زۇر شادومانىن بەوى ھىوا بەخش و شادى بەخش بووين.

سرودىكى پىر لە ھىمەمت و بەرخودان و ھەولدانى ھەلقولاوى جەرگەى ئەم ولاتە شىرىنە بووين!! ھاوگات نىگەرەنەىن بەوى كە پىرۋىيەكى نىشتامنى وەھا كە ھەموو گەلى كورد لىي سوودمەندەين و ماپەى پىشكەوتنى گەل و نەتەومىيە، لەبەرەنەوى باشكۆى ھىچ كەس و لايمەنىك نىيە، ھىچ ئاورپىكى لى نادىتەووە كەس ئامادە نىيە بىيەرامبەر و بى ھىچ مەرچىك يارمەتى وەھا پىرۋىيەك بىدات!!

بلاوكرەنەوى رۇشنىرى كارگىرى، گەشەپىدانى مرۋىى و ھەولدان بۆ وەبەرەينانى داھاتە مرۋىيەكان و سوودومرگرتن لە تواناى لاوان، كارو ئەركى حكومەتە، (بىريار) شانى داووتەبەر، بەلام بەداخەوە لايمەتە حكومىيە بىرپرسەكان، نەپانتوانى بە پارچە كاغەزىكى پىرۋىيەش دەستخۇشى لە بىريار بگەن، نەك لەسەريان بگەويىت!!

بەلام بىريار خۇي بە بىرپرسىار دەزانىت بەرامبەر بە گەل و نىشتامان و وىپراى ھەموو زەحمەت و ئارەجمەتپەك شەو دەخاتە سەر رۇژ بۆ خزمەتى ئەم گەل و ولاتە شىرىنە!

دلتياشتان دەكەين كە (بىريار) تەنھا نۆبەرى پىرۋە مرۋىيەكانمانەو بە ويستى خودا پاشان بە ھەول و يارمەتى ئىوەى دلسۆز و كوردپەرور چەندىن پىرۋەى وەبەرەينانى داھاتى مرۋىى ئەنجام دەدەين... بەلئىشتان دەدەينى كە بىريار دەبىت ھەر سەرپەخۇ بىت و ماقى خاوەنىتتى بۆ ھەموو كوردىكى دلسۆز و نىشتامپەرورە.

ئەرگى سەرشانى ھەمووشمانە كە بە ھەموو شىوئەك يارمەتى و ھاوگارى بىريار بگەين و كار بۆ سەرگەوتن و بەرمو پىشچوونى بگەين.

پىرۋىيەت سالىيادى بىريار لە ھەموو كوردىكى خاوەن بىريار، رېزو خۇشەويستى بۆ ھەموو ئەو بەرپىزانەى شەوئوخونيان كىرد بۆ ئەوى بىريار لەدايك بىت.

ھەمىو جىھان رېگە چۆل
دەكات بۇ ئەو گەسەى دەزانىت
بەرەو كۆى ھەنگاۋ دەنىت.

رالف ئەمرسلون

ھەرگىز ھىممەت نزم
نەبىت، چونكە ھىچ ھۆكارىكم
نەدىۋە ھىندەى ھىممەت نزمى
بويىتە مايەى دواكەوتن و
دەستەۋمستانبوۋنى خاۋەنەكەى.

عومەرى كورى خەتاب

ھاۋار بۇ ئەو مىللەتەى
دەخوات لەۋەى خۇى نەىچاندوۋە،
دەخواتەۋە لەۋەى خۇى نەىكردوۋە
بە خۇشاۋ، ئەو بەرگە دەپۇشىت
كە خۇى نەىچنىۋە.

جىران خەلىل جىران

ئەگەر دوۋ قىرۇشت پى بوو، بە
يەككىيان كۆلۈرەيەك و بەۋى
تريان كۆلى بىرە.

پەندىكى ژاپۇنى

چۈر رېگا ھەيە بۇ بە زايەدانى
كات: (بەتالى، كەمتەرخەمى،
ئەنجامدانى كار بەشۋەيەكى
خراپ، كارکردن لە ناۋەختدا).
قۇلتىر

ژيان ھىچ نرخیكى نىيە، ئەگەر
ئامانجىك نەبىت لە پىناۋىدا
خەبات بىكەيت.

سوفاج

ئەگەر زانىمان چۈن شىكستمان
ھىنا، تى دەگەين چۈن سەر
دەكەۋىن.

ھەمەنگۋاى

فېلم لى بىكە لە نرخدا، بەلام فېلم
لى مەكە لە كەلۈپەلەكەدا.

پەندىكى ھىندى

كارگيري به چيروك

دمتوانيت له كاتى رهمه بادا بنووى؟!!

سې جار بخوښنيتهمه باشره له وې سې كتيپ
بخوښنيتهمه، منيش دهليم، خوښه ويستانم
حه زدمكه لم مجاره هم چيروكه زياتر له
جاريك بخوښنهمه، بې له وې له هر جاريكي
نوږدا وانه نوږي ليوه فير بېين و نهو شتانه
من بوى نه جووم نيوه به بيرگرډنهمه
تيراماني خوتان وانه باشري ليوه فير بنو
منيش لې به هرهمه ند بكن، جا نه و وانه
دمكرت لم چيروكه و فير بېين بريتين له:

۱. كاتيک به تمواوى له رووى دموونى و
لاشه و فيكرينهمه خوښان ناماده گردوه،
نير ياكى هيچ رووداويكى كتوپرمان نييه!
۲. كاتيک به دلى پر باومرو متعانه به
خوبونهمه بهرمو رووى روژگار دعيښهمه،
نه نارحمه تيمكان دهمان ترسيښ و نه
قهرانه كانيش كولمان بې دمده!
۳. هممو كسيك له نيمه خوى دهماسيت
جا نه گمر كارمكاني به جوونى نه نجام داپيت،
دلنياه له نه نجامه كان!
۴. زورجان نيمه گله بې له قهران و
رووداوو كتوپرمان دهمه، به لام له راستيدا
خوښان بهرپرسيارين، چونكه خوښان بې
ناماده نه كړدبوو!
۵. شان هممو كلت شمال و بای هينك
ناپيت و زور جار رهمه بادا گيرنه لوكه شى
تيدايه، زور گرنگه پيش روودانيان ناماده
باشيمان تيدا بيت!

بې يارمته دانى و هاوارى ليكرد، هه له
رهمه بايه كي تونده، نيسا هرجى ههمانه
ويراني دمكات!
خيراكه هممو شته كان بېچهره ووه
مه حكه ميان بكه، پيش له وې رهمه بايانبات!
جوتياره بچكوله كمش گوتى: بوجى هه لسم
فوربان، مه گمر بيشتر پيم نه گوتبووى دمتوانم
له كاتى رهمه بادا بنووم؟!

كابري خاوهن زوى به جارى توره بوو،
خهريك بوو په كسمر كابرا له سر كارمكه
دمريكات و دمدمرى نې، به لام خيرا جووه
دمروه تا له وې بوى دمكرت رزگارى يكت.
سهرنجيدا هممو شتيك ريك و پيكه جوان
به سراوتمهمه هيچ شتيك عه بېي نييه!
خه رمانه قرشه كان به سراوتمهمه و به
جوانى دابوشراون، مانگا و مېرومالاته كان
له گهرمكاني خوښان، په له و مړه كان له
كولانه و هيلانه كانى خوښان، هممو دمركاو
په نجرمكاني به مه حكه مى داخراون!!
رهمه با نه يتوانى هيچ شتيك به ريت!!
چونكه هممو شته كان به بهرزيښكى
سه لامه ت دهوره درابوون، هيچ شتيك پشتگو
نه خرابوو! نهو كاته كابري كشتيار له و
تيگميش ك مړوف دمتوانيت بنويت كاتيک
رهمه با هه دمكات، ماناى جييه!!
له م چيروكه و چى فيردمبين؟!
* عه باس مه حمود عه ققاده ده ليت: كتيپك

كشتياريك زموږ بيه كي له كهنارى دمريابه ك
هه بوو، راښه ياند كه پيوستى به كه سيك
هه به يارمته بدات له چاندن و بهرپيوه ردى
زموږ بيه كيدا، به لام زورپته خه لك نه يانتوانى
نهو كاره قبول بكن له ترسى رهمه باي توندى
زهريا، چونكه كاتيک نهو رهمه بايه هه لى
دمكرد زهرمو زبان و ويرانكاريه كي زورى
دمه يانده هممو ناوچه كانى كه نارا!
له په كيك له و روژانه دا كه كابري كشتيار
جاومراني كه سيكي دمكرد كه و مكو كشتياريك
كارى لا بكت، پياويكى كورته بالى لاوازي
ته من مامناوهمه هاته لای بې نهو مه يسته.
كشتياريكه پرسپارى لې كړد: نایا تو
جوتياريكى به تواناو شارمزاى؟
نهو يش له ولامدا گوتى: (دمتوانم بنووم
كاتيک كه رهمه بادا گيرنه لوكه هه دمكات!)
وپراى سهرسورمان و تې نه گميشتنى له
و دلامه كى، كابري خاوهن كيگكه ناچار بوو
به دامه زراندى نهو پياو، چونكه كسى ترى
دمست نه كه ووت!
پياوه كورته بالاكه به جوست و چالاكى
دمستى به كاركرن كړدو سپه يان پيش
خورتاو تا خوراوبوون بې وچان كارى دمكرد.
تا له شهويكى نهنگو سته جاودا رهمه بايه كي
توند هه لى كړد.
كابري خاوهن كيگكه به هه له داوان و
په شوكاوى خوى گه يانده لای جوتياريكه

م. ھاژە شىروانى
كۆلىمى بەرپەردىن و ئابورى - زانكوى سەلاھەدىن

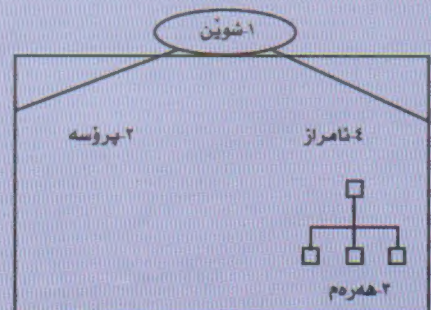
سەرەتايەك لە زانستى رىكخستن Organization

جۆرەو جۆرەو وەكو، كارگەكان، كۆمپانىكان، نووسىنگە، سەوزە فرۆش، نەخۆشخانەكان، فېرگەكان، زانكۆكان، مەزگەوت، وەزارەت، مەلىمەتەكانى فرۆشتن، يانەكان، بىنەىخانەكان، سوپا، بىشەكانى بۆلىس، پاركەكان، ھەموو ئەو شۆيىنە مەزگەوت، كارى تىپىدا دىكتات لە بەردەم نامىرو پىشت نووسىنگەكان و كارە ديارىكاراومەكانى خۇيان بە گۆيرەى سىستەم و بىنەماى دارىژراوى پىش وەختە جىبەجى دىكتات بۆ گەپشتن بە نامانجى ديارىكاراومەكان.

۲- رىكخستن وەك ھەرمە / قوچەك (ھىكل)، ھەموو رىكخستەكان ھەرمەيىكى (ھىكل) ھەمە وەكو پەيگەرى مەزگەوت، كە تىپىدا رووکارى گشتى رىكخستەكانى تىپادا دەستىنشان گراود، و پەيوەندىيە سەرمەكەكانى تىپا داروونكرامەتەو، ھەرمەى رىكخستن (ھىكل) (ھىكل) شۆيىنى سەرووكى رىكخستەو ئەوانەى كە لە ژىر ھەرمەنى ئەودا كاردەكەن روونكرامەتەو (بە واتاى زنجىرى سەرووكايتەى)، و جوارچىووى سەرپەرىشتى كەردن (بە واتاى ژمارەى ئەوانەى كە سەرپەرىشتى تەك دىكتات، ژمارەى ناستەكانى رىكخستەنى ھەيوو لە ھەرمەى

دەردەكەوتە كە مەمەلەى كرىن و فرۆشتنى پى دىكتات، پىان زۆرىك لە بەرپەردەران بەناوى رىكخستەو وەتوئىز دىكتات، لەمەر گرانى و ناستەنگى لە بەردەم وىناكرەنى ئەم وشەپە ھەمەلەدەم كە بەم شۆيەى خوارەو روونى بگەپنەو.

دەتوانىن پلىيىن: كە رىكخستن (Organization) برىتيە لە شۆيىن Place، و ھەرمە Structure، و پەرووسە Process، و نامراز Tool، ھەروەك ئەم وىنەپەى خوارەو:

۱- رىكخستن وەك شۆيىن (مەكان / گيان): ئەو شۆيەنى كە رىكخستەنى پەيدەگوتەرت

مەزگەوتە بە پى رىكخستەكان بىزىت، ئىمە پەيدەووسىتەكانەمان لە رىكخستەكان دەكرىن و تىپادا كاردەكەپن، رۆژانەش كارو مەمەلەمان لەگەل زۆرىكىيان دەپىت، وەكو شۆيىنى بازىرگەكانى، كارگەكان، مەزگەوت، پارىگا، جىشتەخانە، وەزارەت، دام و دەزگا ھەمەكان و ھى تر، ھەر ھەموو ئەمانە رىكخستەو ناتوانىن دەستەردارىيان بىن.

لەردەو لە رىككى ئەم گۆفەرە نازىزەو ھەمەلەدەم كە لەسەر زانستى رىكخستن (علم التنظيم) بوختەپەكتان پىشكەش بگەم ئەمەش وەكو پەيدەووسىتەكى ئەمەروى زۆرىك لە رىكخستەو كۆمپانىكانى ئەمەروى كوردستانە، تەو وەكو ناگادارىن لەو پەرفەسەپ و تىپورىانەى كە لە سەرتەسەرى جىپان چەندەن لىكۆلەنەو زانستى لەسەر ئەنجام دەكرىت.

رىكخستن جىپە؟
ناستەمە لە لای زۆرىك لە ئىمە كە وىناى رىكخستن بگەپن، ئەمەش بە ھۆى ئەووى كە رىكخستن ئەو شەتە نەپىنراو و ديارى نەكرامەتە، سەرمەپى ئەووى كە زۆرجار لە شۆيەى بەرھەم (مەنتەجات) و خەزمەت

دەسلەتتى ھەرىكەت ھەم پۇستە باسكراوانەو سىروشتى پەيۋەندى رىككارى نىۋانىي، ھەروھە سىروشتى ئەو كارانەي كە ئەنجاميان دەدەين و سىروشتى سىستەمى كارگيرى بەكارھاتوو، لە ھەمان كات سىروشت و شىۋەي ئەو تاكانەي كە ھەم رىكخستە كارەكەن، كەواتە بۇمان دەردەكەۋىت كە ھەرمەي رىكخستە تەنھا تۈنەي رۈنكردنەۋەو بەدىار خستى زنجىرى سەرۋاگەيتى، سىروشتى

(ۋاتا سىروشتى سەرپەرشتى كىردى جۈرە)، سىروشتى سەرپەرشتى كىردى بەرپەۋەمە بازارسازى (دوۋە) ھەروك ھەم ھەرمە بۇمان بەدىارەكەۋىت كە پىسپۇرىيەكەي لە بۈرۈي بەرھەم ھىنان و بازارسازى سى ناستى رىكخستە لە خۇ دەگىرت، ناستى بەرپەۋەمە گىشتى، ناستى كارگىرىيەكان، ناستى سەرۋك بەشەكان. جگە لەمانە ناتۈن رۈنكەرى زىاتىرمان بەرجاۋ بەكەۋىت لەسەر قەبارى

رىكخستە، ھەروك لە شىۋەي ژمارە (۱) دا ھاتوو كە خۈپنەرى بەرپەز دەتۈن تىببىيى ئەو بەكات كە ھەرمەي رىكخراۋى ۋىنە كراۋ گەۋەرتىن دەسلەت بەدىارەدەت كە بەرپەۋەمە گىشتىيەو زنجىرى سەرۋاگەيتى بە ۋاتى ھەرىكەت لە بەرپەۋەمە بەرھەم ھىنان و بازارسازى لە ژىر ھەرمەي ئەو دا كارەكەن، لە ژىر ھەرمەي بەرپەۋەمە بەرھەم ھىنان جۈرە سەرۋك بەش كارەكەن

(رىكخستە). ئەمەو سەرپەرشتى ئەۋەي كە رىكخستە ئامرازىكە بۇ گەپىشتە بە مەبەستى تە كە يارمەتيدەرە بۇ گەپىشتە بە ئامانجى كۈتايى رىكخراۋ، بەنمۈنە:

* رىكخراۋ و رىكخستە ئامراز بۇ دابەشكىردى كار لە نىۋان كارمەندەن بە شىۋەيەك كە بەرە بە تۈنە پىسپۇرىيەكانيان بىدەن ھەم كارەدەۋ لە دۈيەدە بەرۋەكردنەۋەي تۈنەتەن (كفادە).

* رىكخراۋ و رىكخستە ئامراز بۇ بەكارھىنانى تەگنەلۈتياۋ كەرسەتەي خاۋ بەشپەۋەمەكى ئابۋورى كە ئامانجى رىكخراۋ بېيىكى.

* رىكخراۋ و رىكخستە ئامراز بۇ تىگەپىشتە لە ژىنگە سەبارەت بە رىكخراۋ كۈتۈرۈل كىردى بۇ بەرۋەۋەندى خۇد.

* رىكخراۋ و رىكخستە ئامراز بۇ سەپاندەن كۈتۈرۈل يەسەر كارمەندەن بە پايەندىۋەنەن بە كار، ھەراھەمكىردى دۈرۈزۈكى جىگىر لە كار، كە لە كۈتايىدە رىكخراۋ دەكات بەمە ئامانجى كە ھەۋلى بۇ دەدەت.

سەرچاۋە د. احمد ماھىر ۲۰۰۵: التەنظىم.

* دەستىنەشكىردى شىۋەي گۈنچەن لەگەل گۈرەنكارىيەكانى ژىنگە ناۋخۇيى.

* دەستىنەشكىردى شىۋەي پىرەدان لە يەكە كارگىرىيەكان و لە بارۋەخى جىۋازدا.

* دەستىنەشكىردى شىۋەي پىسپۇرىي (بە ۋاتى دابەشكىردەن) سەرچاۋەكان لەسەر يەكەكانى رىكخراۋ.

۲- رىكخستە ۋەك ئامراز (ۋىيەلە):

بەكارھىنانى رىكخستە ۋەك شۈيۈ و ھەرمە پۇستە، يارمەتيدەرە بۇ تىگەپىشتە لە رىكخستە بە دانانى ئەۋەي كە ئامرازىكە بۇ ھەۋەلانى رىكخراۋ (خاۋەنى مولىك و پىشكىدارەكان) و بەرپەۋەمە بەمەستى تىگەلەردى سەرچاۋەكان بۇ دەركىردىكى نەمۈنە بۇ گەپىشتە بە ئامانج.

رىكخراۋ سەرچاۋە مۈۋىي و دارايى و كەرسەتەي خاۋ و دابەشكىردى بىناۋ زانىارى، كە پىۋىستە ھەرمەۋەيەن بەيەكەۋە ۋەك تىگەلەيەك يە ياشىرتىن شىۋە بەكارھىنانى بۇ گەپىشتە بە ئامانجى ھەۋەلانى رىكخراۋ بەرپەۋەمەكان و كارمەندەن بەكارھىنانى ھەرمەت و ژىنگە ھەمەۋە لايەنە پەيۋەندى دارەكان بە رىكخراۋ، رىككى تىگەلە كىردى ئەم سەرچاۋە لايەنە ئامرازىكى رىكخستە كە رىكخراۋ بەكارى دەپىنى، پىي دەۋەرتى

سەرپەرشتى كىردى، ژمارەي ناستەكانى رىكخستە.

۲. رىكخستە ۋەك پۇستە (ۋىيەلە):

دەتۈنەن سەپىرى رىكخستە بەكەين ۋەك پۇستە بەجىپەنەن بە مەبەستى رۈنكردنەۋەي جۈۋەلەي رىكخستە، بە ۋاتى رىكخستە كۈمەلەي كارى بەرۋەۋەن لە پۇستە ۋەك:

* دابەشكىردى رىكخراۋ بۇ يەكەي رىكخستە (پىي دەۋەرتى كارگىرى و بەش و ھۈبەۋە لى).

* دەستىنەشكىردى كارەكان (ۋەسكىردى) كە تاكەكان كارى تىادا دەكەن.

* دەستىنەشكىردى رىزەي دەسلەت و بەرپەۋەمە ھەم پۇستىك.

* دەستىنەشكىردى رىزەي پىسپۇرىيەتى (لە ھىرەكردەن و ھەيەن) بۇ ھەم پۇستىك يان كارىك.

* دەستىنەشكىردى سىروشتى پەيۋەندى ھەۋەكەي و ھەمەمەنگى.

* دەستىنەشكىردى شىۋەي پەيۋەندىكەن لە رىككى نۈۋىيەكە و راپۇرت و لىزەنە كۈۋەنەۋەكان.

* دەستىنەشكىردى شىۋەي پىدەنى دەسلەت و ھەرمەن و رىنەيەكان و ئامۇزگارى و راپۇرت.

* دەستىنەشكىردى شىۋەي گۈنچەن لەگەل گۈرەنكارىيەكانى ژىنگەي دەركى.

رەمىزى شۋانى

۲- بەشىدارى پىكرىنى كاريگەرلەر (المشاركة)

الفعالة): پىۋىستە بەشىدارى پىكرىنى كاريگەرلەر بە بەشىدارى بىكرىت لى كاتى مەشق كىردىگەدا، پارىزگارلىرىدىن لى تۈنەكەلىدىغان بىكرىت پىكرىنى تۈنەكەلىدىغان.

۴- ھەلىقەلىرى رايونى (اختيار)

المرين): ھۆكۈمكارلىق تىرى سەركەۋەتن ئەۋەتە پىۋىستە رايونى خاۋەن تۈنەكەلى باش و خاۋەن ئەزەمەتلىق پىكرىنى باش بىن، دورخستەۋە رايونى بى تۈنەكەلى بۇ ئەۋەت ئەنجامى مەشق كىردىگە باش بىت.

۵- شۋىن كاتى مەشق كىردىگە (مكان)

وزمان التدريب): پىۋىستە شۋىن مەشق كىردىگە بىگۈنچى لىگەل شۋىن ھەرمەنەرىدا ناپىت شۋىنەكە زۆر دورىت لىشۋىن كىردىگە يانەۋە، باش واپە مەشق كىردىگە لىشۋىن كىردىگە يان بىت، كاتى مەشق كىردىگە شەبىت بىگۈنچى لىگەل كاتى مەشقەرىدا، ماۋە مەشق كىردىگە ناپىت زۆر بى بۇ ئەۋەت بىزىرى دروست نەبىت لى لايان.

دىيارىكارەۋەكەن. بىگۈمەن مەشق كىردىن پىنەسە دەكرىت بە كىردىكى گۆرەكەرى بىرەۋە بىش چۈۋەن گەشەپىدىنى ئامانچە دىيارى كارەۋەكەنى دامودەزگا كۆمۈى و تاپەتەكەنە لى كاتى ئىستەۋ داھاتوۋدا.

پىۋىستە لىكەتلى مەشق پىكرىدا كۆمەلىك ھۆكۈمكار لىبەر چاۋ بىكرىت بەمەبەستى سەركەۋەتن كىردى مەشق كىردىگە، لىۋانە:

۱- جىۋەزى تەكەكەن (هروقات فردية):

پىۋىستە ئەۋەكەسەنى كە لى كەمەترىن كاتىدا تۈنەكەلى ۋەركەتنى زانىيارى نۆۋى بىرەۋە بىش چۈنەكە ھەپە جىۋەزىنەۋە لىۋەكەسەنى تۈنەكەلى ۋەركەتنى زانىيارى نۆۋىن ھۆرسە يان تۈنەكەلى ۋەركەتنى خاۋە.

۲- پالەنەر (الدافعية):

پىۋىستە پالەنەر ھەبىت بۇمەشق پىكرەن بەتاپەت ئەۋەكەتەنى ئەنجامى مەشق كىردىگە سەركەۋەتن بەدەست دىنەت، دەكرىت ئەۋە پاداشت و خەلاتانە مادى بىت يان مەنەۋى واپە پىدىنى پارە لىكەتلى مەشق كىردىگە يان خەلات كىردى لىكەتلى سەركەۋەتن، يان بەزىكىرەۋە پەلە كارگىرەكەلىدىغان.

مىۋەكەن بەگىرەكەتن دەرامەت دادەنەرىن بۇ دامودەزگا كۆمۈى دامودەزگا تاپەتەكەن، چۈنەكە بەبى بۈۋى مىۋەكە ھىچ دامودەزگا پەرىۋەنەچىت و بەرەمە دەست ناكەۋىت، بۇپە بەرەمەزىكى بىنەۋەتى سەركەۋەتكە گىرەك بۇ دروست بۈۋى بەرەمە دەمىردىت، بەتاپەت ئەگەر ھاتوۋ ئەۋە دەرامەتە مىۋەكە لىگەل جۆرى كارەكەدا بىگۈنچى، ھەر بۇپە مەشق پىكرىنى ھەرمەنەرىن و كىركەن بەجەكەكە گىرەك و بىنەۋەتى ھۆكۈمكار بۇسەركەۋەتن دەمىردىت، ھەروەھا بەجەكەكە كەسۋى بۇ ھەمەۋە لاپەك ھەپە واپە لى ئەنجامى ئەۋە مەشق كىردى ھەرمەنەرىن و كىركەن و رىكەۋە كۆمەلگە سۋى لىدەبىنەت.

مەبەست لى مەشق كىردى چىپە؟

مەشق كىردى بەۋە كىردە دەمىردىت كە ھەۋەدەت بۇ چاكرىدىن باشترىدىن بەجىپەنەنى كارەكەنى «ئىستەۋ داھاتوۋ» لى رىگە زىدكەردىن بەرەپىدىنى تۈنەكەلى تەكەۋە، بەمەبەستى بەدەست ھىنەنى ئامانچە

هونەرى كۆبونەمە

تەجەبە ئۆزىمىز

كەش و ھەۋاى

كۆبونەمەگان

ۈمرگرتن و تېگەشتىنى ئەو خالە سەرمەكەنەى كە
لە كۆبونەمەكەدا باس دىمىگىن، تواناى گوزارش،
قەسكىرنى بەتامو چىژو سەرنىچ راگىش، تواناى
شىكىرنەمەدە دەرھىنانى ئەنجامەگان.

۲- سىفەتە سەرمەكەنەىگان، ۈمكو راى
دروست، زېرمەكى، ھەمەسەت، سەرنىچ راگىش،
جىدىدى، ھاۋسەنگ، چالاك، دامەزراۋ، ھېمىنى،
رېكۇپېكىسى، ئاكارا جوانى، خاۋەنسى ۋەلامى
نامادە، تواناى دەست پېشخەرىي.

۴- سىفەتى ئاكارىيەگان، ۈمكو ھۇشيارى و
ورىايسى تەۋاۋ، جىۋان رەقتار كىردن لەگەل
كەسانى تردا، تواناى خۇ گونجاندىن لەگەل
ۋاھىئەدا، ئازاپەتى لە بەرمەنگارپونەمەدى ھەلەو
مەترسەپەگاندا، ئارمىزۋى زانپارى كۆكرىنەمەدە،
گىرنگىدان بە كەسانى دى، دىركىرنى بەردەوام
بە مەۋادى گونجانى ئاكارو مامەلەى لە كاتى
چالاكىەگاندا.

۵- سىفەتە ھونەرىيى و شارمەزايىيەگان،
ۈمكو ئەۋەدى ھونەرى خۇپىندەمەدە، گۈيگىرتن،
نوووسىن، ۋتارىپىژى، ھەستى رۇژنامەۋانى،
ھەستى ھونەرى ھەبىت.

۶- سىفەتە كۆمەلەپەتەكەگان، ۈمكو ئەۋەدى
كە پەيۋەندى باش بېت لەگەل گروپەكەپداۋ
تواناى راگىشانى ئەۋەدى ھەبىت بە لاى
خۇيدا.

سەرچاۋە: ۱- من إدارة الاجتماعات/ على
حمادى

۲- إدارة الندوات والمؤتمرات — محمد أمين
عشوش. لە رېگى سەرچاۋى يەكەمەمەدە.

۸- سەنۇردار، تىيادا سەروك ۋە ئەندامان
پەيۋەستىن بە چەند رېۋەرسىمىكى
دىيارىكارۈمەدە ناتوانن لىي دەر بچن.

۹- ئازاد، تىيادا سەروك ۋە ئەندامان بە
ھىچ رېۋەرسىم رېنمايەكەدە پەيۋەست نىن و
كەش ۋە ھەۋا زىتەر لە پاشا گەردانىيەمە نىزىكە.

۱۰- رەخنەيى، تىيادا كەش ۋە ھەۋا رەخنە
گىرتن و رورۇندىن پەرسىيى تەگەرە ھىنەر لە
بەرامبەر ۈمرگىرتى پېشپىيارو بۇ چۈنەكەگاندا
بەسەر كۆبونەمەكەدا زالە.

۱۱- ساردو سىر، تىيادا ساردوسىرى ۋە تەمەلنى
سەروك ۋە ئەندامان بېزارىيى ۋە ۈمرەزىۋونىيان
بەدى دىمىگىت.

سىفەتەگانى سەروكەگانى كۆبونەمەدە

زانپانى كارگىرىي پەرومەدە دەرۋونناسى
زۇرپان باس لە سىفەتەگانى سەروك ۋە پېشەۋا
كردۈمەدە دىتوانىن بىلېن، ئەستەمە بىتوانىرېت
ھەمەو سىفەتەگانىيان كۆبەكەپەنەمەدە بىلېن
جگە لەم سىفەتەتە سىفەتى دى نىن؛

بەلام لەگەل ئەۋەشدا كۆمەلەك سىفەت
ھەن كە پېۋەستە سەروكى كۆبونەمەدە
تىيادا ھەبىت، بۇ ئەۋەدى سەروكىكى
كارىگەرۈ سەرمەكەتۈۋو بېت، لە گىرنگىرتن ئەۋە
سىفەتەنەش؛

۱- سىفەتە ھەسپۇلۇجىيەگان، ۈمكو تواناى
قەسەكردن بە دىمىگىكى بېستراۋ، زەمان پاراۋى،
تواناى دانىشتن بۇ ماۋەيەكى دۈۋورۇ درىژ.

۲- سىفەتە زانستىيەگان، ۈمكو شارمەزايى لە
بارەى ئەۋە بايەتەنەمەدە كە باس دىمىگىت، تواناى

كەش ۋە ھەۋا ناۋ كۆبونەمەگان جىۋاۋزە
لە كۆبونەمەدەيەكەدە بۇ كۆبونەمەدەيەكى تر،
نەۋىش پەيۋەستە بە سىۋەستى سەرمەكەدە
سەروكى كۆبونەمەدە ئەندامان ۋە ھۇشيارى و
شىۋاۋى گىفتۈگۈۋە، لىزىشدا ئامازە بە گىرنگىرتن
كەش ۋە ھەۋاگانى كۆبونەمەدە دىمەكەن؛

۱- دىكتاتۋى؛ لەم كەشەدا سەروكى
كۆبونەمەدە پا ئەندامىك زالە بەسەر
ئەندامەگانى تردا.

۲- شۈردى؛ تىيادا سەروكى كۆبونەمەدە
بەنا بۇ شورۋا راپەرسى ئەندامان ۋە گۈيگىرتن لە
راۋ بۇچۈنەيان دەپات.

۲- بىراپەنە؛ كەشى بىراپەتى ۋە خۇشەۋىستى
بال دىمىگىشېت بەسەر كۆبونەمەدە، دۈۋور لە
دۈۋەپەرىكى ۋە جىۋاۋزى.

۴- كېپەرىكى؛ ئەندامەگان كېپەرىكى دىمەكەن
لەگەل پەكتىدا، ھەرىكەپەن ھەۋەلى سەرمەكەوتن و
پېشكەۋەتن بەسەر ئەۋەى تردا دەدا.

۵- رىكابەراپەتى؛ لەم كەشەدا ئەندامەگان
رىكابەراپەتى پەكتى دىمەكەن لە ناۋ خۇپاندا
پا لەگەل سەروكداۋ مەملەننى دۈۋەنمايەتى لە
نىۋانىياندا دروست دەپىت.

۶- ھەرمى؛ كەش ۋە ھەۋا
رەسمىيەت ۋە پەروۋكۇل ئامىزى بال
دىمىگىشېت بەسەر كۆبونەمەدە،
۷- گونجاندىن (توفىقىسى)؛ ھەۋەلدەدرىت
تەۋەفىق لە نىۋو بىرە جىۋاۋزەگاندا بىكرىت و
بە چارەسەرىكى مامناۋەند (الحل الوسطى)
كۆتاپى پىن بېھىنرېت.

كارامه يى پروئسىمى بەدواداچوون

ديارىكردى ئو بابەتانهى كه پئويستيان به بەدواداچوونە:

لەبەر گرنگى پروئسىمى بەدواداچوون پئويستە لەسەرت سور بيت لەسەر پەيوست بوونت به دياريكردى ئو بابەتانهى كه پئويستيان به بەدواداچوونەو ھەلبەردنى باشترین شىوازو كاتى گونجاو بۆ بەدواداچوونەكە، بۆ ئەوئى بارودۇخى كەسەكان لە ھەلوئىستى بىزاركەر دوور بخەيتەو كە بەرمو وەرس بوون و بىتاهەتيان دەيات و گيانى ھاوکاری و پێكەو كاركرديان لاواز دەكات.

شىوازى يادخستەوئى كەسيك كە مەترسى ئەنجامى دواخستنى كارەكەى لە كاتى خۆيدا لى دەكرىت، بەشىوازىكى پاش دادمەرتىت به تايبەت ئەگەر سور بيت لەسەر ئەوئى كە كاتى تەواوى ھەيە بۆ دوورخستەوئى كارەكەى لە ھەر بەرپەست و كەم و كورپەك، لەم كاتەدا تۆش نامادەيى ھاوکاری كرىنى خۆتى بۆ دەر بېرە ئەگەر پئويستى بيت بوو.

زۆربەى پرۆفەكاران دۆسيەك بۆ پرۆسىمى بەدواداچوون بەكار دەھيئن ئو بابەتانهى تىداپە كە دەخوازىت بەدواداچوونيان بۆ بكرىت به دووركەوتەوئى به پشت بەستن به يادەومرى. ھەروەك زانیارى تەواوى تىداپە دەرپارەى بابەتەكە تەوگەو جى زانیارى پئويست ھەيە لە بەر دەستدا بيت بەيئ ئەوئى پئويست به گەران بگات به دۆسيەكانى تردا.

دەكرىت ئو دابەشكارپەيى دادى بەكار بەيئىن بۆ دياريكردى ئو بابەتانهى كە پئويستە به دواچوونيان بۆ بكرىت، لەگەل جەخت كرىنەو ئەوئى كە بىچىنەيەكى جىگەر نيە بۆ دياريكردى ئو بابەتانهى، بەلام لەگەل تىبەر بوونى كاتو پرۆفەكردى بەردەوامدا دەمىت سكرتير شارەزاپەكانى به توانا پەيدا بگات لە دياريكردى رادەى پئويستبوونى ھەر بابەتيك به بەدواداچوون به پشت بەستن به بارودۇخ و رموشى دامەزراوەكان.

يەكەم، ئو بابەتانهى كە بەرپۆمبەر ھەرمەن به بەدواداچوونيان دەكات، ئەگەر بەرپۆمبەر داواى به دواچوونى چەند بابەتيكى دياريكراوى ليكرىت، ئەمە ئەو دەگەمەنيەت كە ئەم بابەتانهى تايبەتەمەندى خۆيان ھەيە، پاشان گرنگە بزانيەت ماوەى كاتى

سكرتاريەت

زنجيرى دەيمە

پئويست بۆ كاتى ھيئانى بەدواداچوونەكە چەندە؟

دەكرىت ئو كاتە بزانيەت و دپارى بكرىت به گەرانەو بۆ لاى ئەوانەى كە ھەلدەستن به كاركردى لەسەر ئو بابەتانهى پرسیاركردى لىيان دەرپارەى ماوەى كاتى پئويست بۆ تەواوكردى كارەكە، پاشان زانیاريە به دەست ھاووەكان بۆ بەرنامەى به دواچوونەكە زیاد بكرىت داوى ئەوئى بەرپۆمبەر ماوەى كاتە پيشيىنى كراوەكەى بۆ ئەنجامدانى به دواچوونەكە پەسەند كرى.

دووم، ئو بابەتانهى كە پئويستە لە چەند كاتىكى دياريكراو پيشكەش به بەرپۆمبەر بكرىن:

لە ھەر دامەزراوەكەدا ھەندى بابەت ھەن كە زۆر جارو لە چەند كاتىكى دياريكراو پيشكەش به بەرپۆمبەر بكرىن، لىرەدا زياتر مەبەست لە راپۆرتەكانە، پئويستە ئەم بابەتانهى دەست نیشان بكرىن و بزانيەت لە چ كاتىكدا پيشكەش به بەرپۆمبەر دەكرىن، ھەروەھا كار بكرىت بۆ بەدواداچوونى ئو كەسانەى پئى ھەلدەستن بۆ دلنيا بوون لە گەشتنى بابەتەكان به بەرپۆمبەر لە كاتى خۆيدا، ئامادەكردى و پيشكەشكردى راپۆرتى ھروەشراوەكانى ھەفتە، نمونەى ئەم جۆرە بابەتانهى.

سێيەم، ئو بابەتانهى كە پئويستە لە چەند كاتىكى دياريكراو لەلاپەن بەرپۆمبەرەو دەرپەن ياخود بئيردرين، ھەندى بابەت ھەن لەمەشە كارگيريەكانەو به ريك و پيكى دەرپەن و دواتر لە تۆمارى به دواچوونەكەدا ريزبەند دەكرىن و به ماوەيەكى تەواو پيش كاتى خۆى بەرپۆمبەريان لى ئاگاداردەكرىتەو، وەك، ناردنى پىرۆزبابى بۆ كرىارە ھەميشەيەكان، به بۆنەى چەندەو ياخود به بۆنەى كرىنەوئى لىكى تولى بازارسازيەو، ياخود لە كاتى پرسەى ھەر ھەرمەنەريك يان كرىاريكى ھەميشەيى كۆمپانيا، پئويستە پرسە نامەى بەرپۆمبەر ئاراستەى پرسەكە بگات، يان يەككە لە ھەرمەنەريان داوایەكى لە بەرپۆمبەر ھەيە جا بەھۆى دواوەوتنى مووچەكەى يان به ھەلە ژماردەيەو بيت، ھەموو ئەم بابەتانهى ھەر خالەتيكى تر لەم جۆرە بابەتانهى دەمىت لە بەرنامەى بەدواداچووندا تۆمار بكرىن و لە كاتى خۆيدا بەرپۆمبەرى لى ئاگادار بكرىتەو، بەزوترين كاتيش داخوازپەكانيان جىبەجى بكرىن و دەلامى پئويستيان بديتەو.

چەند ريشوئىن و زىنمايەك:

۱- دۆسيەيەك ئامادە بكە كە روونووسى (نسخە) ى ھەريەكە لە نىردراوەكان، بىرپار، راسپاردە، داواكارپە نوئراوەكانى بەرپۆمبەرى

بريارى درووست = سەرگەوتن

فەرەيدون محەممەد

بوو، سەرنجى زۆربەى خەلىكى بەشى خۇيدا راکىشاىوو، رۇژنامە نووسانىش ھەربان دەکرد لىيى نزيك بېنەمو گەتوگۇزى لەگەل بکەن، بەلام ئەم ھەزى لەو نەبوو، تاكو رۇژنيك رۇژنامە نووسنيك خۇي بۇ نامەمەردو کاتى گونجاوى بۇ گەتوگۇ ديارى کرد لە گەلیدا....

رۇژنامە نووسەکە بىرى لەو دەکردمە چۆن بىتوانيت بابەتەکە بورۇژنييت و خويندەنى خۇي رايى بکات، بۆيە بريارى دا ئەو پرسارانهى لى ناکات کە ولەلمەکانيان تەنها يەك وەميه، بەم شوميه کەوتنە گەتوگۇ کردن؛

رۇژنامە نووس؛ نهينى سەرگەوتنى تۆ لە حەيدايە؟

بازرگان، بريارى گونجاو لە کاتو شويىنى شياو.

رۇژنامە نووس؛ چۆن وات لىيات لە کاتو شويىنى شياو دا بريار بديت؟

بازرگان؛ شارمزاى.

رۇژنامە نووس؛ چۆن شارمزا بوييت؟

بازرگان؛ بەهۆى بريارى نەگەتوگۇ کردن؛

کاتو شويىنى نەسياو.

ئاسوودمىي و بەختەومرى لە ژيان هياو ئامانجى ھەموو تاكو خيزان و کۆمەلگەيەکە، ديارە ئەمەش بە سانايى بە دەست نايت، بەلکو بىرى وردو زەمىنە سازى و نەخشەى گرنكى پيوستە، کارگەرى و روالەتى ئەم ھۆکارانەش بە پاشى دەبينتەو لە ھەلس وکەوت و مامەلەى گەسايەتە سەرگەوتوودەکان، چۆنکە زۆر جار لە ژيانماندا بەرمو رووى کاروبارى وا دەبينتەو کە پيوستى بە برياردانى بە پەلەو تەندروستە لەو سات وکاتەدا، کە رەنگە ئەنجامى ئەمەش ئاسوودمىي و بەختەومرى و سەرگەوتن بىت، بە پېچەوانەشەو ئەو کە سانەى ناتوانن کاتو ساتە گونجاوکان بھۆزەو بۇ برياردانى دروست و گونجاو تيايدا بەهۆى رايى و دودلى و ترسانەو، کەمتر ئاسوودمىي و سەرگەوتن دەبينتە ميوانيان و ھەميشە لە ھەسرەت و پەشيمانيدا دەژين، لەبەر ئەو لە دەست نەدانى کاتو بە ھەند سەرگەوتنى و وەرگرتنى بريارى دروست تيايدا دەبينتە ھۆى سەرگەوتن، ھەر وەك ئەو بازارگانە سەرگەوتوودى کە خەلىكى ولاتى پايان

تيدا بارىزراو بىت کە پيوستە بە دواد چوونيان بۇ بکەيت، باشتر وايە ئەم دۆسيەيە بەردەوام لە نزيك خۆتەو دابنريت.

۲ ھەر بەلگە نامەيەك کاتى دەست پيکردنى بەدواداچوون و بيرخستەوومو جيبە جیکردنى لەسەر بنوسريت و لە کاتى خۇيدا بەبى دواگەوتن پيشانى بەريۆمبەر بديريت، بۇ ئەو ھۆى بەريۆمبەر زوو بريارى لەسەر بدات و لە کاتى ديارىکراو دا جيبە جى بکريت.

۳ خشتەيەك دابنى کە ھەموو راسپاردەو داواکاریيە نوسراو زارمکەکانى بەريۆمبەرى تيدا بنوسريت، بۇ ئەو ھۆى نامادە بکريت بۇ بەدواداچوون بەشيۆمبەكى نوسراو ريک وپنيک، تاكو شياوى لە بير چوونەو نەين.

۴ ھەموو ئەو بەروارو بابەنديە گرنگانە بۇ خشتەکە زياد بکە کە پيوستيان بە بەدواداچوون ھەمەو دەبينت لە داھاتوودا بە بير بەريۆمبەر بھينريتەو، ھەر وەھا دەکريت ھەندى بابەندى تايبەتسى بۇ بەريۆمبەر زياد بکريت، وەك پيدانى چەند ليستىكى ديارىکراو، نووى کردنەو ھۆى بەلگە نامەکان، نواندننى دلسۆزى لە ئەرگەکانى تريدا.

۵ رۇژانە لە سەرمتاي دەست پيکردنى کاترۇميرەکانى کارکردندا خۆت دۆسيەکان بەرەومو پيياندا بچۆرەو.

۶ ھەولیدە سود و مەرگريت لە تەکنیکەکانى کۆمپيووتەرو ئامرازەکانى گەران و رۇژميرى ئەلکترۆنى و ئاسايى بۇ ياد خستەو ھۆى بەرەومو، تەنها پشت بە يادەومريت مەبەستە.

۷ دلنبايە لەو ھۆى کە بە رۇژنيک پان دوو رۇژ بەلەينى گەمەو پيش ھاتنى بەروارى ديارىکراوى ھەر بەدواداچوونىک بەشە کارگيريە دەست نيشانکراوکان ياخود بەريۆمبەرى لى ئاگادار بکەيتەو.

۸ دەبينت ئاگادار کردنەو ھۆى بەشە کارگيريەکان پان لايەنە دەستنيان کراوکان پيش ھاتنى بەروارى ديارىکراو زارمکى بىت، بەلام دواى بەروارەکە دەبينت بەدواداچوونەکە بەشيۆمبەكى نوسراو و بەلگە نامەى باوەر پيکراو بىت.

۹ ئاگادار بە ھەر گاريک لە بير بکەيت و بەدواداچوونى بۇ نەکەيت بە جۆريک لە جۆرەکانى مەترسى بۇ سەر خۆت و بەريۆمبەر و دامەزراوەکەشت دروست دەکەيت.

۱۰ لە کۆتاييدا؛ لە ميانەى پرۆسەى بە دواداچووندا، زيرمکى و ژيرى و لياھتوويى و تەکنیکە ھونەريە کارگيريەکانت بە کار بھينە.

بەريۆمىردىن زانستە يا ھونەر؟

وھاب ھەسەب مەھمەد
كۆلىرى بازارگانى

فرۇشتىيان بەھ كەسەنەى نارمىزى ھەلپۇاردىنى
ئەھ شەھەك و خزمەتگوزارىيە دەكەن.

۲- بەريۆمىردىنى گىشتى (الإدارة العامة):

بەريۆمىردىنى گىشتى، تاپمەتە بەرپۇرۇھ
گىشتىيەكان كە شىۋى و مەزەت، دىزگای ناۋەندى
(الجهاز المركزى)، رىكخراۋى تەندىروستى و فېركارى
جىاۋاز يان دەستەھ كۆمەل لىخۇ دىگىرەت، ۋەجىيا
لەمانە رىكخراۋە ھىكۇمىيەكان شەھەك و خزمەتگوزارى
پېشكەش بەخەلەك دەكەن بە بەرەبەر بېت يان
بەخۇرايى، بەھۋى كۆمەل خەلەكەدە كە لە دىزگای
بەريۆمىردىنى دەۋلەتدا كاردەكەن، بەريۆمىردىكان
ھەلەستەن بە بەريۆمىردىنى رىكخراۋە ھىكۇمىيەكان
بەمەبەستى بەدەيىنەنى ئامانجەگىشتىيەكانى
دەۋلەت.

بەريۆمىردىنى گىشتى بىرىتپە لە:

- ۱- ھونەر و زانستى كارگېرىيە جىيەجىيەكەرت
لەبۋارى كارۋىبارى ھەرمى دەۋلەتدا.
- ۲- كىردارى رىكخستەن و بەريۆمىردىنى
كارمەندەن و كالاپە، (المواد) بە مەبەستى بەدەيىنەنى
ئامانجەكانى ھىكۇمەت.
- تاپمەتەندىيەكانى بەريۆمىردىنى گىشتى بىرىتپە
لە:

- ۱- ئامانجى پېشكەكەردىنى خزمەتگوزارى گىشتىيە
نەك بەدەيىنەنى ھازانچ.
- ۲- بەريۆمىردىنى گىشتى كاردەكات بۇ بەدەيىنەنى
پەكەسەنى لە ئىۋان ھاۋلاتياندا، لە گەيەندى ئەھ
خزمەتگوزارىيەنى پېشكەشەن دەكات.
- ۳- كارمەند بەشپۇمەكى گىشتى زىاتەر ھەستە
بەلنىيە دىكات (لەجىگىرى ۋەرگىرتى مۇجەھ مانەۋە
لەشۋىنى كارد)، بەپۇۋانە بەكەرتى تاپمەت.

گرىنگىزىن ئامانجەكانى بەريۆمىردىن بىرىتپە لە:

- ۱- پاشەكەۋتەردىنى كات و كۆشكەردەن (الجد) لە
تەۋاۋەردىنى كارد.
- ۲- رىكخستى كېشە ياخۇد ئەرك (لەنىۋ
رىكخراۋەكەدا)، كەمكىردەھى بەفېرۋدانى (كات و
سەرمەيە رىكخراۋەكە، پان دامەزراۋەكە)، دەست
پۇمەگەرت لە پەكارەنىنى كالادا.
- ۳- بەدەستەيىنەنى گەشەسەندى ھاۋسەنگ
(التنمية المتوازنة) و دابىنەردىنى خۇشگوزەرانى گىشتى.
- ۴- گونجەندەن ھاۋكارىكەردىنى تەۋانكان و رىكخستىيان
بە مەبەستى بەدەيىنەنى ئامانجەكان.

لە كۇتاپدا دىۋانەن بېلېن: ئەۋەنى قەمبان لەسەر
بەريۆمىردىن كىردوۋە ھەنەكەن پان بە: زانست ناۋەندى
دەكەن، بىرەك بېيان ۋاپە ھونەر، كۆمەلەكەش دىبىزىن
ھەردوۋەكەن (زانست و ھونەرە لەيەك كاتدا)، ئەۋەنى
ساۋە بېلېن لە ۋلاتە پېشكەكەۋتەۋەكەندا زىاتەر پەپەردى
لەپەنە زانستىيەكە دىكەرت.

بەلام لە ۋلاتە تازە پېكەشەتەۋەكەندا
(دەۋەتەۋەكەندا) ھونەرە زىاتەر تازانست بېت.
لەگەل ئەۋەشەدا خەلەك ۋا راھاتەن بەريۆمىردىن
بىرىت بېت لەۋبەنەپەنى پان ئەۋە بەشە، بەريۆمىر،
پان ھاۋكارەكانى ياخۇد لىۋەندى بەريۆمىردىن لە
(رىكخراۋە پان دامەزراۋەدا) كارى تىيادا دەكەن.

(المواد المتاحة)، مەبەستى بەدەيىنەنى ئامانجەكانى
دامەزراۋەكەيە، بەشپۇۋەزىكى زانستى و ئەۋەندى
لە تەۋاندا بېت .

۴- ۋەزىپەنى تەۋاۋەردىنى كارمەكانە لەرىگە
كەسانى تەرەھ.

۵- ھونەرى ئاراستەكەردىنى جالاكە مەۋىيەكانە.
۶- كۆمەلە خەلەكەن پېكەۋە كاردەكەن
بەمەبەستى بەدەيىنەنى ئامانجىكى ھاۋبەش.

۷- ھۇناغەكانى بېرەردان و جاۋدەرىيە
بەسەركارەكانى ھىزى مەۋىيەۋە، بەمەبەستى
ئەھ ئامانجەكانى پېشەدەستەشەن كىراۋ، ئەھ
دەستەۋەزىيە جىيەجىيەكەرت بەسەر دوو
كەس يان زىاتەرەۋە كە تەۋانكانىيان كۆ كىردۋەتەۋە
بەمەبەستى بەجىيەنىنى كارىك.

۸- پەتەردەركىر ئاۋا پەنەسە بەريۆمىردىن
دەكات، ئەندامىكى ئابورىيە لە كۆمەلەگە
پېشەسازىدا.

جۈرەكانى بەريۆمىردىن :

بەشپۇمەكى گىشتى بەريۆمىردىن دابەش
دەيىت بە:

۱- بەريۆمىردىن، سەپەرشتىيەرى كار (ادارة الأعمال):

تاپمەتە بەسەرپەرشتىيەرى پۇرۇھ ئابورىيەكان
پان ئەھ پۇرۇھنى كە ئامانجىيان بەدەسختىنى
ھازانچە. ئەھ پۇرۇھنە پۇرۇھنى تاكە كەسى بېت
پان كۆمەلەپەنى پەكەرتەۋە ياخۇد كۆمەلەپەنى
پەكەرتە (الشركات المساهمة) كە كەرتى تاپمەت
پان كەرتى گىشتى ياخۇد كەرتى كار خاۋەندەرتى
دەكات، بەمەبەستى پەرەمەيەنىنى شەھەك و
خزمەتگوزارى پېشەندەپەن لەبازاردا، بەھىۋاى

ئەگەرپەرسىيارمان لېبىرەت، پان يەكەك
بەرسىت گىنگەرتەن دابەنەكانى سەدى رابەردو
جى بوۋ؟ پان كام لەمانە بوۋ، ئۆتۈمبىل، ھەۋكە،
ياخۇد ھۇكارەكانى گەيەندەن كەجىيەنىيان پېكەۋە
گىرداۋە بىجۇكەردۋەتەۋە بەندەندەزى گونەك.
ياخۇد دەرمانى كوتەن كەمەھۋىيەۋە ژمارە
دانىشتەۋىنى سەرمەيەن چەند بەرەبەر زىادى
كىردوۋە لە ۋەلامدا دىگەرتەت:

ھەرىكە لەم دابەنەۋانە بەشپۇمەكە
كارىگەرى لەسەرشتىۋەزى گۆرىنى ژيانەن
بەجىيەشتەۋە، بەلام ھەمۇ ئەھ دابەنەۋانە
نەپان دىۋەنى بەردەۋامىن و گەشەپەكەن بەنى
دابەنەۋەنى تە ئەۋەش زانستى كارگېرىيە.

كەۋەتە كارگېرى جىيە؟ زانستە پان ھونەرە
ياخۇد ھەردوۋەكەن؟

۱- زانستە ھونەرە، پەپەستەن پەتەكەۋەۋەنى
ھەزىر ژىرى لەنىۋان رابەرىكە كۆمەلەك خەلەك،
پان كۆمەلەك پېشەۋەكەن ئاراستەپەن دەكات و
سەپەرشتىيەرىيەن بەمەبەستى ئامانجىكى
خاۋەزەۋ.

۲- كۆمەلە جالاكەكى تاپمەتە بەسەرگەدەپەنى
بىرىتپە لە، نەخشەكەشەن و رىكخستەن،
ئاراستەكەردەن پەپەپەندەنى تەۋانە كارمەندەن و
جاۋدەرىيە بەريۆمىردىنى كار و ھەلەكەۋەنى لاپەنە
سەپەرگەكەنى پۇرۇھكە لە، (كارمەندەن، نامېر
(الات)، نامراز، سەرمەيەۋە بازار بۇ بەدەستەيىنەنى
ئامانجە دىپارىكارەكانى پۇرۇھكە بەپاشەرتەن رىگاۋ
كەمەرتەن تىچەن. (أحسن طرق وأهل كلفة).

۳- تېكۋەشەنىكى ەھل و ژىرىيە، لە لاپەن چەند
كەسەكەۋە ئامانجى پەكارەنىنى ئەۋەسەرچاۋە
مەۋىيە (الموارد البشرية) و مادىيەنى بەردەستە

بریار

و کیشه

وډك بایه خدائیکې زیاتر به واقعی
له مړیو یواری کارگیری و بازارسازی
(بریار) له دوو توبی کوشه یه کی نویدا
«کیشه و بریار» هغه سیت به خسته
رووی کیشه یه کی وده می له هر ژماره ګداو
هولده دات چارده ری نمونه یی بو نه و
کیشه یه دیاری بکات. بو نه و دواتر
خاوه نسی کیشه که بریار سهرکه و توبی
خوی بدات

بو زیاتر ناشابوونی هم موون و سود
ودرگرتن له بوچوون و رای جیاوازی به کتری.
بو ګه یشتن به بریاریکې سهرکه و توبو
ددرګای «کیشه و بریار» ګراوید به هر
چاره سهریک که توبی خویندر به په سندنو
شیاوتری دمرانیت

(trans) دمیکات، دمرانن نه مان تمنها (۲۱) ساله
لهو یوارده خهریکن و زاده ی بارودوخیکې
تایبه تن که به سهر عیراقد هاتووه که له
رووی رامیاری و نابوریه وه ګورانی ګه وړه
روویداوه.

به لام رکابره نوییه که (۹۱) ساله قال
بووی نه م یوارمیه. نه مان واته تهمتر ګه زور
هیز بدمنه بهر خوین له وانه یه بتوانن لقیکی
تر له هوولیر بکه نه وه، به لام (تریزمر ترانس)
جکه له ووی که له سده و شمسو سی شاری
جیهانیدا لقی فمرمی خوی همیه، له سده مان
شاری تریشدا له ری بانکه لؤکاله کانه وه
کارمکانی خوی رادمیه ریسی، جکه له مانه ش
نم دامه زراویمیه له پلانی دمسالی داهاتوویدا
بو عیراق مبه سستی نه ک تنه له شارمکان.
به لکو له هممو قهزایه کیشدا لقیکی تییدا
دمکاته وه، به کورتی نه مان زور باش دمرانن
که باسکردن له بهراورد باسکردن له جیاوازی
ناسمان و ریسمان.

نه و بهراوردانه هاوبه شو بګره
کارمندانگی کومپانیای ته تهری بی هیوا
کردووه له تهمتر، هر وک خوشیان دمیلتن
ناتوانن واز له و کاره بهینن، نه مان له و ګورانه

دمیان چار زیاتر بوو له ووی نیستا، له کاتیکدا
دمبوو پیچموانه بویه، دمبوو نیستا خه لکیکی
زیاتر مامه لهی له ګه ل بکردنایه نه ک ګه م بګه ن.
فانکتری نه و نزم بوونه ویمیه وک خوشیان
دمیزانن نه ویمیه که به کی که له دامه زراوه
دراویمه کانی جیهان به ناوی (تریزمر ترانس)
(Treasure trans) دمستی ګه یشتوته
هریمی ګوردستان و له ری یه کی که له بانکه
نه ملیه کانه وه هلدستی به کاری حه واله ګردن
بو هر سوچیکې جیهان بیست، بهیری تنه
(50۰) بو هر بره پارمیه ک و له ماووی
یه ک همفته دا پارمیه دمکاته حیساب بانکی
مبه سست. نه م وایکردووه له و کسانه ی
مامه له چی بوون له ګه ل (تهمتر)، نیستا
به ناوی بازار ګه می و نه مان کاروه تمنه بو
مبه لغی ګه م له دمرګای تهمتر بدن.

هاوبه شه کانی کومپانیای تهمتر همت به و
هرمشیه دمکته که بهرمو روویان بوته وه،
کاتیک وینای تواناو قهباری نه و بهراورد
دمکته به خوین سهریان سوپ دمیلتن، دمرانن
هممو نه و بره پارمیه نه مان له سالیکی که به
هممو توانای خوین حه واله ی دمکته زور
ګه م تره له ووی که له یه ک رۇځا (Treasure

کومپانیای (تهمتر) بو نال و ګورو حه واله ی
دراو، له سلیمانیه، سهرمتای کاری نه مان
دمکته ریته وه بو سالی (۱۹۹۲) له سهرمتاوه
کاریان ګورینی دراومکان بوو، له دوی سالی
(۱۹۹۸) دوه به رووی دنیای حه واله ګرانه وه.
لینکی حه واله یان بو نیران له ری حیساب
بانکیکی خزمیکې خوین بووه که خه لکی
ګوردستانی رۇځه لاته و لینکی حه واله یان
بو تورکیا نویسنه ګه کی هاوبه یه یان بووه له
زاخو.

به ووی نه ووی (۱۰) سال زیاتره له یواری
حه واله ګاردمکته توانیویانه توریکی باش
له مشتمری دروست بګه ن و خه لکانیکې
باش کوبکه نه وه بینه جی متمانه یان بو
حه واله ګردنی پارمکانیان بو دمر ووی ولات،
هاوکات ستای بهر یو مبردنیش توانیویانه
فانکتریکې له بار بن بو راګرتنی دلی
نه و کسانه ی حه واله کانیان له کومپانیای
تهمتر ووه دمکته.

برادمرانی (تهمتر) سالیکی زیاتره همت
دمکته که مشتمریه کانیان به ناوی ګه می
مامه له کانیان و دابیزنی ناستی بازار حه واله
ګه م تره دمکته، نه و بره پارانه ی سالن دمرګا

خەندەمی کارگیری

مەھەد ئالانی

* پاش بەسەر بردنی مۆلەتی ھەفتانە
بەرپوھەر لە یەكێك لە شۆینە گەشتیارپەکان
زۆر بە رووخۆشی و بە دایکی گراووە گەراپەو
سەر کارەکی، کارمەندەکانی کۆکردووە
نوکتەپەکی بۆ گێرانیوە، ھەموو کارمەندەکان
پێکەنین تەنھا یەك کارمەند نەبێت، پاشان
نوکتەپەکی تری بۆ گێرانیوە دووبارە ھەمویان
پێکەنین جگە لەو کارمەندە.

جەنابی بەرپوھەر روخساری سوور
ھەلگەراو بە تۆرەپەو لێی پرسی: خانم
بۆ پێناکەنیت؟ نایا حەزەت لە قەسە خۆش
نییە؟

کارمەندەگەش زۆر بە ھێمنی وەلامی
دایەووە وێ، لەمەودوا روخۆش و دەم بە
پێکەنین نابم، چونکە ئەم بەیانپە بریارمدا
کەوا لە کارمەم بەینم، ئیتر چی دی بە
زۆرو بە بێ ھۆ ناچار ناکریم خۆم بەینمە
پێکەنین؟

* چۆن بویتە ملیۆنێر؟
منداڵێکی بچوک لە ملیۆنێرێکی بە
ناوبانگی پرسی: چۆن توانیت ئەو سامانە بێ
شومارە کۆیکەیتەووە؟

ملیۆنێرەگەش وەلامی دایەووە: گەشتم کرد
بۆ ولاتە یەگرتوووەکانی ئەمریکا و جەنەدین
کاری جۆراو جۆرم کرد، پاشان جوم بۆ
ئەوروپا و لەوێش بەھەمان شیوە کارم کرد، لە
پەر ملیۆنێرەگە بێدەنگ بوو!

منداڵەگە: پاشان چی؟ ملیۆنێر، پاشان
دوای ئەو تیکۆشان و ھەول و ماندوووبوونە
زۆرم گەراپەو بۆ نیشتمانەگەم.

منداڵەگە: بەلام پێت نەوتم چۆن بویتە
ملیۆنێر؟

ملیۆنێر: دوای ئەوێ گەراپەو باوکی
ھاوسەرەگەم کۆچی دوایی کردو ئێمەش بوین
بەمیراتگری ئەم سامانە بێ شومارە!

۲- بێگومان دامەزراوەی (T.T) یەش
رکابەری ھەبە، بۆیە گەراپەو بە دوای ئەو
لینکەندە بۆ گەشتن بە رکابەرەکانی ئەمریکی
زۆر ھەمووگەییە پێویستە برادەرائی تەتەر
پێی ھەستن، چونکە ئۆتۆماتیکێی رکابەری
(T.T) دەبێتە ھاویەشی تەتەر.

۳- تەتەر دەتوانێت بە ھۆی زوو گەیانەووە
پارسەنگی ئەو ھالەتە بدات، (T.T) لە ماوەی
یەك ھەفتەدا ئەنجام دەدات بە دەستەووە،
ئەمان واتە تەتەر ھەولی کەمکردنی ئەو کاتە
بەدەن و بەھەمان نرخ.

۴- ھەرچەند تەمەنی (T.T) نزیکە لە
سەدەیک بەلام لە کوردستاندا تازە، کەواتە
ئەو لە سەرمتای (بناغە دانان) دایە، بۆیە
یەكەم سەنگەر کە پێویستە تەتەر بێگرێ
سەنگەری پاراستنی مشتەریەکانیەتی کە
لە میژو لەگەڵیدا مامەلە دەکەن، بەوێ
کە خزمەتیکی زیاتریان بکات و چەند
(امتیاز) بکەن بۆ تۆمکو وەلانیان بپارێزی،
لە بازاری نازادو پەر لە شانکێدا دەرکەوتووە
کە زیادکردنی مشتەری نوێ گرانتر و بە
مەسرەفەرە لە پارێزگاریکردنی مشتەریە
کۆنەکان، بە پێنج ھێندە. بۆیە وەك زامەنیک
بۆ مانەوێ (تەتەر) بە نرخێ تازەو پێویستە
ھەولی پەرەواژە نەبوونی لەو پێش بدات.

نامازپەکی گرنگ کە پێویستە بەدەرێ بە
گشتی و سەبارەت بەو جۆرە کارە، پێویستە
ھاویەشەکانی کۆمپانیای تەتەر ئەو بزانن
ئەو باروودۆخە ئێوان تێیدا دەرکەوتن
باروودۆخیکی جیاوێو لە ناسایی، ئەوان کاتیک
وەك زۆرینە ھاویەشەکانیان دەستیان کرد
بەو کارە سیستەمی بانکی لە ھەرمێدا نەماوێو
بۆیە توانیان ئەو بۆشاییە پەر بکەنەو، بەلام
لە دوای پەرۆسی نازادیەووە دەرکەوتنی بانکە
نەھلیەکان بەگشتی، ئەو جۆرە چالاکیە ھیدی
ھیدی دەجێتە ژێر جەستری بانکەکانەووە
تەنھا گۆرینی دراو دەمینێتەووە بۆ نوسینگەو
کۆمپانیای دراویەکان، بۆیە پێم وایە ئەوان
دەگەنە سێ ریانیک تۆمکو چارەنووسی خۆیان
دیاری بکەن؛

رێگە یەكەم: بوون بە بانکێکی سەرپەخۆ
وەك بانکەکانی ترو کارکردن بە دیسپلینی
بانکی.

رێگە دوو: رێککەوتن لەگەڵ یەكێك لە
بانکە ئەھلیەکان تۆمکو بزانن لە داھاتوودا
پشکێکیان لە دنیاوی ھەوالەدا ھەبێت.

رێگە سێ: خۆ یەكلاکردنەووە بۆ بواری
گۆرینی دراو بە تەنھاو لە چەند جێگەپەکی
گشتی لە شارەکان نوسینگە بۆ ئەو مەبەستە
بکەنەو.

گەراپەو کە بەسەر ھەوالە ھاتن نەیانتوانی
کاریکی باشتر بنیات بنێن، ئیستا بێگومان
ناتوانن بە ناسانی کاریکی تر بکەن.

نایا ھیواپەك پاخوود ئەگەر بواریکی
تەسکیش بێت ماوەتەووە بۆ تەتەر کە بزانیت
سەر لە نوێ بیوژیتەووە؟

**خالی لاوازی رکابەرەگەم بگرە، بەوێ کە
سەرچاوەی ھیزی بزانیت (ماپکڵ دێل):**

راستەوخوا دەلێم: (ماپکڵ دێل) بەو
زەبەلاحیەووە بزانیت کە رکابەری ھەبە، کەواتە
ناساییە نوسینگەپەکی گۆرین و ھەوالە دراو
رکابەری ھەبێت، ئەو ھالەتە لە گۆبالیزەدا
ناساییە کە کۆمپانیای قەبەکان وەك ئەختەبووت
پەلیان بە ھەموو لایەگدا بۆلایکەنەووە.
بێگومان ھەر جێگەپەکی پەلی ئەوانی بۆ
بکشی ئەو پەرۆژە لۆکالە ھاوشیوەکانی ئەم
یەكەم زەرمەندێ ئەو سنور بەزاندنە دەبن.
ھەر بۆیە لە جیھاندا چەندین رێکخراوی دژ
بە جیھانگری دروست بوون، نموونەیان وەك
رێکخراوی (ناتاش) لە ھەرمەس،

باشتر وایە برادەرائی (تەتەر) ناگاداری ئەو
بن کە (T.T) یەش رکابەری خۆی ھەبە، جگە
لەوێش لە بازاری ناوخواشا تەتەر بە دلناییەووە
رکابەری خۆی ھەبوو، بەلام لەوانەپە ئەوێ
ئەمانی وێکردووە قەبارە (T.T)، ھەر ئەو
زل قەبارەپە وێکردووە لە (T.T) نرخێ
خزمەتگوزاریەکانی ھەرزان بێت.

کەواتە لەمەو پێویستە تەتەر بزانیت
دیاریکردنی نرخ لە دەستی بازاری ناوخواشا
نەماوێ کە کاریگەر بوو بە دۆخیکی زۆر
لۆکالی، ئەو کات ھەرمێم باروودۆخیکی زۆر
جیاوازی ھەبوو لە ئیستا.

بۆ تیگەیشتن لە گێشەگە، پێویستە لە
جۆری ئیش و چالاکیەگە تەتەر تێ بگەین؛
ناشکرایە ئەو کارە تەتەر خزمەتگوزاریە
واتە کالایەك نییە کە بۆ نوێگەری پان
چاکسازی پێویست بە سەرماپەیی زۆر بکات.
لێرەو دەبێت تەتەر ھەولی باشکردنی
(جودە)ی کارەگە بکات، (جودە)ش لەو
کارەدا لەسەر دوو خال بەندە ئەویش: نرخ +
کاتی گەیانەن.

**لەو روانگەپەووە تەتەر دەبێت چەند
خاڵیک بە ھەند بگریت:**

۱- پێداچوونەووە ئەو نرخانە کە پێشتر
کاری پێکراو، چونکە پێشتر نرخ ھەوالە
بە پێی بیری پارمە گۆراو، بەلام ئیستا لە
دوای ھاتنی (T.T) نرخێ ھەوالە بە پێی
وہجەپە نەك بە پێی مەبلەغی پارمە، ئەم
ئەگەر نەتوانیت کەمتر لەو نرخ دابینیت ئەوا
خۆ دەتوانیت وەك ئەو نرخ دیاری بکات.

بەشى يەكەم

لە كەمترىن كاتدا بەرمەست دىلىت؟

رووداومكانو چالاكىە كەمتر گرنگەكان، شويىنى كارمەكت با بۇ چالاكىە زۇر گرنگەكان بىت.

پلانىلانى:

۱- لىستىك نامادىكىە بىم كارانىە كە بىيويستە ئەنجامى بىدى، ھەموو ئەو بىرانىە كە بە ھۇشت دادىت بىان نووسە، ۋەك نوسىنى ھەموو شتىك لەسەر لاپەرە، مەمۇستە بۇ دارشتى شىوازيك، يان بىرگرندەۋە لە خالىك، شەۋى لەسەرەتە كە بەردەۋام بى لە سەر نوسىنى ئەم لىستە ھەتا تەۋاۋ دىيى.

۲- لىستەكەت بە گويەرى گرنگى رىكەخە، ئاسانترىن رىكاش بىرىتىيە لە دابەشكردى ھەر بابەتلىك بۇ سى بەشى سەرەكى:

- ۱- پەلەيەو گرنگە.
- ۲- گرنگەو پەلە نىيە.
- ۳- نە گرنگەو نە پەلە.

خالەكانى (۱) زۇر گرنگە بۇيە ھەر لە بىشەنگە دىبىت، خالەكانى (۲) لەدۋايدايە لە گرنگى، خالەكانى (۳) نايەۋى كاتى بۇ بە ھىرۋ بىدى، ۋەرگرتى كاتى بىيويست بۇ دىيارىكردى يەكەمىنەكان پارمەتت دىدات بۇ ئەنجامدانى كار لە دۋى كار، بە بى ۋەستان بۇ دىيارىكردى گرنگى ھەنگاۋەكانى بە ئەنجام كەياندىنى ئەم كارە.

۴- بە گويەرى ھەستت بىشەبىنى ھەنگاۋە گرنگەكان بەك، چونكە زۇر كەم شەرمەزارت دىمكات.

۵- زۇر بە سادىمىو ئاسانى ھەلسە بە

نى، دوۋدىلى زۇر ۋادىمكات كارمكات ئاستەمتر بىت ۋەك شەۋى كە ھەيە دىتوانى زال بىت بەسەر پاكرندەۋى بىرت كە ۋابكىت كە ھىچ پەستانىكى دەرەكى كارت لى ئەمكات، بە باشى لەۋە بگەيت كە دىتەۋىت ئەنجامى بىمىت ھەلسە بە ئەنجامدانى بە ئارامىو مەتەنە بە خۇ بوونت.

۲- ھەۋل مەدە كە سىروۋدى ھەموو شتىك تەۋاۋ بچرى، چونكە ئاسانە بگەيىنە چالى ھەۋلدىان بۇ شەۋى ۋا بگەيت كارمەكت كەمىك باشتر بىت، لە زۇرەي كاتىشدا ھەۋلەكانى چاكرندەۋى كارمكات كارىگەرى دىبىت لە سەر ئەنجامى گشتى، سەرەۋى زۇرۋوۋى بەكاربىردى كاتو كۆشى بەيى بىيويستى بوون.

۴- ئانەۋاۋى ۋ خۇشى بەرەمەكانت بە شىۋەيەكى ئاسابى ۋەرگىرە: چونكە سىروشتى مەۋفائەتتە، سىۋى ناپىت كە سەرمەشتى خۇدى خۇت بگەيت ۋ ھەركاتىك كە رىزە بەرەمەت كەمەبىتەۋە بىيويستە بوستىت ۋ دوۋبارە بىر بگەيتەۋە، بىر مەكەۋە لە ھەۋلە سەرنەگەۋەۋەكانى بىشۋوۋتو بە سانابى ۋەرگىرەو دىزە بەكارمكات بىدە.

۵- ۋا لەگەل شويىنى كارمەكت ھەلسۈكەۋت بەك ۋەك شويىنى بەرەمە ھىنان: بىرو ھۇشت نامادىكە بۇ بىرگرندەۋە لە نووسىنگەكەت ۋەكو شويىنىك بۇ ئەنجامدانى كارمكات، بەردەۋام بەم شىۋەيە بىر بگەۋە، خۇت دىبىنيتەۋە كە زۇرترىن بەرەمەست ھەيە لە كاتى بوونت لەم شويىنە، شويىنىكى تر تەرخان بەك بۇ كارمكاتو

۱۲ شىۋاۋو رىكا بۇ پارمەتتەدانت لە سەر بەرگرندەۋى رىزە بەرەمە ھىنان ۋ زالبوون بەسەر رىكەكى دۋاخست، نىمە لە سەردەمىكا دىزەن كە رووداومكان زۇر بە پەلە تىدەبەرن، ۋ زۇر بە ئاستەم ھەست بە كاتمان دىمكىن، كە چۇن تىدەبەرى؟ چۇن بەسەرى دىبەين؟ ھەموۋمان بىيويستەمان بە رىكەستى بىرو كات ھەيە ھەۋل دىمكىن كە لە ھەموو چەركەيەكى رىانمان سۋودەمەند بىن، يانگەۋازى رىاننىكى باشتر ۋ كارىكى چاك كە بەرەو سەركەۋتەمان دىبىت، لىرەدا دىتوانىن لە رىكاش ئەم پەرتۈكەي كە لە نووسىنى (روبرت بىۋىش) ۋە (مەنال مەسەلى) ۋەرگىرەۋەتە سەر زامانى ەرمەيى ۋ نىمەش ۋەرمانگىرەۋەتە سەر زامانى شىرىنى كوردى تاۋەكو تاكى كوردىش بىزانى چۇن دىتوانى زۇرترىن بەرەمە لە كەمترىن كاتى دىيارىكراۋ بە دىست بىيىنيت، دىنپام خالىكى گۆران دىبىت لە شىۋاۋى بىرگرندەۋەۋە راپەراندنى كارمكات بىرەموون:

بىيىرگرندەۋە:

۱- كاتى تەۋاۋ نىيە بۇ ئەنجامدانى ھەموو شتىك: ئەم راستىيە بە سانابى ۋەرگىرەو بىيويستىشە كە تىشك بىخەيىنە سەر شتە ھەردە گرنگەكان ۋ ئەگەر ئەمەشت پەپرەو كەرد لە كارمەكت ۋ رىانى تاپەيتت، تۇ زۇرترىن بەرەمە دىمەينى بە چاكى ۋ كاتت بەرپەۋە دىبەيت.

۲- پاكرندەۋى بىرت، ئارام بە: تىشك بىخەردە سەر كارمكاتو ھەر شتىكى تر ۋەلاۋە

بەشى يەكەم

شىۋازەكانى بەرپۈمەردىن

ئاۋات تەھا / كۈنلۈكى پەرۋەردى بەرپۈمەردىن

۲- پەرپۈمەردى رىيازى يەكەنى لە مافو دەستەمەتەكان.

۲- رىگە خۇشكرىدى بۇ بوۋارەكانى كەشەپىدائى پىشەپى و مەزىقى كارمەندەن.

۴- پەرپۈمەردى شىۋازى كەشەپىدائى كەسايەتى كارمەندەن و دوستكرىدى رۇخى مەمانە لە نىۋانىيەن و لە كەسايەتى خۇشيان و رىزكرىدى كەسايەتى تاك وەك مەزىقى.

۵- بە كارەپىدائى دەسلەت لە چوارچىۋە ياساى دور لە ناكۆكەكانى تاكە كەسى.

دوۋەم/ شىۋازى دەسلەت سەپاندەن «دېكتاتورى - ئۆتۇكراتى»

ئەو شىۋازىيە كە باۋەرى بە سەپاندەن و كۆنترۇل كرىدەن و مەمانەكرىدى بە دەركرىدى فەرمانەكان و داۋاكرىدى لە فەرمانەپەردەن و گەرەتەۋە بۇى لە ھەمەو شىۋىكى گەرەو بچوۋك و پاپەندىۋەن بە گشت فەرمانەكان، رى نەدان بە بەخشىنى دەسلەتەكانى بۇ كەسائى تر، پەرپۈمەردى بە روۋكەش ھەمىشە مەكەج بۇ كراۋە بەلام لە راستىدا خۇشەۋىست نىە لە لاپەن كارمەندەكانىيە.

پەرپۈمەردى دەسلەت سەپاندەن و دەستەمەتەكانى بە:

۱- پەرپۈمەردى بىرۋەكەى كارگىرى ناكۆكەپە لەمەر سەرۋەكەپەتى و بىنچىنەى سىياسەتەش فەلسەفەى دەرگاى داخراۋە.

۲- پەرپۈمەردىيەكان لەم جۇزى شىۋازى كارگىرىيەدا پەرپۈمەردى بە ترس و تىرۋو پەرپۈمەردى رىنەمەپەكان و جىبەجى كرىدى بە بىن گەتۈگۈۋ راگۇرىنەۋە، كە ئەمەش دەپىتە ھۇى ئەۋەى ئامانجەكان روۋن نەبىت لە لاپەن.

۳- رىنەدانى زۇر بە ئازادى و پىشخستەن لە كار بەلكو لە كارى كارمەندەن.

۴- لەم جۇرە شىۋازى كارگىرىيەدا پەرپۈمەردىيە مەزىقىيەكان شىۋازى فەرمى بالى بەسەردا كىشاۋە.

۵- لە كۆبۈنەۋەكاندا تەنبا پەرپۈمەردى راي خۇى دەرپەردى، پەرپۈمەردى بەشدارىكرىدى كەسانى تر دەرپەردى.

پەرپۈمەردى:

پەرپۈمەردى لاي (عبدالكرىم دەرۋىش) بەم شىۋەپە پىنەسە دەرپەت،

(بە ماناى دەرپەتكرىدى جۇرەكە لە يارمەتى و تەنسىق لە نىۋان ھەۋلى مەۋلى جىۋاز لە پىنەسە گەپشەن بە ئامانجىكى دەرپەكرادە).

جۇرەكان و شىۋازەكانى پەرپۈمەردى:

جۇرەكانى پەرپۈمەردى زۇرەو جىۋازە لە سىفەتەكانى پەرپۈمەردە، بە لىكۆلەنەۋە تافىكرىدەۋە پەرپۈمەردى دابەشكرادە بەسەر ئەم شىۋازەندە:

۱- شىۋازى دەرپەكراتى.

۲- شىۋازى دەسلەتدارى.

۳- شىۋازى چاۋپۇشەكەر.

۴- شىۋازى دىلۋاماسى.

يەكەم/ شىۋازى دەرپەكراتى:

ۋەشە دەرپەكراتى سەرچاۋەكەى ۋەشەپەكى يۇنانىيە كە لە دوۋ ۋەشە (دەرپە) كە ماناى مىللەتە و (كراتى) ش ماناى دەسلەتە بۇيە ماناى دەسلەتە مىللەتە.

ۋەكە (تەس) دەپىت: سەۋرە بايلۇرپەكان و دەرپەپەكانى مەۋزى ۋاى لىكرىدەۋە كە ھاۋكارى پەكەت لەگەل ھاۋەلانى بۇ گەپشەن بە ئامانجەكانى، بۇيە پەرە دەرپەكراتىيەكان باۋەرىيەن ۋاىە كەۋا بەپەكەۋەپەۋىنى كۆمەلنى عەقەل بە تۋانترە بۇ دەرپەپەنى بىرۋەكەى راست لەپەك عەقەل ھەر چەندە ئەو عەقەلەش بە تۋانە پىت.

ھەرۋەھا (پەكە) دەپىت: پەرپۈمەردى ئەم جۇرە باۋەرى بە خۇى ھەپە تۋانەۋا كارگەرى باشى ھەپە رۋلى ئاراستەكرىدى سەركرىدىيە بۇ سەرچەم چالاكەپەكان ھەپە، ئەم شىۋازە پىشەت دەپەستى بە بەشدارى پەرپۈمەردى و رىزكرىدى و گرەپەكان بە گشت تاكەكان و گىانى يەكەسانى دەرپەپەن و بەشدارى لە پەرپەردەكان و جىبەجى كرىدىيەن.

پەرپۈمەردى دەرپەكراتى جىادەكرىتەۋە بە چەند تاپەتەندىيەك كە ئەمانەن،

۱- پەرپۈمەردى رىزكرىدى لە نىۋان پەرپۈمەردى كارمەندەن.

لاپەردى ھەنگاۋە نا گرەپەكانى نىۋ لىستەكە، لە خۇت پەرپە: كە جى خراپەر روۋدەتەكە ھەلساى بە لاپەردى ھەر ھەمەۋى بە يەكجەرى؟ كە پىنەست دەتۋانى پەرگەى دەرپەجەكەى بىگرى بە بى زىيان، يەكسەر لاپەردە.

۱۰- دواخستەنى كارە ناپىۋىستەكان بۇ پەرپۈمەردى ھەرە پىۋىستەكان، دەرپە لە ئىستادا ھەمەۋو كارەكان ئەنچام نەدەپەن، ھەندى جار پەكى دەرپەۋىت لە لاپەن ھەلسورپەپەن و جىبەجىكارەن، پان سوۋد مەندەكان خۇيان، ئەۋەش لاپەردە كە دەتۋانەت، ئەم كاتەش پەرپۈمەردە بۇ جىبەجىكرىدى ھەنگاۋە ھەرە گرەپەكان بۇ بە ئەنچام گەپاندەنى ئەم كارە.

۱۱- پەرە بە نوۋوسىنى پەلەنەكەت بەدە لە سەر كاغەز بۇ بە ئەنچام گەپاندەنى كارەكان، جا چ گەرە بىن پان بچوۋك، ئەم سەرگەۋەتەنى كە زۇرپەك بە دەستى دەپەننە دەرپەپەتەۋە بۇ وردى پەلەندەن لە زىيان، ئەخسەكەى بىكشەۋە لە سەرى پەرپەۋەم، بە كارپەكى سانايە بەلام كارپەكرى زۇرە.

۱۲- ۋەپەرپەپەنى كاتە فاكەتەپەكى داۋاكرادە بۇ بە ئەنچام گەپاندەنى ھەمەۋو كارپەكە لە سەر لىستەكە، كاتى پىۋىستە دەرپە بىكە بۇ ھەمەۋو كارەكان ۋەكە گەشتەۋ چاۋپەكەۋەتەن و پەلەندەن... ھەتە، لە پىرت نەجىت كە كاتى لە دەست چوۋت پەپەتە سەر كاتى پەرپەست بۇ بە ئەنچام گەپاندەنى ئەم كارە.

۱۳- پەرپەۋە بىر پەكەۋە لەۋەكى كە پەلانى بۇ دادەپەنى، چۇن دەتۋانى بە ئەنچامى بىگەپەنى بە شىۋەپەكى زۇر كارپەكەر؟ چەند خولەكەپەك تەرخان بىكە بۇ كورەت كرىدەۋە پەلەنەكەت، چۈنكە دەستە پەپەكى كورەت سادە چەندەن كاتەپەرت لە دوۋ دلى بۇ دەرپەپەتەۋە.

۱۴- ئامانجەكەت دەرپە بىكە، پىنەسەۋو بىخەرە پەرپەستەۋ ئەۋەش دەرپە بىكە كە كارى بۇ دەرپەت، ئامانجەكانتە لە پەلەنە رۇزەنەپەكەت تۋەپەكەۋە پەرپەۋەم پىپەدا بچۇرەۋە، لە داۋەدا كاتەپەكى رىكى پەپە بۇ بە ئەنچام گەپاندەنى ھەر ئامانجەكە.

۱۵- پەلەنەكى نەرم و نىان و ورد دەرپە بۇ ھەر پەرپەپەك، ئەم ئامانجەكە كە بە نىيازى بە ئەنچامى بىگەپەنى لە سەرپەكە لىستەكە، دەتۋانەن ھەمەۋو ھەنگاۋەكان ھەلسەنەپەن بىە دەرپەكرىدى كاتى كۇتاپى بە ئەنچام گەپاندەنى، مەپەست لە پەلانى نەرم و نىان و ورد ئەۋەپە كە پەرپەۋەم دابەش دەپىت بۇ ھەنگاۋى بچوۋكە، و لە ھەر رىزكرىدا ھەلسە بە رىزكرىدى كارەكان بە گۈپەرى گرەپەكى، پەلانى نەرم و نىان پەپەشە بۇ ئەو ھەلسەتەنى كە راستەۋخۇ پەرپە بە جى گەپاندەنى ئامانجەكەت دەپەن.

محمد هاشم
iraq@edara.com

ناشکرایه لای هه مووان که زۆربهی خاومن کۆمپانیساو کارگه و پڕۆژمکان تهنه خهریکی جیبه جێکردنی پڕۆژمکانیان، به لام به گهمی ده بینین که خهریکی پلاندانان بن بۆ نیش و کارمکانیان.

له راستیدا گهسانی جیبه جێکار کارێگه ریه کی گهورمیان ههیه له بواری سههرگهوتنی کهسیتی تاکدا، نه مهش خالیکه بووته هۆی نهوهی که به ئێندهرمکانمان به ره مهین نه بن! به لکو له حیاتی نهوهی بیر به که نه وه بۆ دانانی پلانیکی سههرگهوتوو، رۆژانه ده کهونه ری بۆ نهوهی په کسه ر ده ست به نیش و کارمکانیان بکه م.

زۆربهی خاومن پڕۆژمکان دوو جاری کێشه ده بنه وه کاتی که جالاکییه کانی بازار گێری به شیوهیه کی نادره ست جیبه جێ ده که م، بۆیه نه گهر ده ته وی جالاکییه کانی بازار گێری به شیوهیه کی راست و دروست جیبه جێ بکه میت پیویسته ده ست بکه میت به دانانی پلانی بازار گێری.

لێریدا باسی چه مند رێگایه کی ئاسان ده که مین بۆ دانانی پلانی بازار گێری و پیویست به دهراسه تی قول و درێژ ناکات، با پێکه وه ده ست به هه مگه و ده کان بکه مین.

هه مگه و په که م، به ته وای دهراسه تی بازار بکه و تیگه به شتی دروست به ده ست به یینه سه به رته به بازار و نه وانه ی که (منافسه) ت ده که م.

هه له و تی نه گه به شتی نه یه هه له لایم خاومن پڕۆژمکان، نه ویش ده ستر ته یانه به به ره مه یی پان خزه مه تگوزاری به کی تای به ت، له حیاتی نه م په یوه ست بوونه پیویسته له سه ریان له سه ر مه و به بزانن که بازار مکان پیویستیان به جی هه یه و به ته وای لێ تێ بکه م.

لێریدا نه گهر به ته وی به ره مه یی به ره وشی که خه لکی نه مه ویت نه وای نایکین، بازاری سههرگهوتوو نه وای بازار به که کۆمه له کهسانیکی تیدا هه یه که پێداویستیه کانیان جیبه جێ ناکریت، بۆیه په کسه ر کرێار مکان هه ولی نه وه ده مند که بکه م نه لای تۆ و کێشه که پان چاره سه ر بکه میت (فرۆشتنی به ره مه و کالاکان بێت پان پێشه که شکردنی خزه مه تگوزاری).

هه ر بۆیه نه گهر ده ته وی تیگه به شتیکی باشت هه ییت بۆ نه وای بازاری که که نیش و کارمکانی تیدا نه نه جام ده میت، نه وای پیویسته چه مند په رسیاریک له خۆت بکه میت.

۱. ئایا گرنگی دن به به شیکی بازار گرنگی که مته ره له لایه که ی تری؟

۲. تاجه مند ده توانی ده ست بگریت به به شه کانی بازار مه وه بۆ نه وه ی له دواییدا به هه زانه وه ده رجیته ده ره وه نه ک به ده وای.

۳. ئایا کهسانیکی زۆر هه یه که کێریکی (منافسه) بکه م له که لندا، له و به شه ی که ده ته ویت کێریکیان (منافسه) له که لندا بکه میت؟
۴. نه وای خاله لا وانه چه سین که له رکا به ر مگه و ده یه هه یه، بۆ نه وه ی به توانی به یقۆز به ته وه؟

۵. ئایا نه وای بازاری که نیازی کار کردنت تیدا هه یه پیویستی به هه ر دوو ئۆفه ری (مونه افه سه و حیا وازی هه یه له به ره مه مگه و ده هه یه پان نا؟

هه مگه وای دووه م، هه ولی بده کرێار مگه و ده بناسه و بزانه له جی جوړیکن؟

زانینی جوړی کرێار مگه و ده په که م هه مگه و ده بۆ دروست بوونی فرۆشتنیکی ئاسان، له به ر نه وه ی تۆ ناتوانی پلانیکی بازار گێری دابه ییت تا نه زانیته:

♦ کرێار و به کار به ر مگه و ده کێن؟

♦ چه ره و ئاره ووی جی ده که م؟

هه ره و مگه و ناگادارن له زنجیره کانی پێشه و باسی چواری توخمه که ی بازار سازیمان کردو حیا وازی نیوان ئاره و و پێداویستیه کانه مان خسته روو، بۆیه زۆر پیویسته نه م دو وانه تی که ل به مه کتری نه که مین، چونکه مه رج نییه خه لکی نه وای کالایانه بکرن که پیویستیان پێیه تی به لام هه موو کاتیکی و به به ره ده وای نه وای شتانه ده کین که چه زیان لێیه تی، بۆ نه مو نه: زۆر جاری وای هه بووه که که سیکی ده جیت بۆ بازار و پیویستی به کرینی پانتۆلیک بووه، به لام کاتیکی که ده بیننی له بازار ده ره ده جیت (قه میس و پێلا و و چا که تیک) یشی له که ل ده ستی خۆندا کرپوه؟

نه وای که سانه ی که ده ین بۆ مارکیته کان پیویستیان به کرینی هه ندیک (شیر و هیلکه و به نیر) هه یه، ده بیننی له کاتی ده رج وونیان کۆمه له شتیکی تری زیاده که له و کاته دا ئاره و وویان لێ بووه و کرپوهانه و مگو (ماسه و نه ست له و شه ره به ت و گو فارو... هتد)، بۆیه لێره وه ده که به نه نه وای راستیه ی که خه لکی (نه وای شتانه ده کین که ئاره و وویان لێ هه یه (با هه ندی جار به ره شیان پێ نه ییت) نه وه مگو نه وای شتانه ی که پیویستیان پێیه تی!) بۆیه نه گه رتۆ کاروباری به ره و به ر دنی فرۆشتنی هه ر جیا که یه که ت له به ره ده ست دا به نه م رسته یه له به ر مگه و جیگری که له به ر و هۆشا.

له هه مان کاته دا نه گه ر ده ته ویت زانیاری به کی باش و بوخت ده رباره ی هه مه شه کرێار و کرپاره مگه و ده بزانیت نه وای نه م په رسیاره نه ئاره و ته ی خۆت بکه:

۱. به چه شیوه په ک کرپاره مگه و نه م به ره مه ده که مین؟ له رێگای (بازار، سو په ره مارکیته،

صوت ھەنگاۋ بۇ نوۋىسىنى پىلانىكى بازارى لە ماۋەى يەك رۇژدا

كومان سەردەكەۋىت ئەگەر لە جىگامەكى باش وتايىمەت لەناۋ شارۋچكەكەى خۇتدا كاربەكەيت، پىۋىستە يەكەم چار زۇر يە زىردكانە ئەۋ كارە ھەلىۋىرەيت كە دىتەۋىت و ئارمىزۋى ئەنجامدانىت ھەيەو بەناسانى يتوانىت دەستت ل گىرەيتتو ھىچ شىك لەۋە خراپتر نىيە كە كارىك يان ئەنجامىك دەست نىشان بىكەيتو پاشان ئەتوانىت بەردەۋام كارى بۇ بىكەيتو ئارمىزۋى كاركرىتت تىدا لاۋاز بىت.

ھەنگاۋى چۈۋەدەم، بەردەن بە بەپامو زانىيارىەكانى بازارگىرى،

تۇ بەگەيانىنى پەپامو زانىيارىە بازارىەكانىت بۇ كىرپارمەكان تەنھا نىيازى خۇت دەرنابىرەيت كە چاۋمىرىسى جى لە كىرپارمەكانىت دەكەيت بەلكو ھانىيان دەمەيت كە تەنھا لەتۇ بىرەن، لە كاتى دەست گىرتت

ھەنگاۋى سىيەم، دەست نىشان كرىنى ئامانچەكانو دەست گىرتن پىيانەۋە، ئەگەر بلىيىن ھەمىو خەلكى كىرپارى كالاكىنى تۇن، ئەۋا كەس نابىتە كىرپارى بەرھەمەكەت.

پەپوست بوۋنى سەردەكى بازار بەندە بە كىپرگى (منافسە) ۋە، دروستكرىنى شەپۋلىكى گەۋرە لەناۋ گۇمىكى بچووك باشترە لەۋەى دوۋچارى بازاردان بىت لەناۋ كەندەۋىكى گەۋرە.

ئامانچەۋبولەكانى خۇت دىبارى بىكەۋزال بە لەسەرى، پاشان چۈۋەلە بىكە بەرمە ئامانچەكانى تر بەلام (دەۋى ئەۋەى بەتەۋاۋى دەستت لەسەردەكەى گىر دەپىت).

بۇ نەۋە: ئەگەر تۇ سەرتاشىك پىشان دارتاشىكى باشبىت وشارمەزايەكى تەۋاۋىت ھەپىت لەكارمەكى خۇت ئەۋا بى

ئىنتەرنىت ... ھتد)؟

۲. كى زىاتىر كارگەرىمەكى راستەۋخۇى ھەيە لەسەر كىردارى كرىنەكە (ژن، پىاۋ، نوپىنەرى فرۇشتىنى دەزگاكە، بەرپومەرى پىرۇژە، سكرتېر، ... ھتد)؟

۳. ئەۋ ئاكارو رەۋىستانە جىيە كە كىرپارمەكان ھەيە، بۇ نەۋە: چۇن كىرپارمەكان زانىيارىەكانىيان دەستدەكەۋىت، لە رىگەى (تەلەۋىزۇن، گۇۋار، رۇژنامە، رادىۋ، ھەلۋاسىنى پۇستەر، سىمىتار كرىنو ... ھتد)؟

۴. ئەۋ داپنەۋ سەردەكىيە جىيە كە سوۋدوكارىگەرى ھەپىت لەسەر كىرپارمەكان كاتىك كە بەرھەمەۋكالاكەيان كىرى، ئاىا كىرپارمەكەت (پەھىز دەپىت، دوۋردەكەۋىتەۋە لە ئازار، دەۋلەمەند دەپىت، تەندروستى باشتر دەپىت، زىاتىر كۇمەلەۋەتى تر دەپىت، ... ھتد)؟

بەسەر بېرەۋىشى كېيىنكى كېيىنكى بېيىستە پەرە بەھەر دىۋىلايەنى بازار گېرېيەكەت بىدەيت.

يەكەمىيان: بەجەند و تەيەكى زۆر كورت پەيمايەكەت بگەيەنە لەكەتتەكە لەشاشە TV دەردەكەويت وەكو بەرپەيەيەكەت كەريگېرى بۇ ماۋى ۲۰ چەكە، پەرسىيەكەت ھەستىار رووت تى دىكەت لەكەتتەكە چى دىكەيت؟ لەوانەيە ئەمە يەكەم دوا بىوار بىت لەمەردەمى ھەمەو زىاننى بۇ ئەۋى بىتوانى نامانجى بازار گېرېيەكەت بىخەيتە روو ھەمەو بەد پەيمايەكەت زۆر نامانجىدەكەريگېرى بىت.

دوۋەمىيان: لە پەيمايە بازار گېرېيەكەتتە ئەۋ زانىيارىيە تەۋانە دادەيتىت لەنەۋ ھەمەو رىكلام و رەۋاجدەكەدە.

بۇ ئەۋى نامەكەت كەريگېرىۋ باۋەرپەيەكەت بىت، ئەۋ بېيىستە ئەمانە خوارەۋە لە خۇى بگريت:

۱. جەخت كەرنە سەر ئەۋى كە كىشەكە زۆر گەنگە و بېيىستە چارەسەر بگريت بەيى دۋاكەوتن.

۲. كىشەكە بىخەيتە رووۋ بەتەۋاۋى شۇۋەي بۇ بگەيت.

۳. روونكر دىنەۋى بېيىست كە تەنە تۆۋ كەركەنت دىتوان چارەسەر بۇ ئەم كىشەيە بدۆزەنەۋە.

۴. باسكەرنى و رەدەكەري تەۋاۋ سەبارەت بەمەكەسانەي سوۋدىان لە بەكار ھىنانى چارەسەرەكەنتى تۆۋ مەرگەتوۋە بۇ كىشەكان.

۵. تۈپەنەۋەۋە دىرەسەت بېيىست بۇ ئەۋانەي كەيەمەتتى دراۋن بۇ چارەسەرەكەنتى كىشەكانيان.

۶. شىكرەنەۋەيەك لەسەر چۈنەيەتتى نرەكەكان و پارەدان.

۷. گەرنەتتى تەۋاۋى تۆۋ بۇ بەرەمەكە. ھەنگاۋى پېنچەم: دىارى كەرنى شىۋاۋى گۈنچاۋى رىكلام بۇ بازارەكەت:

رېگەي دىرەست بۇ راگەيەننى رىكلامەكەت لەيازادە، دادەرنى بەباشترىن و سەرەكەۋەتوۋىن رېگەي پەيۋەندى كە دىتوانى لە رېگەيەۋە پەيماۋ نامانجەكەنتى خۇت بگەيەنەتە نېۋ كېرەكەكان، بۇيە زۆر بېيىستە لەسەرەتەۋە بزانىت لە رېگەي ج راگەيەننىكەۋە دىتوانىت باشترىن ئەنچام بەدەست بەيىت، ئەمەش واتا ئەۋەيە راگەيەننىك ھەلېۋىت كە بىتوانىت نامانجە بازار گېرېيەكەت بگەيەنەتە بە ئەۋانەي كە سوۋد و رەدەگەن لەبەرەمەكان بە كەمەرتىن تېچوۋ.

لېرەدا كۆمەلىك لەۋ رېگەيەنە دەخەنە روو كە بىتوانى سوۋدىان لى و مەرگريت بۇ بىلەۋكەرنەۋى نامەۋەيەيە بازار سەيەكەت:

(رۇۋنامەكان، رادىۋ، TV، گۇۋارەكان، سېنەما، پۇستەي ئەلېكترۇنى، لەزگەۋ ھەلۋاسراۋەكان، تېپەكانى تۆپى بىن، خۇى خۇيىن، رېبەرى بازار گەنتى، رەۋەتەكان، رېكلامى ناۋ بازار، بالۇن، شاشە رېكلامىە گەۋرەكان، پۇستەي ئەلېكترۇنى، ھەۋالەكان، دىزگا خېرخۋاۋى و نايىيەكان، دىزگا راگەيەننەكان، بازار سەيەكان، رېگەي تەلەۋنەۋە، فېستېۋالە تەيەتتەيەكان، پېشانگاۋ پېشانگا نېۋ دىۋەلەتتەيەكان، بىلەۋكەۋەكان، ھەمەشە كېرەكەكان، بەخىشنى بىرونامەي سوپاس و پېزانىن، و تار دانى راستەۋەخۇ، وېب سەيت لەسەر لىتەرنەيت، پىۋەلەكانى كارگەن، دىرەست و داتا مەيدانىەكان).

نامانجەكە ئەۋەيە كە بىتوانىت نامەكەت لەكەل بازاردا بگۈنچىنەيت لە رېگەي راگەيەننىكى تەۋاۋەۋە.

بۇ ئەۋەيە: نامانجىت باسنى فرۇشتىنى خانۋەيەكە بگەيت لە رېگەي گۇۋارەيەكەۋە كە لە يەكەك لە رادىۋ خۇمالەيەكەۋە پىروپاگەندەي بۇ بگەيت ئەمە بەھەلەيەكى زۆر گەۋرە دادەرنەيت لە بازار گېرېدە:

رېكلامى كەريگەر و چاك رادەۋەستتە سەر ھەلېۋەرنى بازار و پەيمايە بازار گېرېيەكەۋە، شىۋاۋى دىرەست بۇ رىكلام كەرن سەرەكەۋەت بەدەست دەيىنەيت.

ھەنگاۋى شەشەم/ نامانجى فرۇشتەن و بازار گېرى دىارى بگە:

دىارى كەرنى نامانجى بىنەمايەكى گەۋرەيە بۇ سەرەكەۋەت، دىتوانىن بىلېن كە ھەزۋەنارەز و خەيالى ھەمەۋەيەن بىنەمانچ دىنەرنىن بەلام نەۋوۋەسراۋەتەۋە، ئەگەر تا ئىستا نامانجىكە دىارى نەكەدوۋە دات نەناۋە ئەۋا تۆ تەنە ھىۋا (تەنە) ت واپە كە سەرەكەۋەت.

كاتىك كە نامانجەكەنت دىارى دىكەيت و شىۋاۋىكى ھىۋان و سەرەنچ راگەيى بۇ دادەنەيىت ئەۋ كات تۆ دىتوانىت دىلەيىت كە نامانجەكەنت (دىتوانى بىرەيەي لەسەر بەدەيت، جېبەجى دەيىت، دىتوانىت پېۋەرى بگەيت، راستەۋەيەيە، پەيۋەستە بە كاتىكى دىارى كراۋەۋە).

نامانجەكەنت پېۋەستە و رەدەكەري دارايى تىدا ھەيىت وەكو رادەي فرۇشتىنى سالانە، كۆي گەنتى قازانچەكان، رېۋەي فرۇشتەن بەتاكو بەكۆ، لەھەمان كاتدا پېۋەستە نامانجەكەنت و رەدەكەري دارايى تىدا نەيىت وەكو: ژمارەي ئەۋ يەكەنەي كە فرۇشراۋن، ژمارەي ئەۋ گرى بەستەنەي كە كراۋن، ژمارەي ئەۋ كېرەارە نۇيەنە، ژمارەي ئەۋ رەۋەرت و زانىيارەيەنە كە دابەش كراۋن و ... ھتە.

ھەنگاۋى ھەۋەم/ پەرە بەدە بە چۈنەيتى دانانى بۇدجەي تەۋاۋ بۇ بازار گېرېيەكەت: دىتوانىت بۇدجەي دىرەست و تەۋاۋ دىنەيت بە جەند شىۋاۋىكى جودا، لەبەر ئەۋەي تۆ دىتەۋىت زۆر نىكەي بىت لە تېچوۋى راستەۋەيەيە بەرەمەكەنت، و باشترە لەسەرەتەۋە بۇدجەكە نىكە بىت و پاشان بىتوانىت و رەدەكەريەكانى تىرى بۇ زىاد بگەيىت.

يەكەم: ئەگەر تۆ پىرۇۋەي تەيەيتى خۇت لەبەر دەستەيەۋە بەرپەۋەي دەيەيت لەماۋى يەك سال، زىاتىر وىستت كۆي ئەۋ خەرچەنە بزانىت كە سەرەت كەردوۋە بۇ ئەنچامدانى كەردارى بازار گېرى، ئەۋ بىناسانى دىتوانى خەرچى بەدەست ھىنانى ھەر كېرەيكە بگەيت يان كۆي مەسەرفى فرۇشتىنى يەك دانەي بەرەمەكەنت ئەۋەش بەدەشەكەرنى كۆي سالانەي خەرچەكەنت لە بازار سەيەكانى فرۇشتەنەكان لەسەر ژمارەي ئەۋ يەكەنەي كە فرۇشراۋن (يان ژمارەي ئەۋ كېرەارەي كە بەدەست ھىنان).

دوۋەم: بە بەكار ھىنانى تېچوۋى فرۇشتىنى يەك دانە لە بەرەمەكەنت يان بەدەست ھىنانى كېرەيكەي تازەۋە چارەن كەرنى بە ژمارەي ئەۋ يەكەۋەكېرەارەي كە دىتەۋى بەدەستيان بەيىت، لېرەدا ئەنچامىكى نىكە دەست دەكەۋەت كە پېۋەستە بۇ پلانى سالى داھاتوۋ سەبارەت بە فرۇشتىنى ژمارەي ئەۋ بەرەمەۋ كېرەارە.

ئەنچام: ئىستا تۆ خاۋەنى ھەۋە ھەنگاۋى راستەۋەيەيە بۇ نەۋەسەيەۋەي پلانىكى تەۋاۋ بۇ بازار گېرېيەكەت لە ماۋەي يەك رۇۋاد، بە راستى و ئاسانى، بېگەمان تۆ تەنە پېۋەستىت بە سەرەف كەرنى ھەندى كات ھەيە بۇ دىارى كەرنى ئەۋ شىۋاۋە راگەيەننە گۈنچاۋەي كە پېۋەستە بۇ بازارەكەت و دىارى كەرنى تېچوۋى راستەۋەيەيەيە، ھەردەم ھەۋەي ئەۋە مەدە كە بۇ پەرەۋە پېش چوۋى پلانىكەنت بە كەردارىكى ئالۇز ئىشەكەنت جېبەجى بگەيت، ھەۋەي بەدەم بەدەۋام بىنەماي (۲۰/۸۰) تەت لەبەر بىت، چۈنكە دىتوانى ھەشتا لەسەدى ئەنچامەكەنت بەدەست بەيىت لە رېگەي سەرەف كەرنى بىست لەسەدى تەۋانەكانت.

ئەنچامى كۆتايى، ئاگادارە كەسەرەف كەرنى كات و دىارى كەرنى بۇ نەخشەدانانى پلانى بازار گېرېيەكەت، لەدۋارۋۇدا دەيىتە گەرنەرتىن بىرونامە كە بىتوانى تۆۋ تىمەكەت بۇيە بگەرنەۋە لەكەنتى جېبەجىكەرنى پىرۇۋەكانت.

كەتتەي: (تەسۋىق.. نظريات حديثة) ل دىفېد بېيىل لاپەرە (۱۸-۱۱).

دەستان خۇش

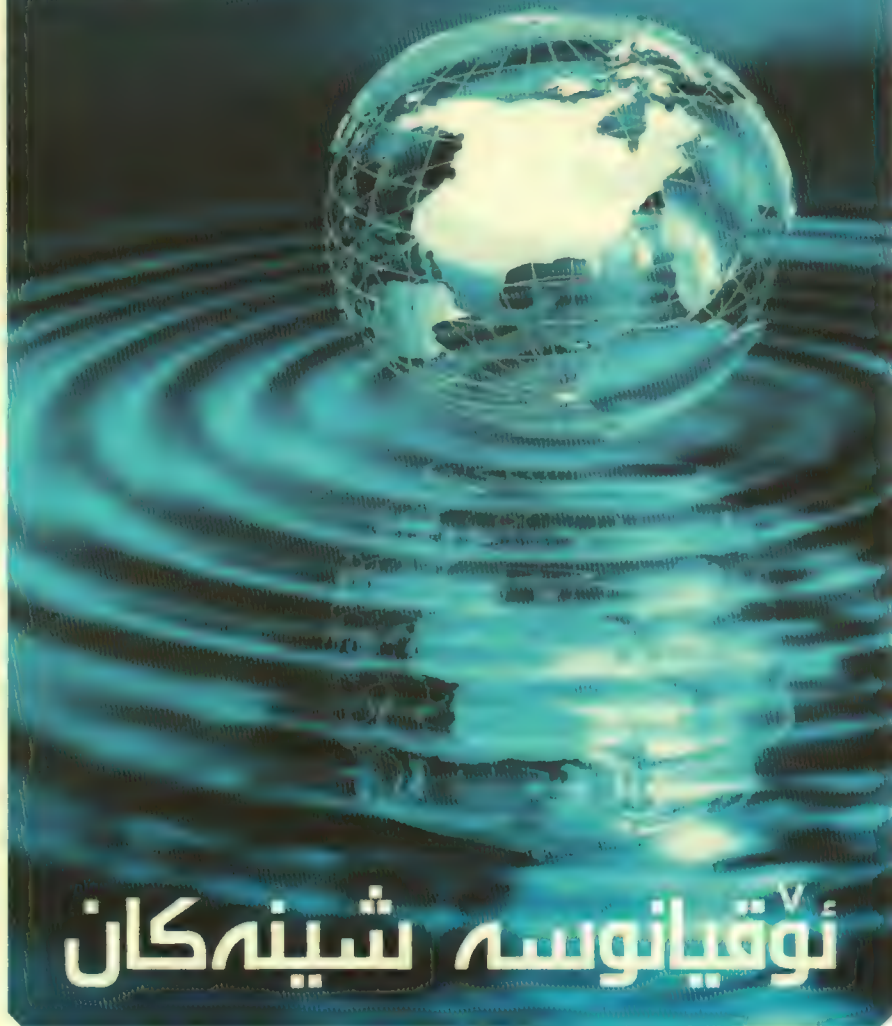
لە ناخى دلمەۋە سوپاسى و رېزو پېزانىنى خۇم و ستاق گۇھارى بېرىار پېشكەش بە ھەموو ئەندامانى چاپخانەى سەردەم دەكەم، كە ھەر لە ژمارە (يەك)ى بېرىارمە دەكو ھەستىكرىن بە لېپرسىراۋىتتەكى نىشتەمانى ئەۋەپىرى وزەو توانى خۇيان خەستەتە كارو جەندىن چار شەۋىخوونىان كىردودو لە كاتى پىشۋى خۇيان گىرتەتەۋە بۇ ئەۋەى بېرىار بە جۈانترىن شىۋە بىگاتە دەستى خۇينەرەن و دەكو گۇفارىكى خۇشەۋىستى خۇيان نازو خۇشەۋىستى تاپەتەن داۋەتى.

ئەو كارەشيان گوزارش لە بلىسى تىگەپىشتەن و خۇشەۋىستىيان بىۋەتەم ۋەتە دەكات و ئەۋە دەردەخات كە ھاۋكارىكى دىسۋى پىشكەۋەتەن و گەشەپەيدان و گۇرەن.

لە سالىادى پىرشتىگارى بېرىاردا بە چەپكە گۈلى پىرۋىزىاسى ئارەقى نىۋەجەۋانى بەرزىان دەسپىن و دەستى مائىدوۋىيونىان دىگوشىن و سەرفىرازى و بەختەۋەرى و سەركەۋەتەن لە خوداى گەۋرە بە ئاۋات دەخۋازىن، ھىۋادارىن نەۋەنەى بەرزى ۋەتەپەرۋەران و دىسۋان ھەر زۇر بىت.

ھەر شاد بىن.

ۋىيا غەلى سەنگاۋى

ئۇقىيانوسە شىنەكان

نەۋەشدا بەكارھىتەن زۇر ئاسانە، جۈنكە ئەم دەرمەنە لە شىۋەى قەلەمىكى بچوك دروستكارۋە، كە مادەى ئەنسىۋىنى تىدەپەو زۇر ئاسان ھەلدەگىرەت لاي نەخۇشەكە، ھەر كاتىك ۋىستى دەتۋانەت بە ئاسانى بە كارى بەھىنەت، لە سالى (1999) ئەم كۇمپانىيە بە شىۋازىكى زۇر پىشكەۋەتۋەتەر لە ئۇقىيانوسى شىن ئەم دەرمەنەى خەستە بازارمە كە ئەۋىش لەشىۋەى قەلەمىكى ئەلكتۇنىدا بوو كە زاكىرىمەكى ئەلكتۇنى لەگەلدەپە پىۋانەى ھەموو ئەم ژمارەنە دەكات كە نەخۇشەكە بەكارى دەھىنەت بەبى زىادو كەم بەۋەش دوۋدىل و خەمۇكى لە لاي نەخۇش نەھىلەت.

بەم شىۋەى ئەم كۇمپانىيە تۋانى سەر بىكەۋىت لە پىشكەشكرىنى باشترىن خەمەتگوزارى بەو كەسانەى كە نەخۇشى شەكرەيان ھەپە، زۇر فرۇشتىن ئەم جۈرە دەرمەنە لە زۇرەبى بازارەكاندا بە تاپەتەن لە بازارەكانى ئەۋرۋەپادا.

ئەمەش نەۋەنەمەكى بچوك بوو لەسەر ئۇقىيانوسە شىنەكان.

ئەم پىشانە دەگىرەتەۋە كە ھىشتا نەھاتۋەنەتە بوۋەنەۋە، ھەرومەھا ئەو ناۋچە نادىپارەنە دەگىرەتەۋە كە لە بازاردا ھەن ھىشتا نەدۇزراۋەنەتەۋە، (خالى بازارە دوۋرەكان)، كە ھىشتا دەستى خەللى پى نەگەپىشتۋە، بۇ بەكەم چار داۋاكارى دەخىرەتە روو، دەكو رەنگىكى شىن كە رەنگى سۈرى خۇيانۋى پى نەگەپىشتۋە، بۇيە زۇرەك لە كۇمپانىيە بازارەكانىيەكان لە كاتى رىكلام كىردن بۇ شتۋەكەكانىيان زىاتەر رەنگى شىن بەكار دەھىن.

نەۋەنەشمان بۇ ئەم ئۇقىيانوسە شىنەكان كۇمپانىيە (نوفو نورەسك)ى دانىماركىيە بۇ دروستكرىنى دەرمەنە ئەنسىۋىلەن، كە تۋانى ئۇقىيانوسىكى شىنى تازە دابەھىنەت لە بازاردا، زۇرەك لەو كەسانەى نەخۇشى شەكرەيان ھەپە ئەم دەرمەنە بەكار دەھىن.

ئەم كۇمپانىيە بەرھەمە تازەكەى خۇى پىشكەش كىرد بە ناۋى (قەلەمى نوفو) بۇ چارەسەركرىنى نەخۇشى شەكرە، كە چارەسەرەكى باش بوو بۇ ئەم نەخۇشىە لەگەل

(نادىشا) بېش ئەۋەي لە مەسەلەكە
بىكۆلەتەۋە يەكسەر فەرمانىدا بە ھەلۋىلىنى
جاۋى كۆرەكەي خۇي! دەست و پىۋەندىش
خېرا ھەرمانەكەيان جىبەجى كىرد!
دواتىر بۇي دەرگەۋەت كە كۆرەكەي بى
تاۋان بۈۋە ئەم گارەش پىلاننىك بۈۋە بۇ لە
ناۋ بىردىنى!!
لېرەدا جارىكى تىر بېرىلەكسى خېراي
دەرگە، كە ترسناكىيەكەي لە بېرىلەي يەكەم
كەمىر نەۋو، بېرىلەي دا كە يەك كېلۋ گرام لە
جاۋى سەربازو ئەفسەرەكەيان ھەلۋىلىنى!
كاتىك سەربازو ئەفسەرەكەيان زانىيان كە
ئەم ھەرمانەيان بەسەردا جىبەجى دەرگە،
لە ھەمان شەۋدا، ھەلىان كۈتايە سەرى و بە
خەنجەر پارچە پارچەيان كىردو كۈشتيان!
(نادىشا) يەكەك بۈۋە لە بەھىزىتىن و
سەرگەۋەتۈرتىن پاشاكانى ئىران، كاتىك بە
ھىمىنى بېرىلەكەيان دەرگە، تۈۋى بىگەۋە ۋلاتى
ھىند، بەلەم كاتىك بە خېرايى و بى بىرگەنەۋە
بېرىلەي دا، دوو بېرىلەي زۆر ترسناكى دەرگە،
لە يەكەكەياندا جاۋى كۆرەكەي كۆيىر كىرد،
لەۋەي تىرەندا خۇي لە دەست دا!!

چەند جار قۇتايىيەك گىزى دەكات لە
ۋانەيەكەدا بۇ ئەۋەي نەرمەيەكى باش بەدەست
بەھىنىت، بەلەم لە ئەنجامدا كەرەكەي ئاشىكرا
دەبىت و ۋىراي شەرمەزاري لە ۋانەكەشى
دەكەۋىت!
كەۋاتە بېش ئەۋەي كارىك ئەنجام بەدەين،
با لە ھەمۋە لاكانىيەۋە سەرنجى بەدەين، و بىر
لە ئەنجامەكەيان بىكەينەۋە!
با بېرىلەكەيان كىتۈپرو بى بىرگەنەۋە نەين،
چۈنكە لە دۋايدا بەشىمانى سۈدىكى نابىت.
بۇ زىاتىر روۋنكەنەۋە ئەم مەبەستە
سەرنج دەدەينە ئەم روۋداۋە،
(نادىشا) كە بە يەكەك لە پاشا گەۋەكەيان
ئىران دەرگەۋەت و چەندىن ناۋچەي
خەستىۋەۋە زىر دەسلەۋەت خۇيەۋە، رۇنىك بۇ
گەشتۈگوزار سەردانى باكۈرى ئىرانى كىرد، لە
ناكاۋ لە گەشتەكەيدا كەسكى نادىار بە تىرىك
شانى (نادىشا) يەكەك! ھەندىك لە سەربازو
دەست و پىۋەندەكەيان ۋايان تى گەياندا كە
ئەۋەي تىرەكەي بۇ ھاۋىشت كۆرەكەي خۇي
(رەزا قولى مىرزا) بۈۋە، بەمەبەستى ئەۋەي
باۋكى خۇي تىرۋر بىكات.

لە بېرىلەكەياندا، لە ھەمۋە ھەنگاۋەكەيانى
ژىانتىدا، لە گەشتىن بە ھىۋاۋ ئاۋاتو
ئارموزوۋەكەيان پەلە مەكە، زۆر ھىمىن و لەسەر
خۇبە، ئەمەك لە ئەنجامى پەلەكەرنىكىدا تا
مىردن پەنجەي بەشىمانى بىگەزىت!!
پەلە مەكە، ئەۋەك خۋانەكا بۇ كارىكى
بىچۈك، بۇ ئارموزوۋەيەكى كاتى ژيانى خۇت
بىكەي بە قۇربانى!
پەلە كىردن كات كۈرت ناكاتەۋە، بەلۋو
زۆر جار تەمەن كۈرت دەكاتەۋە، ۋەكۈ ئەم
شۋەيرەي لە پىناۋى ئەۋەي چەند خۈلەكەك
زۈۋەت بىكات، بە بەرزىتىن خېرايى لى
دەخۋىت و لە ئەنجامدا لەبىرى ئەۋەي زۈۋ
بىگەۋە جى، گىيانى خۇي لە دەست دەكات!
نەمىرۋ تى لە زەمانىكى دۋاردا دەرگە،
بېرىلەكەي ھەلە ژىانت پىا دۋا رۇۋت دەخاتە
مەترسىيەۋە!
چەند كەس بۇ لەزەتلىكى كاتى، بۇ چەند
چەكەيەك ھەمۋە ژيانى خۇيان لە دەستدا! لە
كاتىكىدا ئەگەر پەلەيان نەگەدە، دەيان تۈۋى
ئەم لەزەتمەش دەستەبەر بىكەن، بى ئەۋەي ژيان لە
دەست بەدەين و لە ھەمۋە خۇشەيەكەيان بىبەش بى!

پارمىيەكى لولكراو!!

و/ درەخشان بەھادىن

خاومنى نەم پارمىيە؟

دىسان ھەموو دەستيان ھەلپرى،
وتارىپىزىدەكى وتى: لەگەل ھەموو ئەم بەلپانەي
كە مەن بەسەر ئەم پارمىيەدا ھېنەم، لە بەھاي
ئەم پارمىيە ھېچ كەم نەبوويەو ھەمووتان

دەتەنەوئى ھەم دەكەن بېنە خاومنى.

لە ژيانى ۋاھتەيشدا ھەر بەم جۆرمىيە،
نېمە لە زۆر بواردا بەم بېريارنەي كە نەيدىمىن
لەگەل ئەم گرفتەنەي كە رووبەرۋو دەمىنەو،
دەجەمىيەنەو، لول نەمىن، تەپو تۇزۋاي
دەمىن ۋە ھەست دەكەن كە جى تر تۇز قالىك
نەرزىشمان نىيە، بەلەم بەم جۆرە نىيەو بە
چاۋ پۇشەين لەوئى كە ج بەلەيمەن بەسەردا
ھاتوۋە، ھەرگىز بەھاي خۇمان لە دەست
نادەمىن ۋە ھېشتا بۇ كەسانىك كە خۇشيان
دەمىن، كەسكى بە نەرخىن.

وتارىپىزىكى ناۋدار لە كۆرپىدا كە دوو

سەد كەس تېيىدا ئامادە بوون، بېرە پارمىيەكى
لە گىرفانى دەرھىناۋ پىرسى: چ كەسكىك ھەم
دەكات ئەم پارمىيە بۇ ئەم بېت؟ ئامادەبوۋان
ھەموۋان دەستيان ھەلپرى.

وتارىپىزىدە: زۆر باشە، مەن ئەم پارمىيە
ئەدەم بە يەككىك لە نېۋە، بەلەم بەم لەو
دەمەۋىت كارىك بىكەم، دواتر لە بەرامبەر
نىگاي ئەبەلق بوۋى ئامادەبوۋان، پارمىيە لول
كردو پىرسى: چ كەسكىك ھېشتا ھەم دەكات ئەم
پارمىيە ھى ئەم بېت؟

دىسان ھەموو ئامادەبوۋان دەستيان بەرز
كردەو، ئەم جارە وتار بېزىدەكە پارە لول
كراۋمەكى خستە سەر زەۋى ۋە ھەند جارىك
پېي بەسەرا ھېنا، پاشان پارمەكى ھەلگىرتو
پىرسى: باشە نېستە چ كەسكىك ئامادەمىيە بېيىتە

مە بۇ چاڭكردنى ژيانىت بەلە مەكەو نارام

بىگرە:

نېمە مەرۇف. ھەموۋان. لە ژياندا
رېگەي تايىمەت بە خۇمانمان ھەيە، بۇ كەشتىن
بە خۇشەختى ۋە كامەرانىش پېۋىستە
رېگەيەكى جياۋاز لە كەسانى دېكە بىگرىنە
بەر، بۇيە خۇت بەراۋرد مەكە بە كەسانى
دېكەو نەتەۋىت ئەم رېگەيەكى كە كەسانى
دېكە بە سەد سال بېرۋىانە تۇ بە يەك شەو
بېرپىت ۋە پېي بىگەيت، لە بېرت بېت كە شىفاۋ
چاڭبوۋنەو بە يەك شەو دەست ناكەۋىت،
ئاي كە ھەند ساتەۋەختى دەردناك ۋە بەسۋى
نازارىش لە ميانەي شىفاۋ چاڭبوۋنەو ۋە
چاۋەرۋانەيت دەكەن، كەۋابوۋ بە خۇراگرى ۋە
ئارامگرتن ۋە لەسەرخۇيى كۆل ۋە بارى كۆسپ
گرفتەكەنى ژيانىت ھەلگەرو لا بېمە لە رېگەي
كۆرانىكارى ۋە ئالوگۇرگىردن لە ژيانىتدا لە
سەرخۇ ۋە ھېدى ھېدى ھەنگاۋ ھەلگىرن.

۱. لە ھەر بۋارىكدا تۋاناۋ لېھاتوۋىي خۇت

نېشان بەد:

بۇ دەرۋېرۋىن ۋە نېشانىدانى لېھاتوۋىي ۋە
كارامەيى خۇت ھەند رېگەيەك دەست بەخە،
نەگەر ۋا ھەست دەكەيت كە كانى لېھاتوۋىي ۋە
كارامەيى ۋە داھىنانكارىت ۋەشكى كىردوۋە، ئەۋا
پېۋىستە بە دۆست ۋە ھاۋەلىكى چارۋىسازە
تارمىكو بىزانىت كە چۈن ۋە بە چ ھۆيەكەۋە
ۋەستەۋە ياخۇد كەبىت ۋە سەركوت كراۋە؟ يان
بىزانە كە چ شتىك بەردەم رۇپىشتى لېھاتوۋىي ۋە
ناھاراندن ۋە داھىنانكارىتى گىرتوۋە؟

ھەموۋان لە ناخماندا بەشۋېن كەمالدا
دەگەرىن ۋە لە كاتى كەشتىن بە كەمالىشدا
ھەمىشە بەردەۋام لۆمەو سەر زىشتى خۇمان
دەكەين ۋە ئەم كارەشمان تامەرزۋىيمان بۇ
فېرېۋونى شتە نوۋ تازمەكەن لەناۋ دەجىت.

۲. بۇ بەھىزىدە لېھاتوۋىي پېۋىستەمان
بە كەمىك شادى ۋە گەرەنە بەدۋاي روۋادەكاندا،
بۇ ئەم كارەش بېجۇ بۇ بۆلەكانى ۋانە
ھۈنەرپىيەكان ۋە ھۆلەكانى لەش جۋانى ۋە
ھۈنەرمانى بەرگىر، ياخۇد پارچە شىمىرىك
پان كورتە چىرۋىك بېۋىسە، پان خۇت
سەرقال ۋە سەرگەرم بەكە بە كارى پەيكەرسازى ۋە
سېرامىكەۋە.

لەو سۆنگەيەۋە كە لېھاتوۋىي ۋە داھىنانكارى
لە رېگەي جياۋازمە دەردەردىت، ئەۋا
تەنانەت دەتۋانرىت ئەم لېھاتوۋىيە لە
رېگەي ئەنجامدانى كارە رۇزەنەيەكانى ۋەك
رازاندەۋە مالا يان شىۋازى جىل ۋە بەرگ
پۇشەين ۋە جىشت لېتەنەۋە نېشان بېرىت.

سەرچاۋە/ گۇڭفارى: تەبىر زىنگى. ژمارە: ۱

د. سلیمان علی

چۇن لايىدەت دروست دەگەيت؟

ئەمەي سەرەۋە بەسەر پېشەكەي دېگەدا دەجەسپىت، ئىدى ھەروا دەبىت تا ئەو كاتەي خۇت لە كارىكەدا دەبىنەتەۋە، ھەم خۇشت دەۋىت ۋە ھەم چىزى لى ۋەردەگىت. دوۋەم، ئەو ئاستەنگەي ئاينىدەت دەروخىن، گەر ئامانجەگەت بە روۋنى ديارى نەگەرد، ئەو چەندەن ئاستەنگە بەرەستە دېنە رى، گە ئاينىدەت دەروخىن ۋە رىگرى لە نيۋان خۇت ۋە بەدبەنەنى خۋاست ۋە مەبەستەكاندا دەگەن. ئەو ئاستەنگەش:

۱- بىروپان ۋە ھىنانەۋە بەرامبەر بارودۇخ ۋە دىۋارى ژيان، جا پالى لى بىدەتەۋە، خۇت بىدەت بەدەستەۋە ھەۋلى دەربازىۋون ۋە زالبىۋون بەسەر ئاستەنگەكاندا نەدەيت، ئەو جا ژيانى بى ئەۋە شتىك لە ئامانجەگەت تيا ھىنابىتە دى كۆتايى دىت، بەھۋى ۋەبەستە بوۋنت بەم بارودۇخە خەيلاۋانەۋە، چۈنگە ئەۋە خۇتى بارودۇخەكان دروست دەگەيت ۋە دەبەنەتە گاپەۋە نەك خۇدى بارودۇخەكان. دەبىت چاۋت لە دەستى دەۋرۋەر نەبىت، ۋەك زەرنافۇتە نەبىت گە ھەر بەتەماي دەراۋى دەمى دايكە چۆلەكەۋە باۋگە چۆلەكەيە، دەبىت رەنج بىدەت تا گەنجەت دەست بىكەۋىت.

۲- بەگار ھىنانى ئەۋە ۋە روخىەرەنى نىرخ ۋە بەھاۋ تۋانساۋ ۋەزى خۇتياۋ بى دادەبەزىنەت، ۋەك ئەۋە بىلەت، مەن تىكشكۈم، مەن دۇراۋم. سەرگەۋىن لەم كارە يە لەم بۋارە لە مەن ناۋەشەتەۋە يان بىلەت، مەن زىنگو زىرەك نىم، گەندەلى ۋە تەمەلەم لە باۋو باپەرەنەۋە بۇ ماۋتەۋە، يان مەن ۋەك كەسانى دېكە ئاشناۋ ناسىۋاۋى بەر پىرەسم نىيە، يان شانەم نىيەۋە ناۋچەۋانەكەم نايەننى... ئەم ۋەتەنە بەسەن بۇ روۋخانى ناخى تۆ، بۇ تىكەدى خۇدى تۆ، بۇ ۋەزىنەن لە ھەۋلى گەمىشتى ئامانجەكانى تۆ، ئەۋەش ژيانى ئىستۋاۋ نايەندە تۆ دۋايى دىت. دەزانىت بۇ سەرگەۋىت ۋە سەرگەۋىت؟ شكاۋىش تىك دەشكەيت؟ يەكەمىيان، دەسكەۋەتەكانى سەرگەۋىت ۋە دوۋەمىشيان ئاكامەكانى شكىست بە ھىزو ھۋى خۇيدا دەھىنەت.

دۋاجار گۈپى دلت بۇ ئەم ئامۇزگار يەم را بىگرە، گەر بە پىدا گرى ۋە خۇشەۋىستى ۋە ئارەۋۋى راستەھىنە، ئامانجەگەت ھەل نەبىزىت، ئەۋە لات روۋن بىت ژيان خۇى ئەۋە بىت ناخۇشە بۇت ھەلەبىزىت ۋە نايەندەيەكى نەخۋازراۋت بۇ دروست دەكات، جا خۇت سەر پىشكىت ۋە بىرپار بىرپار خۇتە... چۈنگە لە ديارىكرى ئاينىدەت ھەروەھا ئەۋە ژيانەي خۋازيارىت بىيەيتە سەر ھەر خۇت بىرپار بە دەستىت، بىشزانە خۋا نات گۈرى تا ئەۋە لە ناخۇتدا چەسپانۋە نەيگۈرىت.

۱- چەشنىكىان لە ھەلسۈكەۋەت لەگەل خەللى ۋە بەدەمەۋەچۈۋون يارمەتيداناندا خۇشەيىان دى، ئەۋەنە ئەمە ۋەك، پارىزەر، پىزىشك، رۇژنامە نوۋس، پۇلىس... ھەروەھا ئەۋە پىشانەي پەيۋەندى راستەۋخۇيان بە تاكەكانى كۆمەلگەۋە ھەيە.

ب- چەشەنەكەي دىكەيەن خۇشەيىان لە ھەلسۈكەۋەت لەگەل مەۋقۇدا نايەت، بەلگۈ لە ھەلسۈكەۋەت لەگەل ئامىرو نەخشەۋە ئەۋە جۈرە بابەتەندە خۇشەيىان دى، ئەۋەنە ئەمە ۋەك، ئەندازىار، بەرنامەسازى كۆمپىۋتەر، تەكنىكار... ھتە.

ئەمە ئەۋە ناگەيەنەت كە چەشنىكىان خاك ئەۋە دىكەيەن خراپ بىت، بەلگۈ ئەۋە ھەزو ئارەۋۋى كەسەكانە. لەسەر تۆ پىۋىستە چەشەنەكەي خۇت ديارى بىكەيت، ھەتا ديارىكرى بۋارە زانستى ۋە پىشەيەكەت لەلا ئاسان بىت.

۲- دەبىت بەرەۋ نايەندەت بىچىت. ۋاتە گەر ھەز دەگەيت بىيەتە پارىزەر، ئەۋە ھەقتەيەكى تەۋاۋ بىچۈرە نوسىنگەي پارىزەرىكەۋە، تا بە چاۋى دىلۋسەر بارودۇخەكە بىيىنى، ئاخۇ لەم بۋارەدا خۇت دەبىنەتەۋە يان تەنە ئارەۋۋىيەكى ئاراستەۋە سالانىكى دوۋرو دىزى ژيانى خۇتى تيا بە ھىرۋ دەدەيت؟

سەرەتا بۇ دروستكرى ئاينىدەت، دەبىت ئەم كارانە ئەنجام بىدەيت، يەكەم: ديارىكرى ئامانجەگەت:

دەبىت ئامانجەگەت روۋن ديارىكراۋ بىت، لەگەل تۋان، ئامادەسازى، ھەزو ئارەۋۋەكاندا بىگۈنچىت.

لەۋانەيە بىرسىت: بۇچى ئامانجەكەم ديارى بىكەم؟

لەمەر ئەۋە كەسلىك لەژياندا ئامانجى نەبىت، ۋەك كەشتى بى چارۋەكە ۋەبە، شەپۋەلەكان چارىك بەلای راست ۋە چارىك بەلای چەپدا دەبەن.

دلىام دەلەيت: لارىم لەم ۋەتەيت نىيە، بەلام - بەشۋازىكى راست ۋە دروست، بى ئەۋە لەناينىدە پەنجەي پەشەيەمى بىگەزم، بى ئەۋە رەنجى شەۋان ۋە رۇژان، سالان ۋە مانگانم بىيەتە تۋزى بەر با- چۈن بىتۋانم ئامانجەكەم لەژياندا ديارى بىكەم؟

سەبارەت بەم بىرسىيارەت، دەبىت ئەم ھەنگاۋە بىيەت.

۱- نايەت راۋ بۇچۈۋون دايك ۋە باۋەك، يان ئەۋە خىزم خۇش ۋە دۋست ۋە ھەۋلەنەكە چاكەي تۋيان دەۋىت ۋە لە تۋان ۋە ئارەۋۋەكانى تۆ شارەزا نىن، كارت تىيەكەن.

۲- دەبىت بزانىت، كەسەكان دوۋ چەشەن:

بەرگەردىن خۇت مۇنۇ گۇرۇ تورە مەكە.
۱۱- بېستىنەمۇدى ھەر زانىيارىيەك بە شىتەكەمە
تا لە بىرى نەمەيت.
۱۲- پشودان و نوستن بە تاپىمىتى خەمى پېش
نيومەروان.
۱۳- خواردىنى ھەندىك شت كە مېشك بەھىز
دەكات، ۋەكە گۇيىز، مېوژ، مۇز، سېو، خورما،
گېزەر، ھەيسى... ھەر يەك لەم خواردىنە
پېويستە بە شىۋەمەكى كەم رۇژانە خۇرىك يان
دوو خۇر بۇخۇيت، نەك بەشۋەمەكى زۇر خۇرانەو
بىن بەرنامە.
۱۴- خواردىنى بە پانىيان تەركىز زىاد دەكات.
۱۵- ئويۇر كەردن لە پشودانە گىرنگەكانە لە
ژيانى مەروفا.
۱۶- پەرسىار كەردن لە خۇت تەركىز زىاد دەكات،
ۋەكە (چۇن؟ بۇجى؟ كەي؟ لە گۇي؟).
۱۷- خواردىنى شىرى سارد مېشكى مەروفا بەھىز
دەكات، پياۋيەك جۈۋە لاي زانىيەك پېي و، مەن
شىتم لە بىر دەجىت، زاناکە وتى؛ شىرى سارد بۇخۇ،
چۈنكە شىر مېشك بەھىز دەكات و رىيايى بە دل
دەمەخىت.
۱۸- خواردىنى شىرىنى سىروشتى، مېشكى مەروفا
رۇژانە پېويستى بە (۱۵۰) گرام شەكەر ھەمە تا
بەشۋەمەكى ئاسايى كار بىكات، جا ھەر كات ھەستە
بە مەندوۋى كەرد پان خەمەت ھات، شىرىنى سىروشتى
بۇخۇ بۇ ۋىنە خورما، مەروفا ھەر جەندە زياتەر
مەندوۋى بېت رېژى شەكەر لە لەشيدا كەم دەمىت.
۱۹- چۇن لە خۇت تېيگە ھەر ئەۋەش دېتە
دى، ئەگەر زىرەكتىن و بە تەۋاتىر مەروفا
بېت، بەلام بۇجۈۋى خراپەت ھەمىت، ئەۋا دۋاى
ماۋەيەك ۋەكە مەروفا دەمەنگ دەمىت، كەۋاتە
ھەمىشە گەشەپپە بە.
۲۰- ھەر شىتەك لەبەر بەكە دېمى جان تېيى
بەكە پاشان لەبەرى كەيت، كاتى گۇنەۋەش بۇ
لەبەرگەردەكە دابنى، ۋەكە پەنيان زو، ھەرومە
پېش نوستن ئەۋا پەنيانەكى لەبەرت كەردوۋە
دوۋبارە بەكەرەۋە.
۲۱- پىشت بەستىن بە خۇدا لە بىر نەمەين،
دەستەكانەن بەرەۋ ئاسمان بەرز بەكەنەۋە لىي
بەپەنيانەۋە كە پەرمەتەمان بەدات و پەرمەن بەھىز
بىكات.

۱۱- لەبەرگەردىنى جەندە بابەتەكى جىۋاۋ لە
يەكەر نىزىك بەسەر بەكەۋە ۋا دەكات بابەتەكان
تېكەل بىن و لە بىر بېچەن.
۱۲- لا نەبەردىنى كۆسەپەكانى لە بىر كەردن بە
تاپەمىتى زۇر خۇرى، زۇر خەۋەتن، تەمەمەلى و
تەۋەمەلى.
۱۳- نەبەردىنى جەمەۋ ئارمەزو، نەبەردىنى ئاگە
تەۋاۋ لە كاتى خۇيىنى ۋانەكاندا.
۱۴- مەندو كەردىنى مېشك بە لايەنى سېكەن، خەۋەنى
ئەم جۇرە كارانە زۇرەمى جار مېشك و دەماغى مەندوۋ
دەمىت و رەبىنى بۇ زانىيارى كەم دەمىت.
بەھىزگەردىنى مېشك و چارەسەرگەردىنى لە
بىر جۈۋەن:
۱- زۇر لە تۇيۇنەكان ئەۋەپان سەلمەندوۋە
كە مەروفا ئاتەنەت لە يەك كاتدا دوو جالەكى
نەنجام بەكەنەت، پېويستە تۇ لە كاتى خۇيىندىن و
لەبەرگەردىن ھەمەۋ تەركىزى بەخەتە سەرو
خەمەت لاي ھىچ كاتىكى تە نەبەت.
۲- بۇ بەھىزگەردىنى مېشك پېويستە گەردىكى بە
شىتە بېچەك ۋەكە ساتەكان و خەلگەكان بەمەن؟
۳- دەرەستەردىنى جەمەۋ ئارمەزو مەتەنە بوۋەن
بە خۇدى خۇت.
۴- پېدا جۈۋەنەۋە پاش (۲۰) خەلگە لەبەرگەردىن و
خۇيىندىن دەمىتە ھۇي بە بىر ھىنەۋە.
۵- خۇبارەستەن لە گۇناھ.
۶- بەكارەھىنەنى زياتەر لە يەك ھەستەۋە
دەمىتە ھۇي جەسپەندەن ۋەكە جاۋو گۇي و زمان.
۷- نەھىشتەنى ھەراسەتى ۋە پېزار بوۋەن ھەر
كاتىك تۈۋشى ئەم خەلگە بوۋەت، پشۋە بەدە.
۸- ھەر كاتىك زانىيارىيەكەت لە بىر جۈۋە، بىرى
لى بەكەرەۋە مەكەرەۋە سەر كىتەكە، چۈنكە
بە ئاسەنى زانىيارى دەرەھىنى، بە ئاسەنىش لە
بىرى دەكەيت، ۋاتە مەندوۋ كەردىنى خۇت بۇ بە
دەستەھىنەنى زانىيارى ۋە بە بىر ھىنەۋە.
۹- ھەناسەدان بە لوت، بەلام ھەناسە دانەۋە
بە دەم، كاتىك بە قولى ھەناسە ھەلەمەكىشى ۸۱%
تەركىز زىاد دەكات، بە تاپەتەنى (۴-۸) ۋاتە ۴
جۈلە بە لوت، ۶ جۈلە بوۋەستە، ۸ جۈلەش ھەناسە
بەدەرەۋە.
۱۰- زەردەخەنە دل و دەرۋەن ئارام ئاسۋودە
دەكات، مېشك بەھىز دەكات، كەۋاتە لە كاتى لە

(ئەۋەدى مەروفا ھۇشيار دەكات شىتەك نېيە
كە دەخۇيىنى، بەلگە شىتەكە لە بىرى دەمىتەت).
فرانسىيىم بېكەن.
سىروشتىيە مەروفا شىتە لە بىر بېچەتەۋە، زۇر لە
بىر جۈۋەنەۋە سوۋدى بۇ مەروفا ھەمە كاتىك مەروفا
تۈۋشى كارەساتەكان دەمىت ۋەكە مەندى ئازىزان و
خۇشەۋەستەكان نەگەر لە بىر جۈۋەنەۋە نەبەۋە
تۈۋشى ئارەخەتەتەكى زۇر دەۋە، بەلام ئەم جۇرە
لە بىر جۈۋەنەۋە خەلگەتەكى مەزەنە بۇ مەروفا جېنى
خۇيەتە سۈپەسى خۇداۋەند بەكەنە لەسەر ئەۋ
بەخەشە. جا قۇتايى خۇشەۋەستە ھەروەك كرىستان
جۇفە دەلەت، (مەروفا سەرگەۋەتو ۋەكە دېل كار
دەكات، بە شىۋەيەك كە ھەمەۋ ھىزى خۇي لەسەر
يەك خەلگە كۆدەكەتەۋە)، لېتەۋەسى ۋە بېمەتە ۸۱%
بەھەمەۋ لە ۹۹% كۆشۈ ھەۋەلەنى مەروفا.
ئەۋ ھۇكارەنى كە دەمە ھۇي لە بىر جۈۋەن:
۱- گۇناھو تاۋان، ئەگەر دەتەۋەت بېرەت باش
بېت، خۇت لە تاۋان بەپەزە.
زانايەكەك دەلەت، (ۋا دەمىنەم كە ھەر
زانايەكەك ھىزى بوۋەت لە بىر نەچىتەۋە ئەگەر
بەھۇي تاۋانەۋە نە بېت).
۲- گۇن بوۋەنى زانىيارىيەكان و ۋازەينان
لە دوۋبارە كەردەۋە ئەۋا زانىيارىيەنى كە
خۇيەندەتە.
۳- خۇيەندەۋە ھەر مادەيەك لە كاتى
مەندوۋ بوۋەندە.
۴- بىر نەكەردەۋە تەركىز نەكەردىن و بەكار
نەھىنەنى مېشك.
۵- مەتەنە نەبەۋەن بە خۇدى خۇت.
۶- ھەندى جار قۇتايى تۈۋشى ھەندى
نەخۇشى دەمىت ۋەكە نەخۇشى دەرۋەنى، پان
تەرس، دلە راۋەك، شىۋان، بىن ئارامى.
۷- گۇي لە خۇ نەگەرتەن پان نە نوسىنەۋە ئەۋ
شەنەمى كە دەخۇيىنىت.
۸- خۇيىندىن لە شىۋەنى نەم پان بە پەلەۋەۋە
سەر سېسەم پان خەۋە ھاتەن و خەيال كەردن، ھۇكارەن
بۇ لە بىر جۈۋەنەۋە.
۹- خۇيىندىن دەرۋەزى بىن پشودان دەمىتە
ھۇي مەندوۋ بوۋەنى مېشك.
۱۰- دېمەش نەكەردىنى كات بە شىۋەيەكى
رېكۇپەك نەبەۋەنى پەلەۋە نەخەشە.

ھۇيەكانى لە بىر جۈۋەنەۋە چارەسەرگەردىنى

پەيمان بەرزىجى

نەندازيار (مەسعود رۆژبەيانى)

چاوپىكەوتتىك لەگەل بەرپاز خاوەن ئىمتىياز

ماددە كۆپكەيتىمۇ، زىيادە خۇشەيىك روو نادات، بۇيە گەرەم بە دوای رىگايەكى تر بۇ دل خۇشى كىردىن بەختەمورى، ئەمەش رىگەى برپاز بوو.

برپاز: نامۇزگاريت جىيە بۇ بياوانى كار بۇ ئەمەش بىرىك لە ومېرەيتىن بىكەنەمە لە بواری داھاتە مەۋىيەكاندا (الوارد البشرىه)؟

خاوەن ئىمتىياز، نامۇزگاريم ئەمەش تەمەن ماوۋە شتىك بىكەين، دوای مردنمان مەيىنەتەمە، نەمەكانمان بىلەنمە، چۈنكە بارە تەنە ناخۇشى دروست دەكات، لە كاتى دابەشكىردىن مېراتەكاندا.

برپاز: هېچ پەرزەنتەكى نوپى ھاوشىۋەى برپارتان لەمەنەمەدە؟

بەلى ئىستە بە نىيازى دانانى پەيمەنگايەك پان سەنەتەرىك بۇ (نامادەكىردن و رايەن) لە بواری مەيۋەمەردن و پەرمەيدانى مەۋىيە و ژمەيدارى و شتى تر بۇ پەرمەيدانى توانى خەلك و مەمەنەران و ستاقى دامەزراۋەكان و كۆمەيدانكان.

برپاز: دوا و تەت بۇ خۇشەمەرانى برپاز بە تاپەتەى و لاۋان بە گشتى؟

خاوەن ئىمتىياز، بەشدارى پەرمەيدانى (برپاز) بىكەن، چۈنكە گۇفارى خۇتەنە، بە وردى بىخۇشەنەمە، بىكەنە دىارى، رەخنەى بىناتەنەرى لى بگرن.

نەمە شتەنەى دەيخۇشەنەمە لە برپاز بىكەنە كىردار، بە پەكتى خۇشەيىستىن، نىشتەمان خۇشەيىستى، رىزى كات بگرن و كارمەكانتان بە پىتى پەلان نەنجام بەدىن، رىزى گەورە بگرن، بە زەمىتان بە بىجۈكنا بىتەمە، راستگۇ بىن، دەست پاك بىن، تەباۋ كۆك بىن لە نىۋان پەكتىدا، خاوەن ھەمەو رەشتىكى باش بىن، لە ھەمەو شتىكى باش تا بگەينە ناستى دولەتەنەى پىشكەوتەو، رىگىر بىن لە ھەمەو ھەلسۈكەوتەو كىردەمەيكى خراپ، كە زىيان بە ئايىن و گەل و نىشتەمانمان دەگەيمەنەت.

گرتن ناكەم، لە جىياتى ئەمە پىشكەش بىكە. **برپاز:** دوای ئەمەش برپاز كەلەنەكى گەورەى لە رۇنەمەوانى كوردەدا پە كىردەمەو ۋەك بەكەمەين گۇفارى كارگىرى و گەشەپپەدانى مەۋىيە لە دلى خۇشەمەرى كوردا جىيە خۇشى كىردەمە، بەرپازت ھەست بەجى دەكەيت؟

خاوەن ئىمتىياز، ھەست بە خۇشەيىەكى زۆر دەكەم... ھەست دەكەم كەلەنەكى بىجۈكمان پە كىردەتەمە لە خەمەت كىردىن مىللەتەكەم، ھەست دەكەم ھەمەمەمان زۆر شتەمان بىن دەكەيت ئەگەر تەباۋ كاتەكانمان بىخەينە گەر.

برپاز: تا ئىستە (۱۲) ژمارەى گۇفارى برپاز دەرچوۋ، جەنابەت تەنە كەس بوۋىت كە يارمەتى ئەم گۇفارىت داۋە، بىن ئەمەش ھېچ شتىك فەرز بىكەت بە سەم سەرنەسەرو ستاقى برپازدا، ئەم كارەش لە خەۋدى برپازدا كارىكى زۆر گەورە بوو، واىكرد كە ھەمەو كەسەيكى برپاز بە گۇفارى خۇشى بزانەت و لە ناخەۋە خۇشى بویتا

كەۋاتە چۇن بەبى ھېچ سەنور بەند كىردەنەك نامادە بوۋىت دەمەى ئەم گۇفارى بىكەيت، بۇجى؟ خاوەن ئىمتىياز: زۆرەم ھەز دەرگىر گۇفارىكى لەمە چەشەنە دەرگەين، ھەمە چۇنەيك بىت كە دەرچوۋ زۆر زۆر بە دلم بوو، چاۋەروانى ژمارەى دوۋەو سىيەمە بوۋ، لە لام باشتەرو خۇشەيىستەر بوو، تا ژمارە دوانەزە ھەمەو نوى بوۋنەمە بوو، بەرمە پىشەمە چوۋن بوۋ، برپاز لە لام نازىر تر دەبوو، چا چۇن سەنور بەندى برپاز بىكەم دەمەى نەكەم.

برپاز: زۆرەبەى دولەمەندەن و پياۋانى كار تەنەا بىر لەمەمەرەيتەنەى ماددى دەكەنەمە، چۇن بوو جەنابەت بىرت لە ۋەھا پەرزەنتەك كىردەمە؟ خاوەن ئىمتىياز: ھەستەم كىرد تەنەا ماددە گۇران لە ناخەمە دروست ناكات، سال بە سال ھەر چەمە

برپاز: سەمەتە ھەز دەكەين ۋەك خاوەن ئىمتىيازى گۇفارى برپاز خۇت بە خۇشەمەران بىناسىنەت؟

خاوەن ئىمتىياز:

* نام (مەسعود تەھىر پونس رۆژبەيانى) بە، كۆلپىزى ئەندازبارى شارستانەم تەۋاۋ كىردەمە لە سالى (۱۹۸۱) لە زانگۇ بەغداد.

* خاۋەنى كۆمەيدانى رەسەن بۇ بەلەندەمەرايەتى/RSN بۇ پىشەسازىيە و بازىرگەنى.

* دانەشتەۋى شارى ھەمەلەيم، ئەندەمەى دەستەى كارگىرى پەكتى بەلەندەمەرانى كوردستان و جىگىرى سەۋكى پەكتى بەلەندەمەرانى كوردستان-لەى ھەمەلەيم.

برپاز: چۇن بىرت لە برپاز كىردەمە؟ بۇجى برپازت ھەلەلەرد؟

خاوەن ئىمتىياز: مەن زۆر بەخەيەى گۇفارى رۇنەمە زۆر دەخۇشەمەمە، ھەمەويان لىك نەزىكەن لە ناۋەروكدا، ۋەكو سىياسەت، رەخنە، ئەدەب، چاۋپىكەوتەن... ھتە.

لە مەيۋە ھەز دەكەم كۆمەلەنى خەلكى كوردستان بە زەمانى كوردى خۇمان ھۇكارەكانى پىشكەوتەنى تاك و كۆمەلەنە ۋەك بىكەيمەمە ۋەكو پىشكەوتەن لە بوۋە جىيايەكانى بەرمەمەردن لە ناۋە مەمە تا پانەيى خاكى نىشتەمان، تىگەيشتەن لە پەرمەيدانى مەۋىيە، كە تەۋانەكانى خەلك بەمەيز دەكات و رۆلى راستەمەينەى مەۋىيە لە پەرمەيدانى گۇزى زەمە دەرەخەت، ھەمەمە پەرمەمەردە، بە تاپەتە پەرمەمەردە مەندال و ھەمەزەكار كە نەمەى دۋارۋەن، فەركەردى شىۋەى ھەلسۈكەوتەى ئەمەينەى راستەمەنەمەى پەمەمەندەيەمەكان لەگەل پەكتى و داپەك و باۋەك و مەمۇستەۋا قوتابەنەمە گۇزەينە ھەلسۈكەوتەى خەلك لە پەمەمەندى سەبى بۇ ئىجابى و زانەينى قەدرى كاتە تەمەنى مەۋىيە، ھەز لە رەخنە

لەگەل

سەرنووسىمدا

بىرپار: بۇچى بىراتان ھەلبۇزاد؟ چۇن بىراتان لەم بوارە كىردىمۇ؟

دوای گەرانىمۇم بۇ كوردستان لە دوای (۱۲) سال، ئاۋاتەخۋازىيۇم بىتۈنم كەلىنىك پىر بىكەمۇمۇ دەستىم ھەبىت لە ئاۋدانىكردىمۇمۇ گەشەپىدان و سەركەوتنى ۋلاتەكەمدا، ھەمىشە لە خولىي ئىمۇمدا دەريام كە ۋلاتەكى مەنىش دىگىرىت بگاتە ئاستى ۋلاتانى پىشكەمۇتو ۋەكەر بەدلىسۇزى خىزمەت بىكەن، بۇ ئەم مەبەستەش تىروانىنى تاپەتسى خۇم ھەبوو، مەن لام ۋايە سەرمەتاي ھەموو گۇران و پىشكەمۇتنىك دەبىت سەرمەتاي لە خودى مەۋقە دەست پى بگات، بۇيە گەيشتە ئەم ۋەنەجامى كە گەمۇرتەن پىرۇژە كە خىزمەت بە كوردستان دىكەتو رى خۇش دىكەت بۇ گۇران و گەشەپىدان، سەرمەتاي بىتاتەنەمۇمۇ نۆۋەنكردىمۇمۇ تاكى كوردو بە كارگىرى كوردنى ژىسان دامو دەزگاكەنى ۋلاتە، ئالەمۇمۇ گۇران ئاراستە سىروشتى خۇي ۋەردىگىرىت.

بىرپار: كى پەكەمەن ھاۋكارت بوو پىرۇژىمەدا؟ دوای لىكۆلىنەۋەمەكى تەۋاۋى پىرۇژەكەمۇ دانانى پلانى تەۋاۋ، پىرۇژەكە پىۋىستى بە دەمى ماددى ھەبوو، بەلام ۋەك دەزانىن بىرپار گۇفارىكى ئاساى نىيەۋە ئاكرىت پاشكۆ كەسپىك يا لايەنىك بىت، بەداخەۋە لەم ۋلاتە نىمەشدا ئاستى رۇشنىرى نەتەۋەمى ئەۋەندە لاۋازە، كە پىرۇژە نەتەۋەمى سەربەخۇ، كەس باۋەرى پى نىيە! كەس رازى نىيە بى بەرامبەر يارمەتى ھىچ پىرۇژەمەك بىدات، بىرگەندەۋە لەم پىرۇژەنى كە سوۋدەمەك دەگەرتەۋە بۇ ھەموو گەل و نەتەۋە بوۋى نىيە لاي چىنى دەۋلەتەمۇ سەرمەيدار، دىگىرىت بە تىلەي جاۋىكى دەسەلات، چەنەن مىليون دۆلار بىكرىت بە خەلاتى پىرۇژە كەسى و جىزىيەكەن، بەلام ئامادە نەمەن (۱۰۰) دۆلار بىدەن بە ۋەھا پىرۇژەمەك!

مەنىش دىگەرپام بەدوۋى كەسپىكە كە ھەم لە ئاستى پىرۇژەكەدەبىت و دىك بە مەسەلەكە بگات، ھەم ۋەك پىرۇژەمەكى نەتەۋەمى بى ھىچ قەيدو مەرجىك دەمى پىرۇژەكە بگات.

بۇ ئەم مەسەلە بەگەل بىر پىرۇژەمەك كاك (مەمەد ھاشىم) قەسەم كوردو فەكرەكەم تىگەمەن، ئەۋەش بەرپىز ئەندازىسار (مەسعود رۇژبەيانى)

بىرپار سەلماندى كە خودى سەربەخۇي ئامانجىدارو بە بەرنامە، دەۋانەت كارىك بگات كە بەمەلىۋەنەھا دۆلار ئاكرىت.

ۋەكو لايەنى ماددى جگە لە يارمەتى خاۋەن ئىمەتيازو ھەندىك رەكلام نەبىت، بىرپار ھىچ سەرجاۋەمەكى ماددى نىيە ۋە ھەركەسپەش پارە بەخەشەۋە بە نىيە يا ژمارە جىكەكە ئاشىكرا بىكات! بەلام مەنىش ۋەكو خەنەرىكى بىرپار كە شەۋەك پەمەندى پىۋەكردىم ناۋى خۇي ئاشىكرا نەمەرد دەلىم، (كارى گەۋرە بە پارە ئاكرىت)!

ھەموو ئەم ستافەي لە بىرپاردا كاردەكەن لە ژمارە پەنچەكەنى پەك دەست تىنەپەن، ئا ئىستە خەلاتەن نىيە بۇ ھىچ نوۋەسەرىك، ھىچ كەسپىك لاي نىيە بۇ پارە ئانۋەست!

ھىچ كەسپىكەش لە ستافى گۇفارى بىرپاردا پەمەندى يە ھىچ لايەنىكى سىياسىيەۋە نىيەۋە خۇي بە مەلىكى ھەموو كورد دەزانەت.

دەركاي گۇفارىكەش كراۋەمە بۇ ھەركەسپىك خەمەك دەست لەم رەگەۋە خەمەت بە گەل و ۋلاتەكە بگات و كىشەمان لەگەل ھىچ كەسپىكدا نىيە ھەموو كەس بە دۇستى خۇمان دەزانەن.

لەمەرزەۋەندى ئىمەش نىيە كلاً و لەمەش خەنەرىمەن بىنەن، چەنكە نىيە ەقەلى خەنەرىمەن بەلاۋە سەنگىنەۋە ئەۋەندە خەلەك بە ساۋىلەك تەماشى ئاگەن، كە بە روۋەكەش شىتەك بىن و لە ناخەۋە شىتەك تر، گۇفارىكەش بە شاھەدى ھەموو خەنەرىمەن، دەزانە كە ئاستا خەمەتى بە كى كوردو، بىرپار مەلىكى ھەموو كوردىكەمۇ ھەموو كوردىك بۇي ھەمە بە ھى خۇي بزانەت و شانازى پىۋە بگات.

سەمە خەنەرىمەنە نەبىتەن شەسە، ھەمە بىرپار سەرنەبىكەت ھەمە دەۋانە ئاراستەمە كۇفارىكەمە بگەت لە رەگەي نىيەمەۋە، ئا بەرپىز سەرنوۋەسەر ۋەلامەن بەتەمۇ...

ھەلبۇزاد ۋەك گەنەۋەتەن كەس بۇ يارمەتەندى ئەم پىرۇژەمە، دوای دانەشەنمان لەگەل بەرپىزدا دەركەمەت كە ھەرسىكەن ھاۋرەن و تەماشى پەك ئاراستە دەكەن، بەرپىزەن ۋەك كەسپىكى دىسۇزو ھەمەستار بەرامبەر گەل و نەتەۋەمۇ دۋارۇژى ئەم ۋلاتە، پەمەنى يارمەتەندى گۇفارىكەمەدا بە ھەموو تەۋانەكى و تە ئىستەش يارمەتەندى سەرمەكى بىرپار لە پەكەم ژمارەمۇ بەرپىزەنەۋە سوپاس بۇ خەۋە تەمەش ۋەكە كە گۇفارىكە بە سەربەخۇي دەرىجەت و سەربەخۇي بەردەۋام بىت، بۇ سەربەخۇي تاكى كورد!

بىرپار: دەرجەۋەنى پەكەمەن ژمارە بىرپار دەنگەندەۋەمۇ چۇن بوو لەمەس ئاستى كوردستان؟ دەرجەۋەنى پەكەم ژمارە بىرپار روۋدەۋەنى گەۋەمەۋە، ۋەرجەۋەنىكى ئاۋازە بوو لە زۇر بواردا، پەكەمەن گۇفارى كارگىرى گەشەپەدان لە مەۋەۋى كورددا، جەنەۋەن دەزەن و چاپ، گۇفارىكى ئامانجىدارو پەك ئاراستە سەربەخۇ، نۆۋ خەۋە نۆۋ لە خودى خۇيىدا، ھەموو نەمەنە ۋەكە كە دەرجەۋەنى بىرپار روۋدەۋەنى ئا ئاساى و گەنگە بىت! **بىرپار:** كاتىك خەلەكى جاۋەن بە بىرپار دەكەۋەت، باۋەر ئاگەن گۇفارىكە سەربەخۇ بىت، بەلەك وادەزەن بودجەمەكى زۇر ستافىكى كە ۋە كارى تىدا دىكەت، ئەم بۇچەۋە تا جەنەۋەمەك راستە؟

بەداخەۋە لە كوردستاندا سەربەخۇي بۇتە نەفەسانە، زۇرەك لە خەلەكى لە ھەموو شىتەكى سەربەخۇ بە گومان، باۋەرىن بە سەربەخۇي خۇشيان نىيە، لەم باۋەرىمەم نەگەر نىيە نەتەۋەن بىر لە گۇفارىكى سەربەخۇ، كەنەلىكى سەربەخۇ، رەكەۋەتىكى سەربەخۇ بگەنەۋەمۇ، زۇر نەتەۋەمە بىر لە ۋلاتەكى سەربەخۇ بگەنەۋەمۇ، بەرەي مەن مەۋە نەگەر بىت بە تەۋانە نەبەرىكى خۇي بەستەت، دەۋانەت لە زۇر شەت خەلى بىت و خەقىقەتى زۇر شەت بۇ دەركەۋەت.

مرۇف بەسروشى خۇي كۆمەلەپتەيەو ناتوانىت دورر لە مرۇف دورروبەر بە كەنارگىرى بىرى، ئېلان و گوزەران و چالاكىيە جۇر بە جۇرەكانى مرۇفېش وا دەكات گە پەيوماندى ھەيىت بە مرۇفان دورروبەرپەيەو كۆمەلەك پەيوماندى مرۇفې دروست بكات.

سەرگەوتنى مرۇفېش لە پەيوماندىيە مرۇپەكانىدا دەپتە مايەى خۇشچالى و ئاسودەيى و دلنپايى و ھەزەردى دورروبەر بە تېكەلەوى و مامەلە لەگەل كەردى و ئەمەش دەپتە مايەى سەرگەوتنى لە ئېلان و سەرچەم كارو بارەكاندا.

لېرە دا كۆمەلەك ئەتېكت ياس دەكەين كە رەجاوكردىيان دەپتە مايەى سەرگەوتنى پەيوماندىيە مرۇپەكان:

۱- خەندە: با ھەمىشە رووخۇش بېت و زەردەخەنە لەسەر لېوت بېت، چونكە خەندە كلىكى كەردنەوى دەرگاي دلەكانە بى ئەوى ھېچ مەسەرەفەكى تى بچىت، ئەنجامى زۇر باش دەپتە زۇر كارت بۇ ئاسان دەكات.

۲- شارەزايى لە ھونەرى گوپكرتن داو قسە نەبىرەن بەو كەسەى قسەت بۇ دەكات، چونكە كاتېك قسەى بى دەپتە ناتوانىت كۆنترۆلى قسەكانى بكات و لە ئەنجامدا رېزىت ناگرېت.

۳- ھەلپەردىن جەننەت و شەو دەستەوار، ۋەك جۇن ھەنگ شىلەى جەننەت گول دەمىت، پەرومەردگارىش داوا لە بەندەكانى دەكات كە بە باشترىن شىوە بىوین و رازاوتىرین ۋتە بىركىن.

۴- ھونەرمەندى لە ھەلپەردىن بابەتى قسەكرەندا دووركەوتنەو لەو بابەتانەى كە خەلگى پى بېزار دەين.

۵- ھەمىشە تەركىز بەكرە سەر لاپەنە باشەكانى بەرامبەر و چاوپۇشى لە ەمىيەكانى بكة، چونكە ھېچ كەسك لە ئېمە بى ناتەواوى نىيە، ھەركاتىكىش وىستت ھەلەپەك بۇ كەسك راست بكمىتەو بە شىوەى ناراستەوخۇو جەننەت شىوە ئاگادارى بەكرەو، ۋەكو ئەوى باسى كەسك بۇ بكةيت.

۶- زۇر گالتە مەكەو مەھىلە گالتەكرەن بەسەرەتا زال بېت، چونكە ھەموو كەس ئارمىزوى گالتەكرەن نىيە، وپراى ئەوى بېويستە كاتى گونچا و بزانىت بۇ ئەم كارەو گالتەكرەنەكەت گالتەكرەن نەبىت بە بەرامبەر.

۷- سروشى بەو سروشى خۇت مەگۆرە، خەلگى كەسكەيان خۇش ناوېت ھەلس و كەوتى ئاناسايى بېت و تەمسىل بكات، ئەم جۇرە لەسەر دلى خەلگى قورسەن و ھەز بە تېكەلەوىكرەنەن ناكرېت.

۸- خۇت بېارېزە لە زۇر بلىى و زۇر قسەكرەن، چونكە ئەم سىفەتە لاي خەلگى بېزارەو مرۇفەكان و ھەا كەسكەيان خۇش ناوېت.

۹- ھەول بەدە ھەركىز بە خراپە باسى كەس مەكەو لە پاش ملەغەپەتەيان مەكە، چونكە ئەم كارە وپراى ئەوى كە تاوانە بۇجەننىكى خراپ دەداتە بەرامبەر سەبارەت بەتۇ.

۱۰- زۇر خۇت بەكەم بزانە، مرۇفەكان كەسانى لووت بەرزو بە فېزىان خۇش ناوېت و كەسانى سادەو ساكار زۇر لە دلەكاندا جىي خۇي دەكاتەو.

۱۱- ئاگادارى وادەو بەلېنەكانت بەو ھەركاتىك بەلېنە دا يان كاتىكت ديارى كەرد

بەلېنەكەت بېرە جىن و لەكاتى ديارىكرادا ئامادە، چونكە پەيومانست بوونت بە كات و بەلېنەكانتەو زىاتر لە دلى خەلگى دا گەورەو بەرېزىت دەكەن.

۱۲- بەرامبەرەكەت بە جەننەت ناو كە خۇي ئارمىزوى دەكات بانگ بەكەو ھەركىز ناو و ناتۇرەى ئاشىرەن لە كەس مەنى، تەنەت ئەگەر ئەو كەسە زۇر لە تەمەنى تۇ بچوكر بوو.

۱۳- ھەركاتىك زانیت ھەلەپەك كەردەو، خېرا داواى لېبوردن بكة و بەردوام مەبە لەسەر ھەلەكەت.

۱۴- بۇ ئەوى بەرامبەر ھەمىشە خۇشى بوپت، ھەركىز ھەستى بىرىندار مەكەو كەسايەتى و پلەوپايەى لەكەدار مەكەو رېز لە خۇي و بۇجەنەكانى بگرە.

۱۵- كاتىك دەتەوېت كارىگەرەيت ھەبىت لەسەر ئاكارو ھەلسوكەوتى كەسك، ۋەسفى باشەى لاپەننىكى ئىچايى ئەو بكة تا ھەول بىدات ئەو بوارە زىاتر بەھىز بكات و تا بۇت دەكرېت ۋەسفى باشەى بكة.

۱۶- كاتىك رەخنەت گىرت، رەخنە لە مومارسە يا ھەلس و كەوتىك بگرە، ھەركىز رەخنە لە كەسايەتى خاۋەنى ئەو ھەلسوكەوتە مەگرە.

۱۷- ھونەرمەندەنە رەخنە مەگرەو خۇت لە رەخنەى روخىنەرو بىرىنداركرە بېارېزە.

۱۸- لېبوردەو دلۇفان بەو رىق و كىنە لە دلدا ھەلەمەگرە.

۱۹- ديارى و خەلات ھۆكارىكى گەورەپە بۇ بىلەوئەوى خۇشەوېستى و پەرسەندى.

۲۰- بەخشنە تر بە زىاتر ئەوى گومانەت بى دەين، و چاوپروانت لى دەكەن.

ژياننامەسى چەندىن ئەكتەرى سىنەمايى و يارىچى جىھانى دەزانىت و لەبەرىيەتى، وپراى پاراستنى وپنەكانيان و لاسايى كردنەوميان لە ژيانى رۆژانەيدا!!

ئەمىرۇ لاوان لەبەرامبەر ئەو ھەرشانەدا جگە لە زنجىرى ملو گەردن و بازننى دەست و جل و بەرگى كورت و تەسك و چاكرىنى سەپىرى سەرو ھۆر و ھۆر ھتە. ھىچى تريان نامادە نەكردووە بۇ بەرمەنگار بوونەھوى.

ئەوان لە ھۆناغىكى ناسكى ژيانيان دا رادەسورن، بەداخووە ئىمەش ھەولمان ئەداوە پىشەنگىكى باشى ئەوان بىن، دەكرىت زۆر جار بگەرپن بەشوپن نەوونەى بەرزى كۆمەلگادا بۇ ئەھوى رىنمايى لى وەربگرن، بەلام بەدى ناگەن.

كۆمەلگەكە كە خۇى رۆشنىرو بەھىزو پتەو نەبىت ناتوانىت نەومكانى ئاراستە بكات. مەن تەنھا لىردا بەر پەرسانى پەرومردە لە مالەو تادەمگاتە لوتكەى دەسلەت وريا دەكمەمەو، كە لاوان بېرىپى پىشتى كۆمەلگان، بە شكانى ئەو بېرىپى كۆلەكەى پىشتى كۆمەلگە دەشكىت و كەشتىيەكەمان ئوقم دەبىت و ھەزارو پەك دەردو بەلا روودەمگاتە كۆمەلگەكەمان و ئەوسا چارەسەرکردنى زۆر ئەستەم دەبىت!!

ئەمىرۇ بەھرىيەى گەنج و لاوانمان بگەوين باشرە، ئەك سەپىنى كە لەوانەى ھىچمان پى نەكرىت!!

ئىمەىيە بەشپىيەكى بەرنامەرىژ بەرامبەر ئەو ھەرشانە ھۆشياريان بگەپنەھو و رىنمايان بەمىنى.

ئەمىرۇ لە جىھانى جىھانگىرى و عەولەمەدا، تادىت بەرپەستەگان دەسپىنەھو و جىھان لە گوندە بچكۆلەكەى چاران زياتر بچوك دەبىتەھو، لە رىگەى ئىنتەرنىت و كەنالە ناسمانىيەكان و نوسراو و بلاوگراوكانەھو ھەموو شتىك بى سانسۆر پەخش دەكرىت، بەتاپەت لەگەلانى جىھانى سىيەم دا كە نەگەپشتونەتە ئەو ناستەى جىواوازي نيوان نازادى و پاشاگەردانى و بەرەلەيى بزانن. و تاكە پىناسەپەك بۇ نازادى و دىموكراسى سپىنەھوى ستورو بەھا كۆمەلەپتەكەنە.

زىتر ئەم كىشەپە گەورەتر دەبىتەھو. ئەمىرۇ نەومكانى ئىمە، ھەموو شتىك دەبىنىت، ھەموو شتىك دەبىستىت.

زالبونى دونىاي ماددەپەرسىش وى كردووە، كە ھەول بەت ھەموو شتىك تاقى بگاتەھو، تەنھا پىور لەم جىھانە جەنجالەدا، بۇ ديارىكرىنى پلەو پايە ھەبوونى زۆرتىن سامان و بوونى ماددى و لەززەت و خۆشپىيەكانى دونىاپە.

پىشەنگەو رابەران لای چىنى ئوپى لاوان لەئىز ساپەى عەولەمەدا، شاجوانەكان، سەماكەران و ئەكتەرو پارچى و بەناو ھونەرمەندانە، زۆر جار گەنجىك تاناوى زانايەك يا شاعىرىك يا نوسەرىك دەزانىت كە بەھوى خويندەھو ھىرى پىو، ناوو

باوكان و دايكانى بەرىز، پەرومردەكارانى نازىز، دەبىت ھەموومان ئەو راستىيە بزانن كە ئەم سەردەمەى ئىمەى تىدا دەرتىن زۆر جىواوژە لەسەردەمانى زوو، ئىستا كۆمەلەك ھەرشەى زۆر بەرەو رووى گەنج و لاومەكانمان دەپنەھو و پىويستە زۆر گرنگيان پى بەمىن و بۇ پاراستنىان بەپەروژەھو ئاگادارىيان بىن.

ئەمىرۇ چەندىن ھەرشەى مالوپرانكەر رووبەروويان دەبىتەھو كەمارويان دەدات، تلىك و ماددە ھۆش بەرمەكان خواردەھو و ماددە سەرخۆشكەرمەكان، جگەرە، توندوتىژى، لادانى ئەخلاقى و ھاوپى خراپ، نەخۆشپىيە سىكسىيەكان و چەندىن ھەرشەى لەم بابەتە. ئەوان ئەمىرۇ زياتر لە ھەموو كاتىك پىويستىيان بە ئىمەى، پىويستە ئاگامان لىيان بىت و ھەرامۆشيان نەكەين، تا بەھوى يەككىك لەو ھۆكارانەى سەردەو گولزارى جوانى و لاوتىيان ھەلەپروكى و ژيان و دوارۆژىيان نەكەوتە مەترسىيەھو.

پىويستە درك بەو بەكەين، كە پەرومردە بە تەنھا بىرىتى نىيە لە دابىنكرىنى پىداويستىيەكانى ژيان و گوزمران.

بى ئەھوى بزانن كوران و كچان رۆژانە جى دەكەن و بەرنامەيان چىيە و ھاوپىيەتى كى دەكەن و ھەوادارىيەكانىيان چىيە و سەركەرمى چىن!!

پىويستە ئاگادارى ئەو بىن و بزانن كاتەكانىيان بەچىيەھو بەسەر دەبەن، ئەركى

به وردی لهم وینهیه وردبه رهوه
هیزی میشک و بیرکردنه ووت بخه ره کار
بزانه چی ده بینیت؟
تا چ رادهیهک
دیدى تیروانینت ورده؟

[illegible]

خودايە دليكى ئارام!

شېخانى

وتەي ھەكىمەكان ھەمىشە جىگى
وردىوونەمەو تىرامان و بىزگىرنەمەيە، چونكە
ئەوان زياتر لە گەوھەرى شتەكاندا رۇدەچن و
رۇگەش و سىماي شتەكان زۆر بەھەند
ھەلناگىر.

وتەيەك كە لە چەندىن ھەكىمەو
گىردىراوتەو زۆر سەرنجىن راكىشام، دەلىت،
(خوداي پەروەردگار نىعمەت و خوشبەيەكانى
ئەوان بىخەرى ئېرى گەمەزەكان و دليكى ئارام و
پەر لە سوگنايىم پى بىخەشە)!!

دليكى ئارام: سەرجاومەكانى خوشبەختى و
سەرفرازى و كامەرانى، كانگاي خەندەي جوان و
ھىواو ئاوات و خەونى نەرخەوانى!
دليكى ئارام: لانەي خوشەويستى و سۆزو
نەوين، باوشى گەرمى مېھرىبانى و دلۇفانى!

دليكى دلنيا، دليكى ئاسودە، دليكى
موتەئىن!
دليكى سافو بىگەرد، دليكى سې، دليكى
رووناك!

دليكى نازاننىت، رىق جىيە! كىنە يانى چى؟
دوژمنايەتى جىيە؟

دليكى فراوانىر لە زەرباكان، نەرمتر لە
ھەورە سېيەكان!

دليكى ژوانى ھەژاران و بىنەوايان بىت،
ھەمىشە پەرۋشى ئەوان و گوزەرانىان بىت!

دليكى ھەر بۇ خەي نەزى! لە پىناوى
ھەموو جەوساواندا درىژە بە ئەوان بەدات.

دليكى ھەموو ئاواتى ئەو بىت فرمىسكەكان
بىسرىت، خەندەكان بىروىنىت،
دەستى مېھرو خوشەويستى بەسەر سەرى

مىندالە بىن باوكەكاندا بىنىت
خودايە مى ئەو دلەم دەلىت!
نەك دليكى بەردىن، رەش، كۆيىر، جاوى
گەس نەمىنى، ھەموو ئاواتى تېرگىردى
ئارمىزومەكانى بىت!

نەك دليكى مەست بوو بىت و كەسى بە
خەيالىدا نەمىت!

دليكى بىزاننىت خوشى دۇنيا تەمنا پارەو
سامان و مولكى دۇنيايە!

تەمنا رابواردن و كۆشك و تەلار و ئۆتۆمبىل و
رەھايەتە!

ئە خودايە گيان با ھەموو ئەمانە بۇ
خۇيان بىت، لىت دەپارمەو: با ھەموو نازو

نىعمەت و رابواردنەكانى دۇنيا بۇ ئەوان بىت و
تەمنا دليكى ئارام و سېم پى بىخەشە!

سى پالاوگە

ئا. فەرھاد عوسمان خدر

رادەگەيەنى لەبارەى قوتابىيەكەم ھەوالىكى
خۆشە؟

"ئا، يەپىچەوانەو..."

"باشە" سوڤرات گوتى، گەواتە تۆ
ھەوالىكى خراپ بە من رادەگەيەنى لەبارەى
قوتابىيەكەم سەرەراى ئەوئى دىنپاش نىت لە
راستى ھەوالەكە؟

پياوگە زۆر ھەستى بە شەرمەزارى
کرد...

سوڤرات بەردەوام بوو لە قەسەكانى و
گوتى، ھىشتا دىقوانىت سەرگەوتوبى لە
تاقىکردنەوگە، پالاوگەى سىيەم ماو! پالاوگەى
سوودگەياندن "ئايا ئەو ھەوالەى بەمنى دىلپى
لەبارەى قوتابىيەكەم سوودم پى دىگەيەنىت؟"

پياوگە گوتى، لەراستىدا نا...

"گەواتە" سوڤرات گوتى، گەواتە تۆ
ھەوالىكە پى رادەگەيەنى نە راستەو نە خۆشەو
نە سوودو كەلىكى ھەيە بۆم، ئەى بۆ ئەو
ھەوالەم پى رادەگەيەنى؟

رۆژنىك يەككى گەيشتە سوڤراتى
فەيلەسوڤى بەناوبانگو زۆر بە سادەيى پى
گوت "سوڤرات، دىزانى جىم بىستوو لەبارەى
يەككى لە قوتابىيەكانت؟"

"بووستە" سوڤرات گوتى، بەرلەوئى
ھەوالەكەم پى رابگەيەنى، ھەزدەكەم
تاقىکردنەوئى بچوكت پى بىكەم، كە پى
دەوتريت، (سى پالاوگەكە؟)

"سى پالاوگەكە؟"

"بەلى سى پالاوگەكە، سوڤرات گوتى، بەر
لەوئى ھەوالەم پى بەدى لەبارەى قوتابىيەكەم
با بىپالىوئىن لەم سى پالاوگەيە؟"
پالاوگەى يەكەم، پالاوگەى راستى، ئايا تۆ
دىلپاشى لەراستى ئەو ھەوالەى بەمنى دىدەى؟
پياوگە وتى، "ئا،" من ھەوالەكەم
بىستوو..."

سوڤرات گوتى، "باشە" گەواتە تۆ دىلپاشى نىت
لەوئى بەمنى دىلپى راستە يان ھەلەيە؟"
با پالاوگەى دووئى تاقى بىكەيەنەو،
پالاوگەى خۆشى، "ئايا ئەو ھەوالەى بەمنى

۱ × ۳

(كلنا كالقمر لدينا جانب مظلم).

ھەموومان وەك مانگ واین، لایەكى تارىكمان
ھەيە!

We are all like the bright moon,
we still have our darker side

لا تتحدى إنساناً ليس لديه ما يخسره.

كەيەركى لەگەن كەسێكنا مەكە، كە ھىچى
نە بىدۆزەنیت و لەدەستى بدات

Don't challenge someone who
has nothing to lose

* الابتسامة كلمة معروفة من غير حروف.

* زەردەخەنە، وشەيەكى روون و ناشكرابە
بەلام بەمىن بىت.

The smile is a famous word
without letters

* لا تلمن في ذوق زوجتك، فقد اختارتك أولاً.

رەخەنە لە زەوقى خیزانت مەگرە، چونكە
يەكەم كەس تۆى ھەلبەزار دوو!

Don't be critic to your wife's taste;
she is the one who selected you at the
first place.

* إنك تخطلو نحو الشيخوخة يوماً مقابل كل
دقيقة من الغضب.

* تۆ ھەموو رۆژنىك نەزىك دەمیتەو لە پەر
بوون، بەرامبەر ھەموو جەركەيەك تۆرەبوون.

Every minute of anger will get
you one more year older

لا تجادل الأحمق، فقد يخطئ الناس في التفريق
بينكما.

دەمەفانسی لەگەن مەروئى گیلدا مەكە، چونكە
خەلكى دوایى لەمەكتان جیاناكەتەو!

Don't argue with an ignorant for it
will be hard for people to differentiate
between you

دايىكى سىرۇش

خېزانى بەختە وەر

بېارېزەو جان و رېك و بېك بەرپوھى بەرە.
۵- ھەرگىز نەينى ھاسەرەكەت مەدرگېنەو
سەرپېچى قەرمانەكانى مەگە، چۈنكە ئەگەر
نەينىيەكانىت دركاند لە ستەمى دىنيا نابىت،
ئەگەر بى قسەمى ئەويشت كىرد، دلى پىر رىقو
كىنە دىكەيت.

لە كۆتايى دا پېيى دەلىت: زۆر ورىايە،
ھەرگىز دل خۇش نەبىت كاتىك ئىو
خەمبارە يا بە پېچەوانەو، چۈنكە لەيەكەم
دا كەمتەر خەمىت و لە دووھمىشدا مايە
نىگەرانىت بۇي.

ھاسەرەكەت چەندە رېزىت دىگىرېت تۆ
زىياتر، چەندە لەگەلتە بەخىشندە تۆ زىياتر،
چەندە ئەو بە قسەمى تۆ دىكەت تۆ زىياتر، ئەو
چەندە حمز بە ھادەمىت دىكەت تۆ زىياتر.

ئەوش بزانە كچى شىرىنەم، ناتوانىت ئەو
شانەت دىكەت كەوت كە نازەزووى دىكەيت
لاي ئەو تا رازىبوونى ئەو پەسەر رازى بوونى
خۇت و نازەزووى خۇتدا زال نەكەي، ھىوادارم
خوداى گەورەش بىتبارىزى و جى باشە ئەومت
بۇ ھەلبىزىرېت.

كچى شىرىنەم: تۆ ئەو زىنگەيە جى
دەھىلىت كە تىايدا ھاتووېتە دونيا، ئەو
ھىلانەيە چۆل دىكەيت كە تىايدا گەورە
بوويت، بۇ ھىلانەيەك كە ناپناسىت، بۇ لاي
ھاورىيەك كە ھىشتا ھۆگرى نەبوويت، بەھۆي
ھاسەرگىرىيەو بۆتە پاشا بەسەرەتەو، بەلام
بۇي بېە بە كەنىزەك بۆت دەبىت بە كۆيلە!
پاشان ئەم دايكە كۆمەلىك نامۆزگارى
پىشكەشى كچەكەي دىكەت و داوى لى دىكەت
كە ئاگادارى ئەم خالانە بىت،

۱- ھادەمى بىكات بە قەناعەتەو، مامەلەي
لەگەلتە بىكات بە گۆپرايەلى كىردەو، چۈنكە
قەناعەت دل ئاسوودە دىكەت، گۆپرايەلىش
خودا رازى دىكەت.

۲- ئاگات لە شوينى لوتى و چاوى بىت
مەھىلە ھەرگىز شىكى ناسىرىنىت لى بىبىنىت،
يا بۆنىكى ناخۇشت لىو بىكات.

۳- ئاگات لە خواردن و خەوى بىت، چۈنكە
گرى بىرسىتى بە شالۆە. تىكچوونى خەويش
مايەي تۆرە بوونە.

۴- چاودىرى مىندالەكانى بىكەو مالمەكەي

بەختەومرى خېزان ھونەرەو ھەر
كەسىك ئەو ھونەرە بزانىت زۆر بە ئاسانى
دەتوانىت ئەو بەختەومرىيە دىستەبەر
بىكات، خۇ ئەگەر كەسىك ئەو ھونەرە ئاشنا
نەبىت، ئەو ئىانى دەبىتە دۆزەخ! چاران
زۆر لە دايىكان نامۆزگارى كچەكانىان دىكەت
پىش چوونە نىو ئىانى ھاسەرگىرى و لە
چەند رىسايەكى كورتدا ئەو ھونەردىان فېر
دەكردن.

دايىك نامۆزگارى كچەكەي بەم شىوېە
دىكەت، (كچى شىرىنەم، ئەگەر وىسىمەت و
نامۆزگارىيە قەرامۇش بىكرايە بۇ كەسىك كە
شارەزايە يا بايەدارە ئەو من نامۆزگارىم نە
دىكەيت، بەلام نامۆزگارى وىبىر ھىنانەوېە
بۇ كەسىك بى ئاگا بىت، شارەزايە بۇ
كەسىك زانا بىت، كچى خۇم، ئەگەر ئافرىت
بەھۆي دىكەت مەندى باوكىيەو پىوېستى بە
ھاسەرەكەي نەمىنىت، ئەو تۆ لە ھەموو
كەس زىياتر پىوېستىت پىي نەدەما، بەلام
وانىسەو ئافرىتان بۇ بەختەومرى پىاوان و
پىاوانىش بۇ بەختەومرى ئافرىتان).

بەھارە گەشت

كەمدەتەۋىت بۆي بىرۋىت، دەمىت بەرۋىيەكى
تەۋادە دىارى بىرۋىت، بۆنەۋى ئەۋ شۋىتە
لەگەل ئەندامانى گەشتەگەدا بىگۈنچىت.

۲- لەھەمان كاتدا دەمىت كاتى رۋىشتىن و
ھۆكارى گۈستەۋە رىگاكەش دىارى بىرۋىت.

۴- دىارىكىردىنى كەسك بۆ ۋەركىرتى
بىرۋىرەكان كە زۇرجار ۋاپىۋىست دەكات بۆ
ئەۋ ماۋىيە.

۵- لەگەل ئامادەباشىيەكى سەرمەتايى بۆ
ھەمۇ ئەۋ سەرنشېنەنى كەھۋ سەفەرتىن
لەگەشتەگەدا لەپىناۋ سەلامەتپانداۋ
ناگادارگەندەۋىيان لە تايپەتەندىيەكانى
ئەۋجىگاپە.

۶- گۈيگرتىن لە ئاۋازىك كە بېتتە مايە
ئارامى نەك بەپىنچەۋانەۋە بېتتە مايە
ھەراسانى ۋە مەندۋىۋىنى مېشك، دەمىت
بەناسىتىكى نىزم بېت، چۈنكە تۈنۈك بېستى
مىرۋەل (dp8) زىياتر دەمىتە ژاۋمژاۋ.

۷- بىتۈنرۋىت بۆ ھەرىكە لە ئاستە
جىۋازەكانى تەمەن پىشۋى تايپەت بەخۇيان
بېدېرۋىت، ۋەك بەكارھىنانى يارى بۆ مەندالان
باشىر ۋايە ھاۋبەشىيان لەگەل بىرۋىت.

۸- ناپىت لەپادەمان بىچىت ھەمۇ ئەۋى
كە باسكرا بە ئامانجى دېتنى شۋىنچى
نۋىۋ تېفكرىنچى پىر سەرنچى سىرۋىت بۆ
بەدەستەپنەنى ئاسۋەدى ۋە ئارامى لايەنى دىرونى.
لەگەل ھىۋى گەشتىكى سەلامەت بۆ
ھەمۇ لايەك.

لېردە ئىمە دەمانەۋىت تىشكىك بىخەينە
سەر مىرۋەل بەپىنى ئەۋ بارۋىخەى كارىگەرى
ھەپە لەسەرى، گۈمانى تىپادەنىيە لايەنى
دىرونى ۋەستەپى مىرۋەل كارىگەرەبەھەندىك
ھەلۋىستو كىردارى ئاراستەكرارۋ ئەنجامدراۋ
كە لەلەين خۇپەۋە ئەنجامدەدرىت، لايەنى
دىرونى پىۋىستىيەكى تەۋاۋى ھەپە بە
رەخساندى ئەۋ ئىنگەپەى كە دەمىتە مايە
ئارامى ۋە ئاسۋەدى بۆى، لە ھەمان كاتدا
لايەنى جەستەپىش پاشخانى لايەنى دىرونى،
ھەر دىرگەۋتە ھەلسۈكەۋىت كەسەر جەستە
ھۆكارەكى لايەنى دىرونىيە، بەۋ جۈرە دى
نۋىنچىت لەسەر شاشەى جەستە، بۆيە لېردە
ئىمە دەمىت لەگەل گۈنجاندىنمان بۆ ئەۋ
ئىنگەپەى كە ھەپە باشىر سۈد ۋەرىگىرىن،
ئىپانى سادەۋ سادەپى: ئىپان فاكىتەرۋىكە
بۆ گەشتىن بەناسۋەدى، ئەۋى دەمىتە ھۆى
ئەۋ ئارامى ۋە ئاسۋەدىيە بە ئەنجام گەپاندىنى
بەھارە گەشتە لەكاتى گۈنجاۋ ۋە بەشۋىۋىزىكى
شۋاۋ، سىرۋىتى كوردستان سىرۋىتىكى لەبارە
بۆ كەۋتە سەر رۋى ئەۋ جۈرە گەشتانە،
بەلام ئەۋى جىگەى سەرنچ ۋە تىرەمانە ئەۋىيە
كە رەچاۋى چەند خالىك بىرۋىت لەماۋى
دەستپىكىردەۋە تاكۋىت گەشتەكە:

۱- ھەلېۋادىنى رۋى گەشتەكە بەپىنى
بارۋىخەىكى لەبار، لەگەل رەزامەندى دىرېرىن
لەلەين ھاۋبەشەكانەۋە.

۲- دىارىكىردىنى ئەۋ شۋىن ۋە جىگەپەى

ۋەلسىيەتى دەكىۋىك

لە جەكىۋىكىيان پەرسى چ شىك لە
مىرۋەل جىنى سەرنچە؟

لە ۋەلامدەۋىتى: مىرۋەل لە مەندالې بېزىر
دەپن، ھەۋل دەمەن تا گەۋرە بىن، كاتىكىش
گەۋرە دەپن، ئارەزۋ دەمەن بىگەپنەۋە بۆ
مەندالې.

تەندىرۋىتى خۇيان لە دەست دەمەن بۆ
كۆكرەنەۋى مەلۋ سامان، ھەر ئەۋ مەلۋ
سامانە بەكاردەپنەۋە بۆ گەۋرەۋى
تەندىرۋىتىيان. ئەۋى دەمەن تا گەۋرە بىن،
بە دوۋ دىلەۋە بىر لە دىھاتۋىيان
دەمەنەۋە، ئەۋىرۋىيان بىر دەچىت، لە
ئەۋىرۋ دىھاتۋىش دا ئازىن.

بەشۋىۋىيەك دىرۋىن كە ھەرگىز نامەن،
بە جۋىرۋىش دەمەن ھەرۋەك بىلى
ھەرگىز نەزىبان.

مىھەربان - دىلسۆز-چاكەكار بە كەۋتە بەر دىدى خۋىنەران

ھەلەلە ھەلى

سالروزى گۇفارى

نا/ ئاۋات جەمال

خويندكارى كۈنلىرى تەكلىكى سىلمايى

كە بابىتەكانى تازە نوپۇ، لەبۈرى
رېكخستى كاروبارەكانى كارگېرىدا بۇ رېكخستى
كارەكانى، لە بۈرى بازىرگىنى سەرمايەگۈزىدا سودىكى زۇرم لى
بېنىۋە.

دووم، لە روۋى پەرۋەردىمىۋە سوۋدىكى زۇرى بە من گەپاندوۋە، بە
تايىت بۇ پەرۋەردىمىۋە مىندالەكانى، ھەر بۇيە زۇر جار ئەۋ بابىتەكانى
كە لەگەل ئاستى تېگەپىشتى مىندالەكانىدا دىگۈنچىت، پېكەۋە دادىنىشىن
بۇيان دىخۇنمەۋە گۇتۇگۇ لەسەر بابىتەكانى دىكەپن، ھەر بۇيە پېشىنار
دىكەم بۇ ھەۋۋە دامو دىزگا حكومى ئىدارىيەكان بە تايىت بەرپۈمىۋە
فەرمانبەرەن كە ئەم گۇفارە پۇخۇنمەۋە سوۋدى لى بېيىن، چۈنكە بابىتە
رېنمايى گىرگى تىداپە بە تايىت لە بۈرى پەيۋەندى نىۋان فەرمانبەر
بەرپۈمىۋەردا، ھەرۋەھا بۇ بەرپۈمىۋەردى كارە ئىدارىيەكان بە شىۋەپەكى
سەرگەۋتوۋ.

* زانست زانسا، راھىنەر لە بۈرى گەشەپىندى مەۋىدا، بە دوور لە
باسى سىياسەت كە ئەمىرۇ سەرئاپى دۇنيى راگەپاندى كۈۋدى گىرۋەتەۋە،
دىرچوۋنى بىرپار بە تايىتەمەندىۋىنى لە ناۋمىۋەك شىۋازدا بۇتە ھۈى
ئەۋە كە خۇنمەركانىشى تايىت بىن، بۇيە زياتر لە باۋەشى نۇخەپى
كۆمەلگەدا دىمىنرى نەك كۆمەلگە بەگىشتى. ئەگەر ئەمە لە روۋىيەكەۋە
جىگە شىۋازى بىت بۇ بىرپار، ئەۋا ئەركى كارى داھاتوۋى ئەۋمىيە كە زياتر
كار بىكات بۇ زياتر چوۋنە نىۋ خەلىكى خۇنمەرانى بە گىشتى، ھاتتە ناۋەۋى
بىرپار ئەۋە لا دروست كىردم كە ھىشتا كۆمەلەكەسانىك ھەن كە لە خەمى
تاك كۆمەلگەدان، بۇيە دىكرىت نۇمىدىان لەسەر بىنيات بىرى بە تايىت
لە باروۋىخىكى ۋەك ئەمىرۇ كۈزەستاندا، كە بەھۈى كىشە جەنگى
باروۋىخى سىياسى ۋە ناۋىرى كۆمەلەپەتتەۋە، ژمارىيەكى زۇر لە خەلىكى
بەدەست كىشە گىرتى (سۈسۈ ساپىكۈلۈزى) پەۋە دىنالىن، بۇيە دىرچوۋنى
گۇفارىكى لەۋ شىۋازە گارىكى پىۋىست بوۋ تاكو بىتوانىت مەندوۋىيەتى مېشك
بىرپۈننىتەۋە پىۋىيەك بە دلۋ دىروۋن بىدات، بە دوور لە دۇنيى سىياسەت
نا عەدالەتى ۋە زولم ۋە زۇردارى.

* عوسمان فەتاح/ فەرمانبەر: ئەگەر نەتۋەنم بىلىم بىرپار لە جەلەپۋەداپە،
ئەۋا دىتۋەنم بىلىم لە رىزى پېشەۋە مىدىا سەرگەۋتوۋەكانىداپە، چۈنكە
گۇفارىكە گەلىك بابەتى زانستى ۋە نەكادىمى چاكى تىدا بىلاۋ دىكرىتەۋە، كە
دىكرىت ھەۋۋە كارمەندىك لە بۈرى پراكتىكا سودى لى بېيىن لە كارى
رۇزىنەپىدا، لە ھەر ئاستى ۋە پەلەپەكى بەرپىرپىرىدا بىت.

* فەرھاد غەلى خۇنمەركارى زانكۈ سىلمايى:
بىرپار ئەۋ گۇفارى كە ناۋو ناۋمىۋەكى زۇر جىۋازە لەگەل ھەۋۋە ئەۋ
گۇفارى چەپەمەنىيەنە كە ئەمىرۇ لە كۈردىستاندا دىرچەن، چۈنكە بىرپار بە
ۋاتى مەنە بە خۇبۋون ۋە پەرنامىرۇزى لە كارەكاندا، ھەرۋەھا بە ۋاتى بە
گەۋرەزىنى مەۋ، چۈنكە ھەر خۇدى مەۋ خاۋمى دىستەۋەتە مادى
مەنەۋىيەكانە لە ژياندا، بىرپار ھەلگى ئەۋ تېروانىن ۋە بىرە سوۋ بەخەشەپە
كە دىمەۋىت خەمەتى مەۋ تاكى كۈردى پى بىكات، ۋە كۈردىش بىتوانىت
ۋەك ھەر مەۋىكى تى ئەم دۇنيىيە ھەۋۋە تۋانكانى خۇى بەگەپىخات ۋە
پىشت بەخۇى بېستى، لە بىرپارداپە پىشۋەپەكى دروست
لە بەرپۈمىۋەردى كارەكانىدا تۋانى

زۇرن ژمارەى
ئەۋ گۇفارى بىلاۋىكرۋانە كە
ئەمىرۇ لە كۈردىستاندا دىرچەن،
ھەمىيەكەۋ بە شىۋازىكى جىۋازو
تايىتەمەندى خۇى لە بۈرىكىدا خەمەت دىكات،
بەلام بۇ يەكەمىن جار لە كۈردىستاندا گۇفارىكى
تايىتەمەند بە بۈرىكىنى (كارگېرى ۋە گەشەپىندى
مەۋى) دىرچەن، ۋە بۇ مەۋى سالىكە لەم بۈرىدا كار
دىكات، بۇ چوۋنە نىۋ دووم سالى خەمەتكرىنى لەم بۈرىدا
بە باشمان زانى لە رىگە ئەم رىۋىرتازەۋە، خۇنمەران ۋە ئازىزانى
بىرپار بىۋىن، لە رىگە ناراستەكرىنى چەنە پىرسارىكەۋە، تاكو
بىزانىن ناخۇ بىرپار تا چەنە تۋانىۋىيەتى جىۋازو بىت لەۋ گۇفارانەى
كە ئەمىرۇ لە كۈردىستاندا دىرچەن، ھەرۋەھا تا چەنە تۋانىۋىيەتى لە
بۈرىكىدا خەمەت بە خۇنمەرانى بىكات، ياخۇد گۇفارىكى ۋەھا
تايىتەمەند تا چەنە پىۋىستە بۇ ئەمىرۇ كۈردىستان:

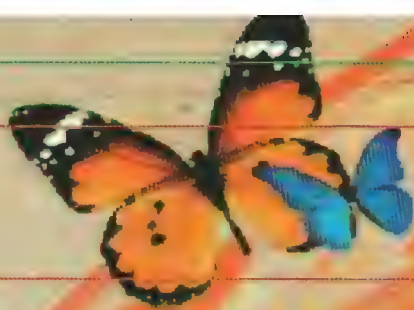
سەرھەت چاۋمان كەۋت بە بەرپىز د. عەتا كەرىم مامۇستاي زانكۈ
سىلمايى بەرپىزان ۋە: دىرچوۋنى بىرپار شىۋىكى پىۋىست ۋە رىگە بۇيە
دەست خۇشپان لى دىكەم، بىرپار يەكەم گۇفارە لە بۈرى كارگېرىدا، ھەر بۇيە
جىۋازىيەكى زۇرى ھەپە لەگەل ئەۋ گۇفارانەى كە ئەمىرۇ لە كۈردىستاندا
دىرچەن، من ۋەك مامۇستايەكى زانكۈ ھەندىك جىار تۋانىۋە ۋەك
سەرچاۋمىيەك بەكارى بېنىم بۇ گەپاندى زانپارى بە خۇنمەركانىكى،
سەرھەت ئەۋە لە بۈرى پەرۋەردىمىۋە سودىكى زۇرم لى بېنىۋە، بۇ
پەرۋەردە كىردى مىندالەكانى خۇنمەركانىكى بە گىشتى.

* مامۇستا ئەۋمەر خاۋمىنى كىتەپخانەى بەپىام: گۇفارى بىرپار
گۇفارىكى تاقانەۋ دىكەمەنە لە بۈرىكىدا خۇىدا، تۋانىۋىيەتى
خەمەتەكى زۇر باش بىكات بە خۇنمەرانى، بۇ سەلەندى
ئەم راستىش ھەۋىيەك باشى ھەپە ۋە مەۋىيەكى زۇر لە
خۇنمەرانى داۋى ژمارەكانى پىشۋەمان لى دىكەن.

* عەتا حسين: ۋەك بازىرگانىك ۋە:
گۇفارىكى مەنە پىكرۋو زانستىيە،
بۇيە من لە دوو روۋمەۋە زۇر سودم
لەم گۇفارە بېنىۋە:

يەكەم: بەۋ
پىيە

بريار

بريارنى لا دروست بېيت.

* ئېنىق جەمال، خويندكارى كۆلىرى تەكلىكى

سلىمانى، مەن ۈك خويندكارىكى كارگىرى توانىيۈمە سودىكى زۆر لەم
گۇفارى بېينىم، لە بۈرۈمكى خۇمدا بۇتە ھۇ زياتر پەيداۋونى شارمزايم،
سەرۋىر ئەرۋى گە لاپەنە مەۋىيەكەى جىگەى دەستخۇشى ۋ ھەلۋىستە
كردنە لە سەرى.

قەمەن درىژتان

بۇ دەخۋازم، ھىۋادارم
سەرگەۋتوۋ بىن بۇ گەياندنى بەيامو
بىرۈبۈچۈنتان لە رىگەى بىريارەۋە...
بىرۈز بېت سالىدى گۇفارى بىريار...

*مەمەد حسين خوينەرىكى بىريار، بىريار ھۇكارىگە بۇ

بىرۈدان بە ھىزى بىرياردان، پان بىريار ھۇكارىگە بۇ بە تۈك
كردنى ھىزى بىريار.

*فەرمان فارس خوينەرىكى بىريار، بىرياردان گىرنگە، گىرنگە

لەو گۆرىنى بىريارە، بىريار توانىيۈمەتى بىريارەكان بگۆرىت لە بىرياردان
لەسەر دەۋرۈۋىيەر.

*بەرىن مەمەد ئەمىن خوينەرىكى بىريار، بە بۇچۈۋىنى مەن دەرجۈۋىنى

ۋەھا گۇفارىك پىۋىستىيەكى گىرنگە بۇ كۆمەلگا، بىريار بۇشايىيەكى گەۋرەى
بىرۈدۋەۋەۋە زۆر گىرى لەمەردەم خوينەراندا كىرۋەۋە.

تۈپۈمرانى كۆمەلەپەتى لە مەنلەپارىزى كوردستان/ ھەۋلىر

ھاژە شىۋانى مامۇستاي كۆلىرى بىرۈمبىردن ۋ نابورى

زانكۆى سەلاھمىدىن

بىرۈزبایى سالىدى دەرجۈۋىنى يەكەم ژمارەى ئەم گۇفارى نازىزەتان

لېبېت، پېتان دەلېم ئەگەر بەتبا پىسپۇرانى بۈۋى كارگىرىش لەم

گۇفارى كاريان بىكرەپە، بە بېگومان لەۋى ئىستە باشتر نەدەمبۈۋ،

ئەمە ۋ سەرۋىر دەۋرى پىسپۇرى ستافى گۇفار بەلام دەتۈۋانم

بېلىم شۆرشىكتان لەم بۈۋاردا بەرپاكرە، دەستتان خۇش

ئىۋە مايەى شانازىن جىگەى رېزىن ۋ زۆر گەۋرەن،

خۋاى گەۋرە سەرگەۋتوۋ ۋ تەمەن درىژتان

بىكات.

ھەر شادىن.

نارام مەمەد/ ھۇناغى سىيەم/ بەشى كارگىرى:

بىر بەل پىرۈزبایىتان لى دەكەم، ئىمە ۈك خويندكارانى بەشى كارگىرى
زۆر سودمان لەم گۇفارى نايابە بېنىۋە، بە تايبەت لە بۈۋى كارگىرىدا، ھىۋاى
سەرگەۋتنتان بۇ دەخۋازم.

رېۋار عوسمان/ خويندكارى بەشى كارگىرى: بە بۇنەى سالىدى
گۇفارىمەمان گۇفارى بىريار پىرۈزبایىيەكى زۆر گەرمەتان لى دەكەم، بە تايبەت
ھەمۈۋ ئەۋ بەرپەرائەى گە بەشدارن لە دەرجۈۋىنى ئەم گۇفارىدا، ھىۋادارم
بەردەۋامو سەرگەۋتوۋ بىن، لە راستىدا زۆر سودمان لى بېنىۋە لە ھەمۈۋ
رۈۋىيەكەۋە ھىۋاى بەردەۋامو سەرگەۋتنتان بۇ دەخۋازم.

ئەمەد مەمەد: خوينەرىكى بىريار، بەراستى مەن سودى زۆرم لى
ۋەرگىرۋەۋە، بىريار توانىيۈمەتى جىگەى خۇى بىكاتەۋە، بۈۋى گۇفارىكى لەم
شىۋىيە بۇ ۋلاتەكەمان زۆر پىۋىستە، چۈنكە بېگومان كوردستان لە بۈۋى
كارگىرى دا لە ناستىكى باشدا نىيەۋ شارمزايمان زۆر كەمە، دۈۋىارە ھىۋاى
بەردەۋامىتان بۇ دەخۋازم.

جەغەۋەر عۈمەر/ خويندكارى ھۇناغى شەشەمى پىزىشكى/ زانكۆى
سلىمانى، لە سالىدى دەرجۈۋىنى گۇفارى بىرياردا پىرۈزبایىتان لى دەكەم،
ھىۋادارم بەردەۋامو سەرگەۋتوۋىن، ھىۋاخۋازم بىريار پىتۈۋانیت ناستى بەرزى
خۇى لە رۈۋى زانستىيەۋە ۈك خۇى بېلىتەۋەۋە بەردەۋام بېت.

فېردۈس عەلى/ بەكالىۋرپۇس/ علوم بايەلۋجى:

سەرۋەت دەست خۇشپىتان لى دەكەم، زۆر خۇشچالەم بە بۈۋى ئەم گۇفارى
بە سوۋە، مەن بەش بە ھالى خۇم زۆر سودمەند بۈۋم لى، چۈنكە ئەم گۇفارى
چىا لە گۇفارىمەكانى تر رۆشنىبىرەيەكى باش دەبەخشىت بە خوينەران، ھەروەھا
بۇتە ھاندەرىك بۇ گۆرىنى ئەۋ رىگاپانەى كە پىشتر گىرتۈۋمانە، ھىرى زۆر شتى
گىردۈۋىن، زانبارى باشى تىدایە بە تايبەت ئەۋ رىنەمپانەى كە فېرت دەكات
چۈن مامەلە لەگەل كەسىكى تر بىكەيت، ھەروەھا چارمەرىكە بۇ زۆر كېشە،
بايەتەكانىيان بەھىزو بە پىزىن ۋ سەرنج راكېشەن، كەسايەتەت بۇ دروست
دەكات ۋ وات لىدەكات كە شىۋازى خۇت بگۆرىت لە كارمەكانتەدا.

لە كۆتايىدا ھىۋاى سەرگەۋتوۋ

بەشى دوۋىم كوتايى

بىر ئىنساننىڭ ئىچىدە

جگەرە كېڭىشەن

ۋاتەن مەدەنىيىتىگە ئەسەرخۇدا!

خەلقلەرنىڭ زۇر سوۋدىيان ئى بىنىيۈە.

۲- بەكارھىيەتلىك (پاچ) شىتېكى رەشى خەل
لەزگەيە نىكۆتىنى تېدەپ لە بال دەدرىت ھەلى
دەدرىت بۇ مىشك.

۴- زالبوون بەسەر خۇدى خۇتدا، ئەۋىش بەم
رېگايە دەتوانىت بەسەر خۇدى خۇتدا زالبىت؛

۱- ئەۋ كەسانەى ۋازىيان لە جگەرە كېڭىشەن
ھىناۋە يىانكە بە سەر مەشقى خۇت؛

كەسانىكى زۇر ھەن لە نېۋ كۆمەلگەدا ۋەكو
تۇى ئازىز لە سەرمەق لاۋپانەۋە ئالۋودى جگەرە
كېڭىشەن بوون بۇ ماۋىيەكى زۇر بەرپۇمەكى
لە رادىيەدەر جگەرەكېڭىشەن بوون، بەلام ئىستا
خۇشەختانە بە ئىرادەيەكى بەھىزەۋە
ۋازىيان لەۋ دەردە كۆشندەپ ھىناۋە خۇپان
دەۋرەيەرمەكەشيان ئاسۋودە كىرۋە.

بۇ ئەۋى زىاتەر ئاشنا بىن بە زىانى ھەندىك
لەۋ كەسانەى كە ۋازىيان لە جگەرە كېڭىشەن ھىناۋە
با پىكەۋە گۈپىيەستى چىرۋكى ئەۋ كەسانە بىن
كە ۋازىيان لە جگەرەكېڭىشەن ھىناۋە ئىستا زۇر
ئاسۋودەن ھىۋادارن تۇى بەرپۇمەش چاۋپان
لېيەكىت؛

* (حاجى حسين) پىۋىكى بەسالاچۋوۋە
تەمەنى نىزىكى (۸۰) سالە لە شارى سالىمانى
دادەنىشەت، بارى تەندىرۋستى تا رادىيەك جىگەرە
زۇر ئاسۋودە لەگەل خانەۋادەكەدا زىان بەسەر
دەبات، ئەم پىۋە بەتەمەنە چىرۋكى ۋازىيانى
لە جگەرەكېڭىشەن بەم شىۋىيە گىراپەۋە، لە سالى
(۲۰۰۰) نەخۇشكەۋەت ماۋىيە چەند رۇزىك لە
نەخۇشخانە مامەۋە دۋى ئەۋى پىزىشكەكان
چەند تىشك ۋە پىشكىنىكىيان بۇ كىرد، بەيانىيەكىيان
كە ھىشتا خۇر بەتەۋاۋەت تىشكە نەرخەۋانىيەكىيان

پاكەتى جگەرە تەمەنە (۲۵۰) دېنارى بىرىمەرە كورد
ۋەتەنى لە تۆلەكە ھەرزاتەرە. لە كاتىكدا ھەمان
پاكەت لە ۋلاتانى ئەۋرۋىي لە (۱۰) دۇلار كەمەر
نېيە! كەۋاتە ھەرزانى نىخ بۇتە ھۋى ئەۋى كە
مىرد مىندالانىش دەتۋان بە ئاسانى جگەرەيان
دەست بەكەۋىت.

۵- كەمەرخەمى راگەيانلىن، لەسەر
ھەمۋە پاكەتلىك نوۋسراۋە ھۇكارى سەرمەكىيە
بۇ تۈۋشۋوون بە نەخۇشى شىرپەنچە! لەگەل
نەۋشەدا راگەيانلىنەكان زۇر بەدەمەن نەمىت
گىرەنى نادەن بە پىلۋكردنەۋە زىانەكان
ئەۋ نەخۇشىيەنە كە مەۋى بەمەۋى ئەۋ پەتا
كۆشندەۋە تۈۋشى دەمىت.

۶- تۈرەيىۋ خەم، زۇرلىك لە خەلىك لە كاتى
خەم تۈرەيىۋەندە پەتا دەمەنە بەر جگەرە كېڭىشەن،
پىيان ۋاپە جگەرە كېڭىشەن دەمىتە ھۋى نەمان ۋەكەم
بوۋنەۋە تۈرەيىۋ خەمەكانيان.

چۈن دەتۋانىت ۋاز لە جگەرەكېڭىشەن بېنىت؛
ئەۋى لەسەر شانى تۇ پىۋىستە ئەنجامى
بەمىت بۇ ئەۋى لەۋ دەردە كۆشندەپ رىزگارت
بىت، رەجاۋكردىن ئەم خالانەپە كە پارمەتت
دەمات بۇ ۋاز ھىنان لەۋ پەتايە؛

* ئەۋى لەسەر تۇ پىۋىستە؛

۱- بەكارھىيەتلىك ھەمى (Zyban)، لە ۲۰%
ئەۋ كەسانەى بەكارىيان ھىناۋە پاش سى مانگ
لە بەكارھىيەتلىك سەرمەۋەتلىيان بە دەستەيۋەۋە بۇ
پەمكارى ۋازىيان لە جگەرەكېڭىشەن ھىناۋە.

۲- بەكارھىيەتلىك ھەمى (Chaytix) لە ۴۴%
ئەۋ كەسانەى بەكارىيان ھىناۋە سەرمەۋەتۋوۋوون
تۈۋنۋاپە ۋاز لە جگەرەكېڭىشەن بېنىت.

۲- بەكارھىيەتلىك نىكۆتىن لە شىۋە بىنىشتا،

ھۇكارى زۇرى جگەرە كېڭىشەن لەم ۋلاتەى
ئىمەدا بەمى ئەۋى بىر لە زىانەكانى بەرپەۋە
سەرمەكىتلىيان ئەمانەن؛

۱- نەۋوونى رۇشنىرى تەندىرۋستى، ئەگەر
جگەرە كېڭىشەن بە زەمەرو زىان ۋەكەمى جگەرە
كېڭىشەن ئاشنا بوۋاپەۋە ئەگەر پىزىنپەپە گىرەنى
ھەر پاكەتلىك جگەرە بىرىتەپە لە گىرەنى كۆشندە
تەرىن نەخۇشى بەلام ھىۋاش ھىۋاش ھەرگىز زاتى
ئەۋى نەدەرد بەم رىزە زۇرە جگەرە بىكىشەت.

۲- چاۋلىكەرى ۋە لاساى كىرەنەۋە پىشەرىكى،
زۇرلىك لە جگەرەكېڭىشەن ھەم ناكات ھاورىكەى
لەۋ زىاتەر جگەرە بىكىشەت، يان بۇ ئەۋى ۋەكو
دەستكەۋەۋە ئازاپەتەيەك ناۋى بىمەن ۋەلىن؛
(فەلەن كەمى رۇزى سى پاكەت جگەرە دەمىشەت)،
پاخۇد زۇرلىك لە داپكان ۋەكەمى جگەرە كېڭىشەن
مىندالەكانيان لاساى ئەۋان دەمەنەۋە بەلەكو
زۇر چار خرابەر لە ئەۋان جگەرە دەمىشەن، يان
خەلقلەرنىڭ لە ئاستى بەرۋەدا، پا خاۋەن پىۋانامەۋە
پىشەرىن ۋە پا كەسانى ئەكەمەيەن بەلام جگەرە
دەمىشەن، ئەمەش دەمىتە ھۋى ئەۋى كەسانىك
لاسايان پاكەتەۋە، چۈنكە پىيان ۋاپە ئەگەر جگەرە
خراپ بوۋاپە ئەۋا ئەۋ جۇرە كەسانە جگەرەيان
نە دەمىشە.

۲- بىكارى، ھۇكارىكى تە بۇ زۇرى جگەرە
كېڭىشەن بىرىتەپە لە بىكارى، چۈنكە ئەگەر مەۋى
رۇۋانە سەرقالى ئىش ۋەكەمى بىت، بۋارى ئەۋى
نابىت كە بەم رىزە زۇرە جگەرە بىكىشەت.

۴- ھەرزانى نىخ، ئەمەش پەكەكە
لەسەرمەكىتلىيان ھۇكارى جگەرەكېڭىشەن، ئەگەر
سەرنەج لە نىخ پاكەتلىك جگەرە بەدىن دەمىشەن
لە ھەمۋە شە ھەرزاتەرە، نىخ ھەندىك جۇرى

تۆ سەردانى نەخۇشەكانت دەگرد، ئىستا خەلقى دېن بۇ سەردانى، ئەگەر تا دوتىن تۆ بەزمىت بە نەخۇشەكاندا دەھاتەو نەمىرۇ خەلقى بەزمىيان بە حالى تۆدا دېتەو، ئەگەر تا دوتىن سەردانكەر بوويت ئەوا نەمىرۇ تۆ سەردانكراويتا كەواتە نەمىرۇ باشتە لە سەبى تا بېرار بەدى ئەو دەردە كوشندىمە لە خۆت دورور بەختەتەو!

* ئەۋەي لەسەر دولەت پىۋىستە،

۱- بىلاۋ گردنەۋەي رۇشنىرى تەندروستى؛
زۆر پىۋىستە ھەموو كە ئالەكانى راگەباندىن بە حكومى و ئەھلىيەو، ھەروھە تەۋاۋى رۇزنامەو گۇھارگان گىنگى بىدن بە بىلاۋ گردنەۋەي ھۆشيار گردنەۋەي خەلقى سەبارت بە مەترسى و زىيانەكانى جگەرەكىشان لە روۋى تەندروستى و كۆمەلەيەتى و نابوررىيەو، ئەمەش بە بەرنامەيەك و دوۋان تەۋاۋ ناپىت بەلكو پىۋىستە رۇزانە بە بىرى خەلقى بەيئەتەو.

بە دانانى باج لەسەر ئەو كۆمپانىياۋ لاپەنەنى بىرىكارى كېرەن و فرۇشتى جگەرەن؛
ۋەكو لەسەرتەۋە نامازمان بۇ كىرد جگەرە لە ۋلاتى ئىمەدە لە ھەموو شت ھەرزاتەر، ئەمەش ۋاىكردوۋە بەو رىزە زۆرە بەكار بەيئىت، بە تاپەت لە لايەن مېردەندالەنەو، لەمبەرنەۋە پىۋىستە حكومت كار بىكات بۇ ئەۋەي نىرخى جگەرە بەرز بىكاتەۋە بۇ ئەۋەي ھىچ نا مىندالانى خوار تەمەن پائىزە سال نەتوان بەو ئاسانىيە بېنە كېرەي ئەو دەردە كوشندىمە. لە لاپەكى تىرىشەۋە ئەگەر جگەرە ئەۋەندە ھەرزان نەبۋا بە جگەرە كېش نەى دىتوانى بىلت؛ رۇزى سى پاكەت دىكىش؛ دانانى باج كارىكى پاسايەو لە ھەموو ۋلاتانى دىنيا سانسۇزى زۆرۈ باجى زۆر لەسەر ئەو كۆمپانىيانە دادىنەن كە بىرىكارى كېرەن و فرۇشتى جگەرەن، ئەمەش باشتەن چارەسەرە بۇ كەمكىردنەۋەي رىزەى جگەرەكىشان. بۇ نەۋە، ئەگەر نىرخى پاكەتەك جگەرە ۋەكو ۋلاتانى ئەۋروپى لانى كەم بە (۱۰) دۆلار بوۋا بە ئەۋا بەو رىزە زۆرە بەكار نەدەھات و لە لاپەكى تىرىشەۋە خەلقى بېرەن لەو زىانە ماددىيە زۆرە دەگردەۋە كە بەو ھۆيەۋە توشىيان دىبىت ئەمەش ۋاپان لىدەكات چى دى نەبەنە كېرەي ئەو دەردە كوشندىمە ھىۋاش ھىۋاش ۋازى لىدەھىن، لە لاپەكى تىرەۋە كەسانى تازە پىگەشتوۋ بە ھۆى گرانى نىرخەۋە كەمىر بىرى لىدەكەنەۋە بەلكو ھەۋلى خۇ دورور خستەۋەش دىدەن لەو بەتايە.

بەو ھىۋايە ھەموو ئەو خوشك و برا بەرزانەى كە دوۋچارى ئەو بەتايە بوۋن بىتوانن ھەرجى زوۋە ۋازى لىيەنن و بېنە خاۋەنى بېرارىكى بەكلايەكەردەۋە بېروا بە خۇبوۋن، بۇ ئەۋەي خۇشيان و ھاورى و ھاۋكار و خانەۋادەكەشيان دىخۇش و ئاسۋودە بەكن، ئەمەش تەنەا بە بېراردانىكى بویرانە دىبىت كە بەفرمەۋن ئىتەر لەمىرۇ بەدۋاۋە جېدى كېرەي ئەو نەخۇشەيە كوشندە ناپم.

بە ھىۋاي بەختەۋەرى و كامەرانى و ئاسودەى و تەندروستىيەكى باش بۇ ھەموۋان.

ھەردوۋەكەن بېرارىماندا بە ئىرادىيەكى بەھىزەۋە ۋاز لە جگەرەكىشان بەيئىن. حاجى دىلەت نە پىزىشكەكەۋە نە برازاكەم لەو بېروايەدا نەبوۋن كە من بىتوانم ۋاز لە جگەرەكىشان بەيئىن، ئىستا كە نىزىكى ھەۋت سال بەسەر ئەو بەلئىنەدا تىيەرپوۋە، سوپاس بۇ خوا جگەردە بە دەستەۋە نەگرتەۋەۋە ھەرگىز بېرىشم لىنەكردەۋە، برازاكەشم ۋەكو من تۋانى بەلئىنەكى بېتە سەرو بەتەۋاۋى بۇ ھەمىشە ۋازى لە جگەرە كىشان ھىنا.

كەواتە بە بۇچوۋنى تۆ جى ۋاپكرد ئەم دوو كەسە بىتوانن ۋاز لە جگەرەكىشان بەيئىن؛ رەنگە لە روۋى زانستىيەۋە باش نەبىت كەسەك دۋى ئەو ھەموو ئالۋودە بوۋنە يەكسەر بېرارى ۋازھىنانى بىت، بەلام چۈنكە خاۋەنى بېرارىكى بەكلايە كەردەۋە ئىرادىيەكى بەھىزەۋە بېروا بە خۇبوۋن بوۋن تۋانىن بە ئاسانى سەركەۋەن بەدەست بەيئىن؛ ھەر ئەۋەش خالى سەرمكى سەركەۋەنى ئەم دوو كەسە بوۋ، كەواتە با من و تۆش ھەر لاسايەكەردەۋە شتە خرابەكان نەبىن، بەلكو ھەۋل بەدىن لاسايى شتە باشەكانىش بەكەنەۋە.

بە ئىرادىيەكى بەھىزە؛ مەرۇف بۇ ئەۋەي بىتوانىت ۋاز لە جگەرەكىشان بەيئىت پىۋىستە خاۋەنى ئىرادىيەكى بەھىزەۋە پۇلەن بىت و بېروا بە خۇى ھەبىت، چۈنكە كاتىك تۆ بېرارىك دىدەبىت ئەگەر ھەر جۆرە ئىحاحىك بەدەبىت بە مىشكەت ئەو ئەۋەت بۇ جىيەجى دىكات، روۋنر بىلەن، ئەگەر بەخۆت گوت؛ ناتوانم ۋاز لە جگەرە كىشان بەيئىن ئەۋە بزانە كە ئىحاحىكى خرابەت بە مىشكەت بەخىۋەۋە ئەۋەش لەسەر ئەو ئىحاحى تۆ كار دىكات، بەلام ئەگەر بە پىچەۋەنەۋە و تە؛ ۋازى لىدەھىنەۋە ھەرگىز بېرىشى لىناكەمەۋە دىلناشم دىتوانم بېرارىكەم جىيەجى بەك، ئەۋا مىشكەت لەسەر ئەو جۆرە بىر گردنەۋەيە دەۋات و دىلناشم سەركەۋەتوۋ دىبىت، رەنگە جەند رۇزىكى سەرتا كەمىك بىتاقەت بىت، بەلام دىلنايە پاشماۋەيەك رەت لە دۋەكەكەشى دىبىتەۋە. تاۋانە لۋىك لە سەرتاى لاۋىدا ئەۋەندە لاۋاز بىت نەتوانىت بېيئە خاۋەنى ئىرادىيەكى بەھىزەۋە كۈنترۋلى نەفسى خۇى بىكات. ئەۋەش بزانە ھەر جۆرە ئىحاحىك بەدەبىتە مىشكەت ئەو جىيەجى دىكات، بۇيە پىۋىستە ئىحاحى كەشەبىنەۋە پى بېخەشىن نەك رەشەبىنە.

جە خالىكى تىر كە پارمەتەت دىدەت بۇ ۋازھىنان لە جگەرەكىشان بىرگردنەۋەيە لەو جۆرە نەخۇشەيەنى كە مەرۇف بەھۆى جگەرەكىشانەۋە توۋشى دىبىت، دىتوانىت مانگانە سەردانى ئەو نەخۇشەخانە بەكەبەت كە تاپەتەن بە نەخۇشەيەكانى (شېرپەنەجە) لە سلىمانى نەخۇشەخانە (ھىۋا) و لە ھەۋلەر نەخۇشەخانە (نانە كەلى)، بۇ ئەۋەي زىاتەر دىلنا بىت كە ئەگەر بەرپىز ۋاز لە جگەرەكىشان نەھىنەت، ئەگەرى ئەۋە جەندەن قات زىاتەر كە تۆش ئەمىرۇ پا سەبى بىچىتە ئەو شۋىنەۋە بېيئە يەكەك لەو نەخۇشەۋەنى كە ھوربانى جگەرە كىشان، ئەو كات بە پىچەۋەۋەنى جارائەۋە كە

دەرنەخستىۋ، پىزىشكىك ھات بۇلام و پىش ئەۋەي بىرارىم لىيەكەت سەپرىكى ئەشىيەۋە پىشكىنەكانى كىردەۋە كەمىك سەرى راپوشاندەۋە بەسەر سوپمانەۋە و تى؛ حاجى جەند سالە جگەرە دىكىش؛ مەنىش بەۋەپىرى ئارامىيەۋە و تە؛ تۆ بەفرمەۋە تەمەنت جەندە؛ پىزىشكەكە لى سەپرىۋە بەلام لەمبەر دىل من بىرارىكەكى ئاراستەكىردەۋە و تى؛ باشە كەواتە تەمەنت جەندە؛ مەنىش و تە؛ تەمەنت نىزىكى (۷۰) سالە، جگە لە شەش سالى مىندالى، ھەموو سالەكانى تى تەمەنت جگەرە كىشاۋە؛ پىزىشكەكە بە سەرسورمانەۋە و تى؛ رۇزى جەند جگەرە دىكىش؛ تە؛ بەفرمەۋە رۇزى جەند پاكەت؛ ئەۋەش و تى؛ باشە رۇزى جەند پاكەت دىكىش؛ مەنىش و تە؛ رۇزانە قوتۋەك تۋوتنى ھەل دىكىش لەگەل سى پاكەت لەمانە (پاكەتەم لەلابوۋ)، پىزىشكەكە ئەم جارەيان زىاتەر سەرى سورما؛ پاشان جىيەكى كىرد لەگەل برازاكەمدا.

ۋە؛ دىكتۇر لەۋە ئەچى دەردەكەم كوشندە بىت و ناتەۋى پىم بىلى؛ و تى؛ نا شوكر باشى؛ و تە؛ دىلنى جى ۋازى لىيەنن؛ زەردەخەنەيەكى كىرد و تى؛ تۆ دىلنى لە (۶) سالانەۋە جگەرە دىكىش، تازە جۇن بەم تەمەنەۋە دىتوانىت ۋازى لىيەنن؛ و تە؛ ئەۋە بەلەن بىت لەم ساتەۋە جگەرە ناكىش بېروا بەخۇم ھەيە دىتوانم بەلئىنەكەم بېمە سەر، ھەر بۇيە بانگە لە برازاكەم كىردەۋە پىم و تە؛

مەرۇف بۇ ئەۋەي بىتوانىت ۋاز لە جگەرەكىشان بەيئىت پىۋىستە خاۋەنى ئىرادىيەكى بەھىزەۋە پۇلەن بىت و بېروا بە خۇى ھەبىت

پاكەت و جەرەخ و قوتۋەۋى تۋوتەكەم فرى بەدە بەلئىنەدە لەمىرۇ بەدۋاۋە جگەرە ناكىش.
پىزىشكەكە پىكەنى و بە برازاكەمى و تە، بېرارىكەكى رەنگە تەنەا دوو كاتىمىر بىخەنەت، ئەو ناتوانىت لەو تەمەنەدا بە ئاسانى كۈنترۋلى خۇى بىكات و ۋاز لە جگەرە كىشان بەيئىت.

حاجى؛ بېرارىمەۋە ۋازى لى بەيئە، ھەرگىز بىرى لىناكەمەۋە جارىكى تىر جگەرە ناخەمەۋە سەر لىۋە، دىلنايە دىتوانم خاۋەنى قەسى خۇم بەو بېرارىكەم جىيەجى بەك، برازاكەشم جگەرە كېش بوۋ بۇيە پىي و تە؛ بەلئىن بىت ئەگەر تۆ بىتۋانى ۋازى لىيەنن ئەۋا مەنىش پەمەنت دىدەۋە ۋازى لىيەنن.

حاجى؛ تۆ ۋەكو مەنت بۇ ناكىت ھەرچەندە سەرتاى لاۋىتە، بەلام بېروانەكە تۆ بىتۋانى ۋازى لىيەنن، چۈنكە لىۋەى لاۋ زىاتەر گۈپىرەلى ھەۋاۋ ئارەزوۋەكانتەن. دۋى مشتۋەرى نىۋانمان

ھەردى غازى

ئاي

سنوور دەپنە ھەيئەت؟!

بىر كېمە ۋە تاقەتلى كاركىدىن نەمە، ئەگەر خەۋم بېت بىخەۋم گەدەت قەپات بىكەم.. ۋە بىخەۋم جى روودەدا، ئەم دىكتۇر ۋە دىكتۇر دەكە ھەتتا سىگىت شەق دەكەن ۋە بەزۇر مەن لەخە ھەلدەستىن..

پەنكرىاس ھاۋارى كىرد،

ۋە مەن بۇلە مەن ئەگەر ئەنسىۋەلەن كەم بىر ئىنەم توشى چەندەھا دەردو بەلا دەپن، ئەگەر زۇر بىر ئىنەم دىسان توشى ھەلا كەت دەپن..

ھۆرمەتلىك تاپىست پەرىگەزى نىرىنە ۋە، باشە مەن چۇن لى رەگەزى نىر كاردەكەم، ئەگەر بىخەۋم جۇرەش لى رەگەزى مېنىنە كار بىكەم دەمەن رەگەزى مېنىنە جى بەسەردى بەدەنگى گىرۋىش ۋە سەيلىۋە كچانتان دەپنى!

ۋادابىنى سەيلىۋە زۇر بىۋىستت بەۋەيە زوۋ لەمەل دەرجى بەلام كە دەگەيتە تىرافىك لايەتەكە دەپنىنى تىرافىك لايەتەكە بەنارەزوۋى خۇى كاردەكەت دەمەن سۈرۈ دۋابى زەردو پاشان سەۋز، ھەرجارە ۋە جۇرى، لەۋ باۋەردەدا قىرت نە ئالۋىسكىۋ قورگىت ۋە شىك نەپىت ۋە چاۋمەكەت دەرنەپۇقن..

بەشداربومان بەقەدەر ھەمۋو شەكەنە ئەم گەردۈنە ھەيە.. بەلام پېم ۋەبى ئەمە بەسە بۇ ئەۋە پېت پوتى «نازادىش بىرىتىيە لە كۆمەلىك سنوور»!

خۇر: ئەمى مەۋلا بۇ لە مەن كارم ناپۋانى گەر ئەم ھەسارەنە جۈرەدەم زۇر لېم نىزىك بىنەۋە دەسۋىت، ئەگەر دۈرىش كەۋنەۋە دەپىستەن لە سەرمادا.

زەۋى: ئەمى ئادەمىزادا دەمەن ئەگەر رېم لېگىرى لايەكە نىشانى خۇر ئەدەم چىتان بەسەردى؟ روۋەكەكان ۋە شىك دەپن ۋە خۇشتان لەۋ لاۋاز.. جگە لە چەندەھا كىشەي گەۋرەۋ سەخت كە تۈشتان دەپنە. ئەندامەكانى لەش،

زەمان: ئەمى مەۋلا بىر ئەۋە كىرەتەۋە گەر بە نازەۋى خۇم جۇلېم ۋە بۈستەم دەكەۋىتە چ ھالەتەكەۋە.. گەر ھەرمەكە كار بىكەم لەۋانەيە رۇزى زۇر پېۋىست بىكەت بە خىزانەكەت بىلى، (بىۋە ھەلە بوۋم، ئەم دىپارىيەم بۇ ھىناۋى لەگەل ئەۋە قابىلى تۇى نىيە، بەلام ھىۋادارم بىبىت بەھۋى ئەۋە لېم بىۋىرى)، كاتى تۇ دەتەۋى ئەمە بىلى لەۋانەيە مەن تاقەتلى جۈلەم نەبى ئاى لەۋ خەجەلەتتەيە دى بەسەرتدا..

دەردەجەي خۋارەۋەي گەدە: ئەمى مەۋلا پېۋىست بوۋ بە خۇراك، ھەستت بەۋە كىرەۋە مەن بۇ ھەمىشە بىر كېمەۋە جىت بەسەردى، ھەرجى بىخۇيت تەنە كەمەن جىۋو سۈدى لى ۋەردەگى ئەۋەش لەدەمتدا، كە دىتە خۋارەۋە بۇ گەدە مەن پېت دەلېم، پىپارم داۋە

لەۋدەمەي مەۋلا بەدى ھىنارەۋە مەملەن كىردى سنوور ۋە ھاتتە ئارۋە، گۈى بىگىر لەمەي ھەرمەنەن: ئەمە كەي بەرپەۋە؟ ئەمە كەي ھەرمەنەنە ناتۋانى جگەرىيەك بىكىشى، ھەسەيەكى خۇش بىكەت، مەجالت نىيە قاجى راکىشى ھەم لەمەر سنوور..

گۈى لە كچان بىگىر لە خۇيىنەكەكاندا: ئەم خۇيىنەكەيە بەندىخانەيەكى گەۋرەيە، ناتۋانى بەدى خۇت جىل لەمەرىيەكەيت، ناۋىرى دوۋ بارچە ئالتون بىكەت بەخۇتەۋە، بەدى خۇت رېت نادىر قىرت بۇيە بىكەيت، مامۇستا ھات دەپن ھەستتەۋە، ۋە بىخۇيە دەپن بىخۇيى، ئاى كە ناخۇشە سنوور..

گۈى لە كورەكان بىگىر لەمەلەۋە: پەرجەمەت دىر دەكەي يەك دىت ۋە قىرت بۇت كورت دەكەتەۋە، قىرت دىر دەكەي نايەلن، جىل مۇدىر لەمەردەكەي رېت لى دەگىر، جگەرە دەكەي خىرا لە پشەملەۋە زەلەيەك دەخۇى، سەپىرى فېلەم دەكەي ناھىلن..

دەمەن! ئىۋە نەۋەي زىاتىرتان لايە لەسەر ئەم بابەتە، بۇيە خۇتان ئەۋ نەۋەنە يادى خۇتان بىخەنەۋە.. لىرەدا دەپىسەم: ئاى سنوور دەپنە ھەيەت؟ خۇم ۋەلام نەدەمەۋە، سەرنج بەن باگۈى لەچەند شى بىگىر، كە ئەۋ ۋەلامەن دەدەنەۋە:

تۆپ خە بەللام ژيان خر نىيە!

بەردىكى بىچوڭدا رېرەو و ئاراستەكەي بىگۇرېت،
بەللام ژيان خىرو بېبار نىيە، ژيان پىروپوچ نىيە،
بەللكو ئەو شىۋىمەيە ھەيە كە خۆت بىيى دەمىت،
ئەو باردى ھەيە كە تۆ بۇيى دروست دەمىت...

تۆيت تامو مانا بە ژيان دەمىت.
راستە ژيان نارەھەتسى ناستەنگو
تىكەۋىتى تىدايە، بەللام تۆ بە بىر كىرەنە و مەكانت
دەتوانىت ئەوانە بىكەيتە جۋانى و ئەزمۇون بۇ
داھاتىۋوت. ئاخىر ئەگەر لى گەپىيەت و پلانى
داھاتوۋ كارى ئىستات نەبىت ئەو دەمە ژيان
دەشۋىت و دەبىتە بەشكەك لە پلانى سەرگەۋىتى
خەلەك، دەبىتە پەلەمەكى كارى ئەوانى تىر، بزانە
تۆش ھەيت و دەمىت بوون و ھەۋارەت ھەبىت...
ئەۋەش لە خۇرا بىكنايمەت.

ھەۋەن بەدە ژيان ئەو شىۋىمەيە و مەركىز
كە خۆت جەزى پىدەكەيت، جارىك و
جارىك و جارىكى تىر ھەۋەل بەدە، مەندو و
مەيە، با ئارەزوۋىيەكت ھەبىت و كارى بۇ بىكە،
بىر بىكەردەۋە كاربىكە بەردەۋامىيە، دىلنەيە
دوچار تامو مانا جۋانى دەۋزىتەۋە و
ژيانىشت دەمىتە سەر ئەو شىۋە باردى كە
دەپخۋازىيەت بە روۋنى دەبىنى كە ژيان خىرو
بېبار نىيە. بەللكو ئەو كاتەي ۋازى لىدەھىيەت و
خۆت دەمىتە دەم (با) پىشەتەكەن ئىدى
بەمە جۆرى لى دىت، بۇيە ئاگات لە ژيان
بىت تا روۋداۋ و ئاھەمەز و نارەھەتەكەنى لىي
نەفرىن و خۆت خاۋەنى بىت.

سەرۋەر جەسەن

يۇ بىر

پەشۋە مەيد ساقەيى
كۈلۈڭى پەرۋەردى ھەۋلىر

زۆر گەرام ، لەۋىلىا تۆم دۆزىمەۋە،
لە سەھرايەكى وشك و چۆلا تۆ گەشتى
بە فرىام، زۆر بەھىمىنى و لەسەر خۆيى
باۋەشى گەرمەت والاكرەدو دەستى
ماندوۋنە ناست بۇ درىز كىردم.

وتت

ھەرچى ھەيە لەم دىنەيە لەڭزىر
دەستى تۆدايە، ھەمۋى دەست لەسەر
سەنگ و ستاۋن و چاۋەروانى ھەرمەنى تۆن،
بەللام تۆى خاۋەن دەسلەت بى ئاگا، تۆى
خەۋالۋى ھەردەم نوستو، دە ھەلەسەۋە
تواناكانت بىنە وجود، سەرمەيەت
بەخەرە كارو ئەم شەمەندەھەرى بوونت
ۋەگەر خە.

مەترسە... ھەرۋەك تۆ بوون ئەۋەنەي
ئەمەرو كارۋىبارى ئەم دىنەيە دەبەن
بەرىۋە، مەنلىكى ئاۋازەبىون ئەۋەنەي
ئەمەرو دەسلەتەن لەنۋەدەستەۋ ھەرمەن
دەدەن.

ھەلەسە... ھەلەسە تۆشۋى ئەم
سەھەرەت لەكۈلنى و شەن و كەۋى
كردەۋەكانت بىكە، ئەم ماۋەبەي نىۋان
بىرە، ئاسۋى روۋن چاۋەرىيى تۆيە و
سەرگەۋىت لەسەر لوتكە بانگ رادىرى و
ناۋى تۆ دەبات.

مەنىش لەگەل ۋەتە رۋحىيەكانى تۆ
كۆل و بارم لەپەكناۋ پەيمانى ھەۋلى بى
كۆتام دا بەخۆم بەتۆشەم وت، كە ھەمۋە
مانگى ئەم رۋجە كىزەم لەگەل تۆيا
بارگاۋى دەكەمەۋە.....

بۇيە دەلەم، ھەر كە مەن تۆم دۆزىمەۋە
مەن خۆم دۆزىمەۋە.....
سالىدى لە دايكەۋىت پىرۋز.

لە مائەكەياندا دەرگاينەك ھەيە!

سايە فارس

لە نەينەكانى ژيانىكى ئاسوودە، رازى بوون و سكالو گلهيى نەكردن، چاوەنەبرينە مالى كەسانى تر بەوى كە ئەو زياتر لەتۆى ھەيە، ھەموو ئەمانە دەبنە مايەى ژيانىكى سادەى پر ئاسوودەو بەختەومەرى.

خۆ ئەگەر چاوەنەبريتە غەيرى خۆت، دنيا لەبەر چاوەكانت دا رەش دەبێت، چونكە تۆش وەك ئەو مەروفي بەلام ئەو لە زۆر روومەو لەتۆ زياترى ھەيەو خاوەنى زۆر شتە كە تۆ بى بەشى لى.

ئەوى لەبەر دەستايە بەشى خۆتە لەدنيدا، ئەوشى لەبەردەستى كەسانى تردايە بەشى خۆيانە.

رازيە بە بەشى خۆت چونكە رازىبوون بەوى كە ھەتە دەبێتە مايەى تام و چۆرکردنى ژيان و ئاسوودەيى دەروون و بەختەومەرى رزگاربوون لە دلەنگى و غەم و خەفەت.

بۆيە دەليەم، بەھۆى قەناعەت و رازى بوون بەھۆى كەھەتە بە دلخۆش و ئاسوودەيى دەژیت، بەھۆى قەناعەت و رازى بوون بەھۆى كەھەتە بەباشترين شۆو دەژیت.

رەت لە كەس نابیتەوود ھەموو خەلكيشت خۆشدەوێت.

سوپاسکردنى خواى گەورە لەسەر بەخشەكانى، تەندروستى و عەقل و ھۆش و دليكى ئاسوودە ھەموو ئەوانە سەرکەوتنى دنيا و دواوژمانى بەدواوھيە.

مەندالەكەش بە دلخۆشەيەكى بەريئانەو كە رووخسارى زەردەخەنەى رازىبوون و قەناعەتى پێو دياربوو سەيرىكى دايكى كردو وتى: دەبێت ئەو كەسانى ھەژار و دەرگاين نىيە چى بگەن تا باران لىيان نەدات؟!؟

ئەو مەندالە لەو كاتەدا ھەستى كرد لە چينە دەولەمەندەكانە لە كاتىكدا دەرگاينەكان ھەيە لە تەريبوون دەيانپاريزيەت!؟!!

ئەو رەزامەندىيە چەندە جوانە! ئەورەزامەندىيە سەرچاوەى بەختەومەرى و ئاسايى دەروونە...

پاراستنە لە نەخۆشەيەكانى لە خۆبايى بوون و رق و كينە...

ئەگەر باش ديقتەى ئەو مەندالە بەدين دەبين كە چەندە بەختەومەرە بەھۆى رازىبوون و قەناعەتكردەنەو، لەگەل ئەومەشدا سەرمەرى ھەژارى و نەبوونى مالىكى تەواو، ھېشتا بىر لە كەسانىك دەكاتەو كە لەخۆى ھەژارترن و لەوانەيە دەرگاينەك و چوارچۆمەيەكان نەبێت لە ريزنەى باران بيان پاريزيەت!؟

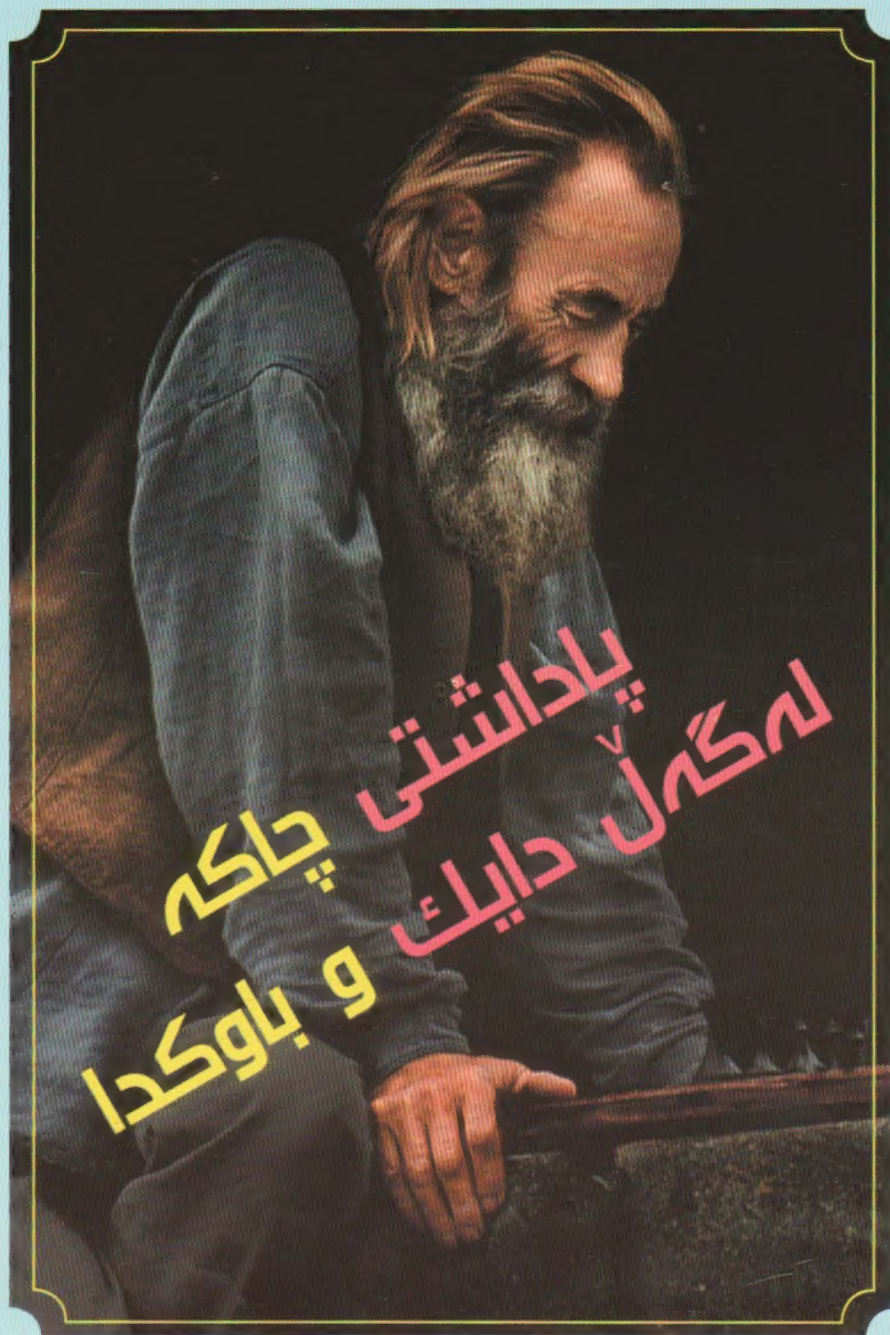
بۆيە دەليەن قەناعەت كردن گەوھەريكە ھەرگيز لەناو ناچيەت، ئەم وتەيە زۆريەمان بىستومانەو بەكارى دەھيەن و باوەريشمان پيى ھەيە، بەلام ناي ھەموومان قەناعەتمان ھەيە بەوى كە خواى گەورە پيى بەخشوين؟ رازى بوون و قەناعەت كردن نەينىيەكە

مائەكەيانىكى بچوكدا لەسەربانى يەكئەك لە بيوەژنىكى ھەژار لەگەل كورەكەى لە ژيانىكى سادەو بارودۆخىكى ناھەموار و سەختدا دەژيان... ئەو خيزانە بچوكە بە نىعمەتى رازىبوون و قەناعەت كە گەوھەريكە فەنابوونى نىيە، رازابوودەو.

بەلام ئەوى كە دايكە ھەژارەكەى خەمبار دەكرد باران بارين بوو لە وەرزى زستان دا، ژوورەكە برىتى بوو لە تەنھا چوار ديوار و دەرگاينەكى دارينى ھەبوو، ھاوكات سەففىشى نەبوو!؟

چوار سالا بەسەر لە دايك بوونى ئەو مەندالەدا تىيەرى كردبوو لەو كاتەو ئەو ولاتە تووشى باران بارينى زۆر نەھاتبوو، بەلام ئەو رۆژە ھەورەكان كۆ بوونەوود ئاسمانى شار بە ھەورى تاريك داپۆشرا.... لە سەرمەتاي شەودا بارانىكى بە خور ئەو شارەى گرتەو، ھەموو كەس بە دلنپايەو لە مائەكانيان دانىشتبوون، تەنھا بيوەژن و مەندالەكەى نەبێت كە دەياو بەرەنگارى ئەو بارودۆخە ناخۆشە ببەنەو!؟

مەندالەكەش بە روانىنىكى دوودليەو سەيرىكى كردو چووە ئاميزى دايكيەو، بەلام لاشەى دايكى ھەموو تەريبوو، لەوكاتەدا دايكەكە دەرگاى بە خەيالىدا ھات، يەپەلە دەرگاى لىكردەوود داي بەسەر سوچىكى ژورەكەداو مەندالەكەى خستە پەناى دەرگاى ھەتتا تەپ نەبێت و بارانى بەخورى بەرەنەكەوێت...

لەگەل دايىك چاگە يىلداشتى باوكدا

ماقئاس: ھېمىن مەھمەد عەلى

پىاويك جوار كورى ھەبۇو، كاتى ئەم پىاۋە نەخۇش دىگەۋىت، يەككە لە كۆرەكانى بۇ ئەۋى خۇى خىزمەتى باۋكى بىكات بە براكانى دەلىت، ئەگەر ئىۋە ھەستىن بە چارەسەرۈ خىزمەت كىردى باۋكەمان، ئەۋا بېيەش دەبن لە مىراتەكەى، بەلام ئەگەر مەن چارەسەرۈ خىزمەتى بىكەم، ھىچ شىك لە مىراتەكەى باۋكەم ناۋىت!

براكانى وتىان: زۆر باشە تۇ چارەسەرۈ خىزمەتى بىكەم لە مىرات بېيەش بە... ئەم كۆرەكانى خىزمەت كىردى چارەسەرۈ باۋكى گىرە ئەستۇ، ھەتا گىانى سىپاردو ھىچ شىكى لە مىراتەكەى باۋكى ۋەرنەگىر... شەۋىك لە شەۋەكان لە خەۋىدا پىاۋىكى بىنى پى دىۋىت، بىچۇ بۇ ۋالانە جىگە (۱۰۰) دىنارت دەست دىگەۋىت... كۆرەكەش وتى، خىروپەرەكەتى تىدايە؟ پىاۋەكە وتى نەخىر... كاتىك بەيانى خەبەرۈ پىۋە، بۇ ھاۋسەرەكەى باسكردو ئەۋىش پى وتى، بىچۇ ئەۋ پارمىە ۋەربىگەرۈ بەرەكەتەكەى ئەۋەپە كە پى بىرئىن خىزمەتى خۇمانى پى بىكەن، بەلام بە گۈپى نەكرد.

لە شەۋى دوۋەمدا ھەمان پىاۋى لە خەۋىدا بىنى پى وتى، بىچۇ بۇ ۋالانە جىگە (۱۰) دىنار ۋەربىگەرۈ... كۆرەكەش وتى، ئاىا خىروپەرەكەتى تىدايە؟ پىاۋەكە وتى نەخىر... بۇ بەيانى بە ھەمان شىۋە بۇ ھاۋسەرەكەى گىراپەۋە ئەۋىش ھەمان قەسى پىشۋى كىردەۋە بە گۈپى نەكرد...

بۇ شەۋى سىيەم دىسانەۋە پىاۋەكەى بىنيەۋە پى وتى، بىچۇ بۇ ۋالانە جىگە ۋەك دىنار ۋەربىگەرۈ... كۆرەكە وتى، خىرو بەرەكەتى تىدايە؟ پىاۋەكە وتى، بەلى... كۆرەكە رۇشەتو دىنارەكەى ۋەربىگەر، پاشان چوۋ بۇ بازارو پىاۋىكى بىنى دوۋ ماسى پى

خوشكى ئەم گەۋھەرەت لە لايە؟ چەندەمان داۋە پىت، دوۋ ئەۋەندىت دەمىنى!! كۆرەكە وتى، بەلى لە لامە، گەۋھەرۈ دوۋەمى پىدان بە نىرخى دوۋ ئەۋەندى گەۋھەرۈ يەكەم..

خوشك و براى نازىز سەپىرە ئەم كۆرە گەنجە ھەزارو نەدارە كە خاۋەنى قوتى رۇژانەى نەبۇو، خاۋى گەۋرە سەرۋەتو سامانىكى زۆرى پى بەخشى، ئەمەش بەۋى ئەۋ چاگەپەۋە بوۋ كە لەگەل باۋكىدا ئەنجامىدا، كاتى كە نەخۇش بوۋ و پىۋىستى بە يارمەتىدانى ئەۋ ھەبۇو...

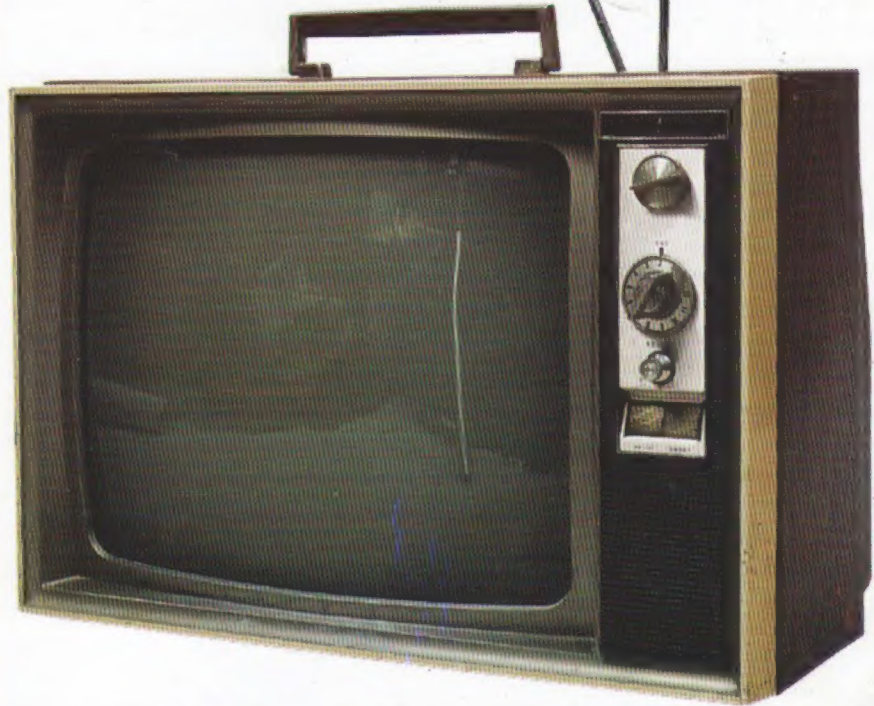
چاگە كىردى لەگەل دايىك و باۋكىدا خىروخۇشپىيە لە دىياداۋ پاداشتى گەۋرەپە لە رۇژى دۋايدىدا...

بوۋ... بە ماسى ۋرۇشەكەى وتى، ھەردۈكىان بە چەند؟ وتى، بە دىنارىك.

ھەر دوۋ ماسىيەكەى لى كرى ۋەبەرەۋ مالى رۇشەتەۋە... كاتىك سى ماسىيەكانى ھەلدىرى لە ھەر يەككىياندا گەۋھەرۈكە ھەبۇو، ھەربىز ھاۋشۋەى نەبىنراۋو... پادشاى ۋلات لەۋ كاتەدا بەدۋاى گەۋھەرۈكەدا دىگەرۈ تا بىكرىت... زۆر گەرۈن گەۋھەرۈ ۋاچۋان تەنھا لى ئەۋ كۆرە ھەبۇو كە خىزمەتى باۋكى كىردىۋو... گەۋھەرۈكەيانى پى ۋرۇشەت بە (۲۰۰۰۰) سى ھەزار دىنارى زىپ، كاتىك پاشا گەۋھەرەكەى بىنى زۆر لە لى جۋان بوۋ، پاشا وتى، ئەم گەۋھەرە لەگەل خوشكەكەيدا جۋانەۋ دوۋ ئەۋەندە پارەى پى بىدەن ۋەپەيدى بىكەن... كۆرەكەيان ھىناۋ پىيان وتى، ئاىا

په یوه نډیت چونه له گهل ته له فزیوندا؟

نه سیمه سه مادی
سهر نووسه ری (خلاصات - المختار - علاقات)

هه واله گان هه میسه به گرفت دوست پیده کهن و به گرفت کوتایبان پی دیت! نه مه جگه لهو بهرنامه ی بی که لک و بی ماناو، فلیمه پوچانه و نهو پیش پری و بهرنامه ی که بۆ هۆلیرین و کلاو له سر نانی کم ژیر و روخواوه گان دانراون!

نه گهر هه واداری هزری و چالاکی و رۆشنیریت هه یه، ته ماشای بهرنامه نامانجداره گان بکه هه واله گان له رۆژنامه یه کی باوهر پیکراوه به بخوینه رهوه، خو نه گهر ته ماشا کردنی ته له فزیون بۆ زیاده کردنی بهرهمی خو تو گه شه پیدانی تواناکانت نه بی، سوودی چیه؟

په یوه نډی خو ت بگوره له گهل ته له فزیوندا ناراسته ی بکه پیش نه وه ناراسته بکات، بهر یوه بهر، پیش نه وه نهو تو بهر یوه بهریت! وهکو که نالیک و نامرازیک دایین، نه که بۆ به سه ریردنی کات و سه رگهرمی.

بهرنامه یه کی نامانجدار هه لیرره له پشوی کوتایی هه فته ته ماشای بکه.

فیلمی دیکومینتی، پیش پری و هرز، درامای سوود به خش هه یه هر جهنده زور که من! له گهل نه وده و بهر هه یانی کاته گانت له ته ماشا کردنیاندا به سووده هندی جار، به لام له بهر نه وه زور که من و دۆزینه و میان زحمته، کتییی رسمه سهر چاوه یه کی زانستی و رۆشنیری و معریفی زور لهو باشتره. هاوکات نه گهر قه ناعه ت کردوه به زه ورورمتی دووباره چاوخسانده به به یوه نډی نیوان توو ته له فزیون یا نا؟

که مترین داوی ئیمه نه ویه که له دوی کاتر می (10) ی شهو به دواوه ته ماشای ته له فزیون نه که یه، ته نها له کاتیکدا نه بیته که له ته له فزیون کار ده که یه و پیشته دروست کردنی گرفته بۆ خه لکی یا خود هیچ نه بیته بلاو کردنه و ده یه تی!!

زیاده وری کردن له ته ماشای ته له فزیوندا کاریکسی نیگه تیفه، ته ماشا کردنی شی تا نیوه شهو کاریکسی ویرانه کرد، چونکه کاتر میره گانی نووستن که ده دکاته وه، خویش گرنه گرتین سه رچاوه ی وهی لاشه و دهروونه و یه کی که له نه بیته گانی سه عاده ت یا مالویرانی مروف! هیوای ته ماشا کردنیکی نامانجدار و خه ویکي نارامت بۆ ده خوازین.

له وانه یه هه نډیک بلیت: ته ماشا کردنی هه واله رامیاری و ئابوری و ناوخی و هه واله جیهانییه گان کاریکسی پیویسته، نه بۆ چوونه راسته، به لام له گهل نه وده ناکوین له گه لیدا، چونکه ۸۰ هه واله گان نیگه تیفن، مروفی هۆشیاریش درک به وه دهکات که پیویسته هه موو به یانییه که به دلخۆشی و شادمانی و به وپهری چالاکییه وه دهست به ژبانی نوی بکات، به لام گوینگرتن لهو هه والانه به یانیان مروف تووشی بی هیوایی دهکات، ته ماشا کردنی له نیواندا ده بیته مایه ی نیگه رانی و دوودلی و خه و زړاندنی شهو، ویرای نه وه که بهرنامه گانی شهو کوتایبان پی نایه و ده بته مایه ی دواکه وتنی کاته گانی خه و نووستن، دواتریش کاته گانی ده رجوون و گه یشتنه سه ر کار.

نه گهر تو له بنیاتنه ران و کاریکه رانی سه ر هه وال نیت، بۆچی ته ماشای هه واله گانی به یانی و نیواره نیوه مروف ده که یه؟

نایا رۆشنیریت زیاده دهکات؟ نایا نهو هه والانه ده تخته نه سه ر ریگه ی راست و وات لی ده که ن بگوریت بۆ که سیکی پۆز ه تیف و کاریکه ر؟ بیگومان هه میسه وه لام: نه خیره!

له وانه یه نه پرسیارمه تان به لاهو سه ر بیته؟ به لام هه نډیک هه ن په یوه نډیان به ته له فزیونه و پته و تره زیاتر له په یوه نډیان به مندا له گانیانه وه، هاوکات بیگومان نه وکه سانه په یوه نډیان به ته له فزیونه و زور به هیتره له په یوه نډی به ستیان له گهل خه لگانی ده ورو به ردا!

نه مروف ته له فزیون بۆته دوترمنی مروف و دوترمنی پیش که و تن، به پی نه و ته به ناویانگی که ده لیت: (پیم بلی له گهل کیدا هه لسوکه موت ده که یه و تیکه لای کی ده که یه؟ پیته ده لیم تو کییت) ده توانین بلین: پیم بلی: نهو بهرنامه چین که ته ماشایان ده که یه؟ پیته ده لیم: تو کییت).

له هه موو به لایه که گهره تر نه ویه که زور به ی که نهاله ناسمانییه گان شایانی ته ماشا کردن نین، ته نها ژماره یه کی که میان نه بیته که خاوه نی نامانجیکه و تا نه اندازیه که گوزارش له هۆشیاری دهکات، هاوری بهو بهرنامه ی که نه رکی سه ر که و تن و گه شه پیدان و هاندان و فیر کردنیان گرتو ته نه ستو و شایانی ریز لینان، ویرای لاوازی و چونه یه کی بابه ته گانیان.